Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.
NAJER FOLKSBLAT

היינט 12 זייטען

פרייז 20 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 41 | לאדז, זונטאג, י"ד אדר ראשון תרצ"ה | דרייצענטער יאהרגאנג | Łódź, Niedziela, 17 lutego 1935 r. | № 41

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

דער מארד איבער'ן מיניסטער פיעראצקי

מין. קאשטשאלקאווסקי האלט, אז דעם מארד האבען אויסגעפיהרט אוקראינער

שארפע רעדע פון מיניסטער אין דער סענאט-קאמיסיע

וואַרשאַ, 16 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט).

ביים בעטראכטען דעם בודזשעט פון אינערן־מיניסטעריום אין דער בודזשעט־קאָמיסיע פון סענאַט, האָט גענומען אַ וואָרט דער אינערן־מיניסטער קאָשטשאַלקאָווסקי, וועלכער האָט צווו. אַנד. געזאָגט:

— ווען איך וואָלט געוואָלט כאַראַקטעריזירען די דיסקוסיע איבער'ן בודזשעט פון אינערן־מיניסטעריום, וואָלט איך געמוזט פעסטשטעלען, אַז די קריטיק אויף מיין רעסאָרט איז אַ מילדע. די קריטיק איז געווען נוגע נידריגע בעאַמטע. די פּאָליציי האָט אַ שטרענגען רעגולאַמין און פאַר יעדע אויסשרייטונג ווערען די פּאָליציאַנטען בעשטראָפט. מ'טאָר נישט גלויבען דערין, אַז אויב אַ בירגער טוט אָן אַ פּאָליציייאישען מונדיר, ווערט ער שוין אַ בלוטדורשטיגע חיה; אַז ער וויל סאַדיסטיש פייניגען אַנדערע. איך האָב דאָ נישט געהערט קיין פּאָרוואורפען בנוגע די העכערע פּאָליציי־אָפיצירען, ד. ה. אַז זיי זענען גוטע אָפיצירען. אויב אַזוי — ערציהען זיי גוט די פּאָליציאַנטען. ס'איז קיין שום ספק נישט, אַז די בעסטע פּאָליציי אין דער וועלט איז די פּוילישע, אַ סימן איז, אַז פאַרשטעהער פון אויסלאַנד קומען זיך לערנען אונזער אָרגאַניזאַציע. די פראַגע פון בענוצען געוועהר איז אַ זעהר עמפינדליכע. די פאָרשריפטען ווערען זעהר גענוי אָפּגעהיטען. איך קאָן פערזיכערן, אַז דאָס בענוצען דאָס געוועהר אָהן אַ נויטווענדיגקייט איז אין ערגעץ נישטאָ. איך וויל — זאָגט דער מיניסטער — קיינעם נישט מאַכען קיין פּאָרוואורפען, אָבער דאָס בענוצען געוועהר קומט זעהר אָפט דורך דער טעטיגקייט פון דער אָפּאָזיציע, וועלכע קאָן מיט איהר שעדליכער קריטיק פון דער פּאָליציי צעבונטעווען די בירגער־עלעמענטען, וועלכע ווערען אגרעסיוו צו דער פּאָליציי.

דער דעפּ. מאַקוקאַ פּרובט מיך אריינציהען אין אַ דיסקוסיע וועגען די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען. קודם־כל וועגען דער אוקראַינישער. מיין פּאָליטישע דעקלאַראַציע וועגען נאַציאָנאַלע מינדערהייטען וועל איך אָנגעבען דעמאָלט, ווען איך וועל עס האַלטען פאַר נוצליך און נויטיג. אויב ס'האַנדעלט זיך וועגען מיינע אַנשויאונגען אַלס פּאָליטיקער און מענש, קאָנט איהר זיי זעהר גוט, ווייל כ'בין 8 יאָהר געווען אין פּאַרלאַמענט און נישט איינמאָל גערעדט וועגען די דאָזיגע ענינים. ווען איהר, אוקראַינישע פאַרשטעהער קומט צו מיר, טראָגט אונזער געשפרעך אַ גאָר אַנדערן כאַראַקטער. שפּעטער, טרעף איך מיך אין דער עפענטליכקייט מיט איבערראַשונגען. אייערע עפענטליכע ארויסטרעטונגען זענען נישט אין הסכם דערמיט, וואָס מ'רעדט אין אַ ענגען קרייז. איהר פערלאַנגט פון אונז די פאַרשטעהער פון דער פּוילישער מלוכה דעקלאַראַציעס און הבטחות, אָבער אליין האָט איהר זיך ביז איצט נאָך נישט דעקלאַרירט, אַז איהר זענט לאָיאַלע און טרייע בירגער פון דער פּוילישער מלוכה. נאָך אייך וועלען קומען יונגערע, וועלכע וועלען געפונען מיט אונז אַ געמיינזאַמע שפּראַך און אַ רעאַלען טעטיגקייטס־פּראָגראַם. לויט מיין מיינונג, איז אייער טעטיגקייט אַ שעדליכע, נישט נאָר פאַר דער פּוילישער מלוכה, נאָר אויך פאַר דער אוקראַאינישער געזעלשאַפט. דאָס זענען נישט קיין פראַזען. איך שטעל דאָס פעסט אויפ'ן גרונד פון דאָקומענטען.

די ענדעקעס בעריהרען ביי יעדער געלעגענהייט די פראַגע וועגען ברעזאַ. די אוקראַינער האָבען ביז איצט געשוויגען.

דער ערשטער האָט וועגען דעם גערעדט סענ. מאַקוק. אָבער בעסער וואָלט געווען, ווען סענאַטאָר מאַקוק וואָלט געשוויגען, ווייל ווער ס'איז עהרליך, מוז ביי דעם וואָרט „בערעזאַ" אויך זאָגען דאָס וואָרט „פּיעראַצקי". ס'איז דאָך בעקאַנט, אַז די אוקראַינער האָבען דערשאָסען דעם מיניסטער פּיעראַצקי. (סענאַטאָר מאַקוק שרייט אויס פון אָרט: „ס'איז נאָך נישט געווען קיין געריכט").

מיניסטער: איהר זאָגט, אַז ס'איז נאָך קיין פּראָצעס נישט געווען, אָבער איהר ווייסט זעהר גוט, אַז דאָס ערשטע מודה זיין זיך צו דער דערמאָרדונג פון מינ. פּיעראַצקי האָט זיך געפונען אין ביולעטין פון לאַנדעס־עקזעקוטיוו און אין אוקראַאינישען „נאַציאָנאַליסט". ס'איז אויך פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דעם מינ. פּיעראַצקי האָט דער'הרג'עט אַנ'אוקראַאינישע אָרגאַניזאַציע. די גאַנצע חדופע באַיאָוועס איז געקומען קיין וואַרשאַ, כדי דעם דאָזיגען עקלהאַפטען מאָרד אויסצופיהרען.

שטעלט אייך פאָר — זאָגט דער מיניסטער צום אוקראַאינישען סענאַטאָר — וואָס ס'וואָלט מיט אייך געשעהן אַנדערשוואו, ווען אַזאַ זאַך וואָלט פּאַסירט. זיכער וואָלטען מיר היינט נישט געהאַט קיין דיסקוסיע אויף דער טעמאַ, ווייל דאָ וואָלט זיך שוין נישט געפונען דער סענאַטאָר מאַקוק. דעריבער האָב איך נישט בדעה מיט אייך צו דיסקוטירען. און איך ראָט אייך נישט צו בעריהרען די פראַגע „בערעזאַ".

פירשט ראַדזשיוויל וועגען דער יודען־פראַגע אין פוילען

קראַקאָ, 16 (ספּ. טעל.)

פירשט ראַדזשיוויל האָט דאָ געהאַלטען אַ רעפעראַט וועגען פערשידענע אַקטועלע פּאָליטישע ענינים. צווו. אַנד. האָט דער פירשט געזאָגט פּאָלנישעס וועגען איזאָלאַציע לאַגער אין בערעזאַ קאַרטוסקאַ.

— דער ענין טוט מיר פונקט אַזוי וועה, ווי דער ענין בריסק, אָבער כ'מוז בויגען דעם קאָפּ פאַר די אַרגומענטען, וואָס ווערען אַרויסגערוקט דורך די מאַסגעבענדע ספערען, אַז מ'האָט נישט געקענט לאָזען פערשפרייטען די אַנאַרכיע אין לאַנד, מ'האָט נישט געקאָנט דערלאָזען דערצו, אַז אויף די וואַרשאָווער גאַסען זאָל מען שיסען מיניס־טאָ־ען.

וועגען דער יודען־פראַגע האָט דער פירשט געזאָגט, אַז ער איז אַנ'אָנהענגער פון גלייכבערעכטיגונג פון די מינדערהייטען. אויך יודען דאַרפען זיין גלייכבערעכטיגט, הגם ער האַלט, אַז דער שווערער גורל פון דער פערגאַנגענהייט האָט אָנגעוואָרפען פוילען אַ צו גרויסע צאָהל יודען. מ'וואָלט געדאַרפט שאַפען אַזעלכע בעדינגונגען, כדי די פוילישע געזעלשאַפט זאָל זיין ווידערשטאַנדס־פעהיג און ס'זאָל פערשטאַרקט ווערען דער פּוילישער ווירטשאַפטליכער עלעמענט. צו דעם קאָן מען אָבער נישט דערגרייכען מיטן וועג פון האַקען שויבען אויף די נאַלעווקעס.

גרויסער שאך־טורניר אין מאסקווע

ריונין האט געוואונען ביי קאפאבלאנקא

מאָסקווע, 16 (ספּעציעל)

ס'איז געעפענט געוואָרען דער גרויסער אינטערנאַציאָנאַלער שאך־טורניר, די ערעפנונגס־רעדע האָט געהאַלטען קרילענקאָ, וועלכער האָט ערקלערט, אַז אין רוסלאַנד זענען פאַראַן אַ האַלב מיליאָן אָרגאַניזירטע שאַכיסטען, דערפון 50 מייסטערס און 300 שפּילער פון ערשטער קאַטעגאָריע.

אין טורניר נעמען אַנטייל 8 אויסלענדישע שאַכיסטען און 12 סאָוועטישע. אין דער ערשטער טור שפּילען: ראָמאַנאָווסקי — שטאַלבערג, לעווענפיש — פּרוי מיענטשוק, ריונין — קאַפּאַבלאַנקאַ, באָטווינִיק — שפּילמאַן, אַלאַטאַכאַטשעוו — ראַבינאָוויטש, גאַנגלודז — פלאָר, ליסטין — ליליענטאַל, שאַזאָזשיל — שטעהאַפער, פירץ — באָקאַטירושק, קאָן — לאַסקער, נאָמאַנאָווסקי האָט געוואונען ביי שטאַלבערג'ן (שוועדען), לעווענפיש האָט געוואונען ביי פרוי מענטשוק (ענגלאַנד) ריונין האָט געוואונען ביי קאַפּאַבלאַנקאַ, באָטווינִיק האָט געוואונען ביי שפּילמאַנען, ראַבינאָוויטש האָט געוואונען ביי אַלאַטאַרצעוו'ן, פלאָר האָט געוואונען ביי גאַנגלוצקי, לאַסקער האָט געוואונען ביי קאַהאַנ'ען, די איבעריגע פּאַרטיען זענען אויסגעשפּילט געוואָרען אויף רעמי.

א פלעביסציט אין עסטרייך

פּראָפּאַגאַנדע פון די היטלעריסטען

בערלין, 16 (ספּעציעל)

דאָ ווערט שטאַרק פּראָפּאַגירט די אידעע פון אַ פּלעביסציט וועגען דער צוגעהעריגקייט פון עסטרייך. ביי אַזאַ פּלעביסציט, האַלט מען, וואָלטען זיך די היטלעריסטען געקענט פערבונדען מיט די סאָציאַלסטען, צוליב טאַקטישע טעמים, ד. ה. צו ענדערן די איצטיגע פּאָליטישע אָרדנונג אין עסטרייך. ווען דאָס וואָלט זיך איינגעגעבען, וואָלטען די היטלעריסטען אָנגעוואָנדען די זעלבע מיטלען לגבי די סאָציאַליסטען, וואָס אין דייטשלאַנד.

אונצופרידענקייט פון דייטשען ענטפער

לאָנדאָן, 16 (ספּעציעל)

די ענגלישע צייטונגען שרייבען, אַז אין די ענגלישע פּאָליטישע קרייזען האָט דער ענטפער פון דייטשלאַנד (וועלכע וויל נישט אָנערקענען די אומאָפּהענגיקייט פון עסטרייך) נישט געמאַכט קיין גוטען איינדרוק. מען ווייזט אָן, אַז ענגלאַנד און פראַנקרייך ווילען אין דעם פונקט נישט נאָכגעבען. אויך דער ווידערווילען פון דייטשלאַנד צו בעשטעטיגען דעם מזרח־פּאַקט וועט זיין אַ גרויסע שטערונג צו דער פערשטענדיגונג מיט דייטשלאַנד.

אויך די פראַנצויזישע פּרעסע איז שטאַרק אונצופרידען. דינסטאָג הויבען זיך אָן ענגליש־פראַנצויזישע בעראַטונגען וועגען דייטשען ענטפער.

מאנטאג וועט אונטערגעשריבען ווערען דער אפמאך וועגען סאר

רוים, 16 (ספּעציעל)

דער אָפּמאַך וועגען פעראייניגען דעם סאַאר־געביט מיט דייטשלאַנד וועט אונטערגעשריבען ווערען דורך די אַמבאַסאַדאָרען פון פראַנקרייך און דייטשלאַנד דעם קומענדיגען מאָנטאָג אין נעאַפּאָל.

געוו. שפּאנישער דעפּוטאט פערמשפּט צום טויט

מאַדריד, 16 (ספּעציעל)

דאָס קריגס־געריכט אין אָוויעדאָ האָט ארויסגעטראָגען אַ טויט־אורטייל איבערן סאָציאַליסטישען דעפּוטאַט גאָנצאַלער פען פאַר אָנטיילנעמען אין דער לייטונג פון דער רעוואָלוציאָנערער בעוועגונג אין אַסטוריען.

גרויסע שרפה אין בילִיץ

בּיליץ, 16 (ספּעציעל)

היינט איז אויסגעבראָכען אַ גרויסע שרפה אין דער פאַבריק פון קאַרל בוטלער. דער גאַנצער בנין שטעהט אין פלאַמען.

די גריפּע עפּידעמיע אין טערקיי און טשעכיען

סטאַמבול, 16 (ספּעציעל)

די גריפּע, וועלכע האָט זיך שוין דאָ געהאַט אָפּגעשטעלט איז ווידער אויסגעבראָכען מיט אַ שטאַרקער קראַפט. אַלע שולען זענען צוליב דער גריפּע אָפּגעשטעלט געוואָרען אויף 10 טעג. עס זענען אויך פערמאַכט געוואָרען די קינאָס און טעאַטערן.

פּראָג, 16 (ספּעציעל).

גאַנץ פּראָג איז אַרומגענומען מיט דער גריפּע־עפּידעמיע. די דאָקטוירים שאַצען אָפּ. די צאָהל קראַנקע אויף עטליכע צענדליג טויזענד. אַלע שפּיטאַלען זענען איבערפולט מט קראַנקע און עס איז שטאַרק בעשווערט די אַרבייט ספּעציעל צוליב דער קראַנקהייט פון דעם שפּיטאַל־פּערסאָנאַל.

קיין טויט־פאַלען זענען נישט נאָטירט.

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אונזער צהרען־מיטגליד, לאַנגיאַהריגער טאַפּעצירער

שמואל פוקס נ"ע

צו דער לויה, וועלכע קומט פאָר היינט, זונטאָג, 1 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער־הויז פּיעטריקאָווער 200, פאָדערן מיר אויף אַלע טאַפּעצירער־מייסטער צו קומען, בכדי אָפּצוגעבען דעם פערשטאָרבענעם דעם לעצטען כבוד.

די פערוואַלטונג פון טאַפּעצירער־צעך אין לאָדז.

טיף געריהרט דריקען מיר אויס אונזער מיטגליד חבר **יעקל פלום**, צום פריהצייטיגען טויט פון זיין פרוי

יאכעט נ"ע

מיר פאָדערן אויף אַלע מיטגלידער זיך צאָהלרייך צו בעטייליגען אין דער לויה, וואָס קומט פאָר היינט, זונטאָג, פּינקטליך 1.30 בייטאָג.

די פערוואַלטונג פון צייטונגס־פערשפרייטער־פאַריין, פּאָמאָרסקאַ 15.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען מיין ליבע פרוי, אונזער טייערע מוטער, טאָכטער, שוועסטער, שוועגערין און מוהמע

נ"ע **דרעזל יאכעט פלום**

(פון דערהיים מאַקאַרסקאַ) אין עלטער פון 37 יאָהר

די לויה, קומט פאָר היינט, זונטאָג, ד. 17 פעברואַר, 2 בייטאָג פון טרויער־הויז קאַמיענאַ 5, וועגען ס'טיילען מיט אין גרויס צער די טיפטרויערנדע פאַמיליע.

שטרייכער וויל פערשיקען „16 מיליאן יודען אויף אנ'איינזאמען אינזעל“

היטלער בעגריסט שטרייכער'ן צו זיין געבורטסטאג

נירענבערג (יט"א) אויף א פערזאמלונג פון דער „נארדישער געזעלשאפט“ אין נירענבורג האט יוליוס שטרייכער געהאלטען אנ'אריינפיהרונגס־ווארט צו א רעפעראט פון פראפ. מיען (אסלא) וועגען נארדישען זיפענקולט. יוליוס שטרייכער האט לויט דעם ווערטליכען בעריכט פון דער „פרענקי־שער טאגעסצייטונג“ ערקלערט אין זיין רעדע צוו. אנד.:

„מען מוז זעהן די וועלט מיט די אויגען פון א ראסען־קענער, כדי נישט אריינצומארשירען בּלינד אין דער צוקונפט. מען מוז קענען אונטערשיידען, ווער איז א נעגער, מאנגאל, נארדישער מענש און א יוד. איך גלויב, אז עס איז נישטא קיינער, וואס קען האנדלען ריכטיגער לגבי די יודען ווי איך. די דאזיגע גערעכטיגקייט קומט צום אויסדרוק דעריין, אז איך קלער אויף די עפענטליכקייט אונאויפהער־ליך זייט 15 יאהר, ווער עס איז דער יוד“. און ווייטער: אין דעם מאמענט ווען מיר ווילען דאס 16־מיליאניגע פאלק צוזאמענברענגען, מיינעטוועגען אויף אנ'איינזאם אינזעל, דאן קען דער יוד שוין מעהר נישט זיין יוד, ער קען שוין מעהר נישט לע־בען, גלייך ווי א פאראזיט, וועלכען מען האט אפ־געריסען פון זיין באדען“.

אין זיין שלום־ווארט נאך דעם רעפעראט, האט שטרייכער געזאגט: „עס איז ערשיטערנד צו וויסען, אז מיר לעבען אין א וועלט, וואס טראגט אין זיך דעם קיום פון טויט. מיר ווייסען אבער אויך, אז מיר ווילען נישט מיד ווערען אין דעם קאמף געגען יודענטום“.

נירענבערג (יט"א) דאס אפיציעלע דייטשע נאכריכטען־ביורא טיילט מיט: יוליוס שטרייכער האט געפייערט זיין 50־יעהריגען געבורטסטאג. אין צוזאמענהאנג דערמיט האט ער איינגעלאדען הונ־דערט פון די עלטסטע פארטיי־חברים אויף א פייע־רונג, צו וועלכער עס איז געקומען אויך אדאלף היטלער פון מינכען, כדי פערזענליך איבערצוגעבען דער פראנקען־פיהרער זיינע גליקוואונשען. ביי דער געלעגענהייט האט היטלער געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט אנגעוויזען, דאס ער האלט שטריי־כער'ן פאר א מיטקעמפער, וועגען וועלכען ער ווייס, אז אין נירענבורג איז פארהאן א מאן, וועלכער וועט זיך נישט וואקלען קיין איין סעקונדע צו שטעלען אין יעדער לאגע הינטער איהם“.

הילפס־אקציע אין ענגלאנד לטובת דייטשע יודען

הויבט זיך אן דעם 10־טען מערץ

לאנדאן (יט"א) דער דריטער לויט דער רייה זאמעל־קאמפיין אין ענגלאנד לטובת די דייטשע יו־דען, געפיהרט דורכ'ן „צענטראלען בריטישען הילפס־פאנד“, וועט זיך אנהויבען דעם 10־טען מערץ מיט א גרויסען עפענטליכען מיטינג אין לאנ־דאן. האט פרייטאג דער צענטראלער הילפס־פאנד פערעפענטליכט אנ'אפעל צו דער ענ־גלישער געזעלשאפט. די ליטונג פון קאמפיין נעמען איבער באראן אנטאני דע ראטשילד, לידי ערליי און לעאנארד מאנטעפיארע. די געלד־קוואטע פון דער זאמעל־אקציע איז נאך נישט מיטגעטיילט גע־ווארען דער עפענטליכקייט.

15 מיליאן פונט האט בעטראפען דער אימפארט פון ארץ־ישראל אין יאהר 1934

ירושלים, 16 (יט"א טעלעגראפיש) אין יאהר 1934 האט דער אלגעמיינער אימפארט פון ארץ־ישראל בעטראפען א סומע פון העכער 15 מיליאן פונט. דער עקספארט דאגעגען נאר 3 און א פערטעל מיליאן פונט.

Dr. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 201־93

ספעציאליסט

פאר מענער־שוועכע־בעהאנדלונג.

ספעקסועלע בעראטונגען און פסיכא־אנאליזען

נעמט אן פון 8–11 און פון 5– אווענד

אונזער פריינד

בן־ציון לעווי און פרוי

צו דער פערלאבונג פון זייער זוהן יצחק (תל־אביב) מיט פרל. לובא קאלמאנאוויטש (לאדז) – ווינשען מיר זיי פיל גליק

6274 גרשון וואלקאוויטש און פרוי

היינט, זונטאג, דעם 17 לוטי, פינקטליך 4 א זייגער צום 1. טערמין און 6 א זייגער צום 2. טערמין קומט פאר די

יעהרליכע גענעראל־

פערזאמלונג

פון די מיטגלידער פון געגענזייטיגען פעראיין „גמילת־חסדים“ ביים נ'ינעם מארק 7

אין אייגענעם לאקאל מיט פאלגענדער טאג־ארדנונג:

1) ערעפנונג; 2) וואהלען פון א פארזיצענדען, אסע־סארען און סעקרעטאר; 3) קאסע, טעטיגקייט און רעוויזיאנס־בעריכט; 4) וואהלען פון א פערוואלטונג, רעוויזיאנס־קאמיסיע און קאנדידאטען; 5) בודזשעט אויפ'ן יאהר 1935/36; 6) פרייע פארשלאגען.

בעמערקונג: צום 2־טען טערמין איז די פערזאמלונג גילטיג ביי יעדער צאהל מיטגלידער.

390 די פערוואלטונג.

בעקאנטמאכונג.

אין צוזאמענהאנג מיט'ן בעשלוס פון דער אלגעמיינער פערזאמלונג פון דער פוטער־סעקציע פון 10/II 1935. ווארנען מיר דורך דעם וועג אלע צוגערייזטע פוטער־סוחרים פון קאנגרעס פוילען מיי פון גאליציען, וואס פערקויפען די סחורות אנאנים, אז אין דער צוקונפט וועלען מיר געגען זיי פארטרע־טען מיט דער גאנצער שארפקייט. אויך ערקלערען מיר, דאס אונזערע מיטגלידער איז שטרענג פערווערט צו קויפען ביי די צוגערייזטע סוחרים.

די פערוואלטונג פון דער פוטער־סעקציע ביים צענטר. סוחרים און פאבר.־פערבאנד

9752 אין לאדז, פיעטריקאווער 10.

8־ונג, קאלאניאל און פרוכט־הענדלער!

דער קאלאניאל־הענדלער־פעראיין, שרודמיעסקא 20, טעל. 142־98, מאכט בעקאנט, אז ווער עס וויל בעניסען פון דער

2־טער צוטיילונג פון פאמעראנצן

דארף זיך מעלדען אין פעראיין היינט, זונטאג, דעם 17. פעברואר פון 6 ביז 9 אווענד.

415 די פערוואלטונג.

סיום הספר

היינט, זונטאג, פ' תשא י"ד א' פורים קטן קומט פאר

— א — פייערליכער חינוך־ספר־תורה

פון הרה"צ שליט"א מטאמאשאוו בהרה"ק מראספשא זצ"ל אין זיין וואוינונג לאדז, פאלודניאווא 28.

אלע אנשי שלומינו ווערען געבעטען צו נעמען אנטייל אין דער שמחה.

397 הגבאים.

בעמערקונג: דאס אותיות שרייבען הויבט זיך אן בשעה 6 בערב און דאס נייען די יריעות 12 פארמיטאג.

בעקאנטמאכונג

צו דער יודישער בעפעלקערונג!

אויף א אפיציעלע זיצונג פון די שומרי ומזהירי שבת מיט'ן ועד הרבנים בראש איז געווארען בע־שלאסען, אז אין די זעלער, וואס קומט פאר א עפענטליכער חילול איז נישט דא קיין חזקת כשרות. די אינ־האבער פון זעלער, וואס ווילען פון היינט אן ליקווידירען דעם חילול שבת, קאנען בעקומען א הכשר פון ועד הרבנים און ווערען אונטערשטיצט פון די שומרי ומזהירי שבת.

ביז יעצט איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז יעדער יוד, וואס מאכט א שמחה אדער ער גייט אויף שמחה אין א זאל, מוז וויסען, אז ביים היינטיגען טאג איז נור בחזקת כשרות דער איין־איינציגער זאל, בערלינער זאל, זאכאדניא 26, ווייל ביי איהם קומט קיין חילול שבת נישט פאר.

צ"ק שומרי ומזהירי שבת עם הועד הרבנים בראש.

6267

די פערוואלטונג פון סוחרים = דעטאליסטען = פעראיין

פון לאדזער וואיעוואדזטווע

מאכט בעקאנט, אז לויט די §§ 26, 27, 28, 29 און 31 פון פעראיינס־סטאטוט, קומט פאר זונטאג, דעם 3 מערץ ד. י. 9 א זייגער אינדערפריה אין 1־טען טערמין און 10 א זייגער אינדערפריה אין 2־טען טערמין אין לאקאל פון פעראיין, פיעטריקאווער 90

די אלגעמיינע פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג־ארדנונג: 1) דערעפענונג און וואהלען פון פרעזידיום פון דער פערזאמלונג; 2) טעטיגקייטס־בעריכט פון דער פערוואלטונג; 3) בעריכט פון דער רעוויזיאנס־קאמיסיע; 4) פרעלימינאר־בודזשעט פאר 1935; 5) וואהלען פון א פערוואלטונג; 6) ענדערונג פון סטאטוט; 7) פרייע פארשלאגען.

פארשלאגען, וועלכע זאלען פארגענומען ווערען אויף דער אלגעמיינער פערזאמלונג און זענען נישט פארגעזעהן אין טאג־ארדנונג, מוזען איינגעטראגען ווערען צו דער פערוואלטונג שריפטליך 7 טאג פאר דעם טערמין פון דער אלגעמיינער פערזאמלונג.

413

אכטונג, בעקער און מעהל־סוחרים!

דערמיט מאך איך בעקאנט, אז אזוי ווי יעדעס יאהר פערקויף איך שוין

מעהל כשר לחג הפסח

פון דער בעסטער קוואליטעט אויף גוטע בעדינגונגען

צו גינסטיגע מיהל־פרייזען.

דאס מעהל געפינט זיך אונטער דער השגחה פון קאלישער און לאדזער ראבינאט. דאס מעהל טראגט די מארקע „ZŁOTY MEDAL“

הויפט־פערקויף אין מיין פאבריקס־לאגער

9 אלטשטאט 9 טעל. 241־96

מיט אכטונג Nowoczesny Młyn

Ch. NOWAK, KALISZ.

בעמערקונג: אויף לאנגער בעזיץ איך א גרויסען אויסוואהל פון אלע סארטען מעהל צו גינסטיגע פרייזען. פינקטליכע צושטעלונג פון יעדן קוואנטום מעהל.

און דו פרובּ דיין גליק

ז קויף א לאס אין דער גליקליכער קאלעקטור פון

I. H. LITTMAN

32 פיעטריקאווער 32 טעל. 144־72 i 244־69

וואו די קענסט געווינען א

1.000.000 זל.

די ציהונג פון דער 1־טער קלאס 32־טער מלוכה־לאטעריע קומט שוין פאר דעם 19־טען ד. ח. שלעפט נישט אפ מיטן קויפען א גליקליכען לאס. מיר רע־דען נישט צו, נור איבערצייגען. אז ווי געוועהנליך פאלען די גרויסע געווינסטען ביי אונז. אט צום ביישפיל זענען לעצטענס געפאלען ביי אונז גרויסע געווינסטען

300.000 זל. אויף נומער 42630

50.000 זל.	אויף נומער	101750
50.000	„ „ „	144482
15.000	„ „ „	182813
15.000	„ „ „	36938
15.000	„ „ „	95652
15.000	„ „ „	138923
10.000	„ „ „	25227
10.000	„ „ „	5685

300.000 זל. אויף נומער 26014

10.000 זל.	אויף נומער	25230
10.000	„ „ „	51815
10.000	„ „ „	60939
10.000	„ „ „	74729
10.000	„ „ „	74736
10.000	„ „ „	74742
10.000	„ „ „	113580
10.000	„ „ „	136222

און א סך, א סך אנד. געווינסען צו 5000 זל., 3000 זל., 2000 זל. א. א.

כל הקודם זכה!

Dr. med.

Haltrecht

ספעציאל־ארצט פאר הויט־און געשלעכטס, קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245־21

נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 1³⁰—2³⁰ מיטאג און פון 5—9 אוו. זונטאג פון 10—1 בטאג.

אלע ארט אנאליזען.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל

אויערען, נאז און האלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67, טעל. 127־81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוואי־אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולא־טארישעס פון 11–1 און פון 5–8 אוונט.

אויגען־קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221־72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען־קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

צו אלע טאפעצירער־מייסטער

מיטגלידער און נישט־מיטגלידער!

היינט, זונטאג, ד. 17 פעברואר 1935, 6 א זייגער אווענד קומט פאר אין לאקאל פון צעך, פילסודסקיעגא 69

א פערזאמלונג

פון מיטגלידער און נישט־מיטגלידער ווע... אקטועלע פראגען און פאך־ענינים. אלע ווערען געבעטען פינקטליך און מאסענווייז צו ערשיינען.

די פערוואלטונג פון טאפעצירער־צעך אין לאדז.

460

פאר 2.50 זל.

לערן איך אויס גרינדליך טאנצען

פאקסטראט, סלאופאקס, וואלס אנ־געלסקי, טאנגא א. ז. וו.

איינשרייבונגען אין דער

טאנץ־שולע פאלודניאווא 10

דער קורס הויבט זיך אן מאנטאג דעם 18־טען פעברואר.

דיפלאמירטער טאנץ־לעהרער

ד. פרידוואלד.

מוסאליני גרייט ווייטער צו די מלחמה מיט אביסיניען

רוים, 16 (ספּעציעל)

די אַרטשאַפט סיסילאַר נעבען אואַל-אואַל איז דעם 29-טען יאנואר פֿערנומען געוואָרען דורך אַנ-אַביסינישער אָפּטיילונג, וואָס איז בעשטאַנען פון 150 זעלנער, דאָס איז געשעהן אין זעלביגען טאָג, ווען עס זענען פאָרגעקומען די געשעהענישען אין אַף-דוב. סילאַר געהער צו איטאַליען זייט 1926. דער פּראָטעסט, וואָס די איטאַליענישע רעגירונג האָט צוגעשיקט צו אַביסיניען, איז נוגע אויך דאָס פערנעמען סילאַר.

לאָנדאָן, 16 (ספּעציעל)

די אַביסינישע רעגירונג האָט טעלעגראַפיש פּראָטעסטירט געגען דער מאָבּיליזאַציע פון איטאַ-ליען, אונטערשטרייכענדיג, אַז אין דער געגענד פון אואַל-אואַל האָט אַביסיניען נישט קאָנצענטרירט קיין שום מיליטער.

רוים, 16 (ספּעציעל)

דער אַביסינישער פערטרעטער אין רוים האָט אויפ'ן גרונט פון די דערהאַלטענע אינסטרוקציעס געגעבען אַ ערקלערונג פאַר די פּרעסע-פאַרשטעהער אַז די אַביסינישע רעגירונג טראָגט נישט קיין שום פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר די לעצטע אינצידענטען. לויט זיין מיינונג, איז אין גאַנצען נישט בעגרינדעט די איטאַליענישע מאָביליזאַציע. די דאָזיגע מאָ-ביליזאַציע וועט נישט בעשאַפען קיין גינסטיגע אַט-מאָספער פאַר די אונטערהאַנדלונגען וועגען שאַפען אַנ'איטאַליעניש-אַביסינישע אַרביטראַזש-קאָמיסיע.

רוים, 16 (ספּעציעל)

היינט 4 נאָכמיטאָג איז אין ווענעדיגער פּאַלאַץ צום דריטען מאָל די העכסטע קאָמיסיע פאַר דער נאַ-ציאָנאַלער פערטיידיגונג אונטערן פאָרזיץ פון מוסאָליני'ן.

רוים, 16 (ספּעציעל)

מוסאָליני האָט היינט נאָכמיטאָג אויפגענומען אַ דעפּילאַדע פון די 2 באַטאַליאָנען פאַשיסטישער מי-ליץ, וועלכע זענען אָפּטראַנספּאָרטירט געוואָרען קיין אַפריקאַ. דער פערזאַמעלטער עולם האָט מוסאָליני'ן געמאַכט געוואַלטיגע אָוואַציעס.

וויכטיגע פּאָליטישע בעראַטונגען

וואַרשא, 16 (טעלעפאָניש)

נעהערנעכטען זענען פאָרגעקומען צוויי וויכ-טיגע פּאָליטישע בעראַטונגען: אין בעאַמטען-קלוב האָט פּרעזעס סלאַוועק גערעדט וועגען דער נויט-ווענדיגקייט פון ענדערען די קאָנסטיטוציע אין פּוילען. אויף אַנ'אַנדערער בעראַטונג פון די קאָנ-סערוואַטיסטען האָט פירשט ראַדזשיוויל געהאַלטען אַ רעפעראַט, אין וועלכען ער האָט אויסגעפיהרט, אַז די קאָנסערוואַטיסטען זענען געגען גרויסע עפענטליכע אַרבייטען, ווייל דאָס וואָלט געווען אַנ'איבערבּרוך אין דער דעפלאַציע-פּאָליטיק פון דער רעגירונג.

געגרינדעט די האַנדעלס-געזעלשאַפט „פּאַל-אַרץ" פאַר'ן האַנדעלס-אויסטויש צווישען ארץ-ישראל און פּוילען

תל-אביב. (יט"א) לויט דער איניציאַטיווע פון פּרעזעס פון דער האַנדעלס-אינדוסטריע-קאַ-מער אין תל-אביב ה' משה שלוש איז געגרינדעט געוואָרען אַ געזעלשאַפט פאַר האַנדעלס-אויסטויש צווי-שען פּוילען און א"י א. נ. „פּאַל-אַרץ" מיט'ן זיץ-אָרט אין תל-אביב. די געזעלשאַפט וועט זיך דער-ווייל בעשעפטיגען מיט פּראָוויזיע אין קאָמיס-פער-קויף פון פּערשיידענע פּוילישע סחורות אין א"י און אין די שכנות'דיגע לענדער ווי אויך מיט'ן פערקויף פון די א"י-פּראָדוקטען אין פּוילען. עס ווערט געפּלאַנט צו פערוואַנדלען די פירמע אין אַנ'אַקציען - געזעלשאַפט. דער קאַפּיטאַל, וועלכער בעטרעפט איצט 4000 פ.ט. וועט פערגרעסערט ווע-רען, ווען עס וועט זיין נויטיג. צו דער געזעלשאַפט געהערען אַלס שותפים אַ ריהע פירמען און פער-זאָנען הויפּטזעכליך אין תל-אביב.

שטרייט וועגן דעם באָדן-שטח ביסומעה

די אַראַבישע דראָהונגען.

ירושלים (יט"א) דער אַראַבישער בעפאָל-מעכטיגטער אלי הוסיין איבראהים האָט זיך גע-ווענדעט מיט אַ רעקורס צום אַפּעלאַציאָנס-געריכט געגען דער ענטשיידונג פון הויפּט-עקזעקוציע-בע-אַמטען אין חיפה, וועלכער האָט ענטשידען דעם שטרייט וועגען באָדען-שטח „ביסומעה" (האַרטיע-געביט) לטובת דער „חברה הכשרת הישוב".

אין דעם רעקורס ווערט צוו. אַנד. געזאָגט דאָס „היות דער גאַנצער שבט איז שטאַרק אויפ-געבראַכט געגען דער ענטשיידונג, איז דאָ אַ גרונד מורא צו האָבען פאַר אַנ'ערנסטער רוה-שטערונג. דער רעקורס דאַרף דעריבער דרינגענד בעטראַכט ווערען". דאָס אַפּעלאַציאָנס-געריכט האָט דעם רע-קורס אָפּגעוואָרפען אַלס אונבעגרינדעטען.

איטאַליענישע פּרעסע לאַכט אויס די דייטשע ראַסן-טעאָריע

גענוא (יט"א) די פערשפרייטע איטאַליע-נישע צייטונג „איל לאַוואָראָ" האָט איינגעפיהרט אַ שטענדיגע רובריק „טעאוטאָניאַ" אין וועלכער עס ווערען שאַרף קריטיקירט די דייטשע ראַסען-טעאָריעס און די פערשידענע בעגרענצונגען פון יודישע רעכט אין דייטשלאַנד, וועלכע שטיצען זיך אויף דעם „אַריער פּאַראַגראַף" די צייטונג ברענגט לענגערע בעריכטען פון איהר בערלינער פערטרע-טער, וועלכע בעלויכטען אָביעקטיוו די שווערע יודישע לאַגע אין דייטשלאַנד.

אַ יודישער דעפּוטאַט אין טערקישען פּאַרלאַמענט

צום ערשטען מאָל אין דער געשיכטע פון טערקיי

סטאַמבול, (יט"א) אין נייעם טערקישען פּאַרלאַמענט זענען געוועהלט געוואָרען 4 פאַר-שטעהער פון די מינדערהייטען, און נעמליך צוויי גריכען, איין שפּאַניאָלישער יוד און איין אַרמע-ניער. אין דער געשיכטע פון טערקיי איז עס דער ערשטער פאַל, אַז אַ יוד זאָל געוועהלט ווערען אין טערקישען פּאַרלאַמענט.

וואַטיקאַן - אָרגאַן קלערט אויף פאַרוואָס די יודען ענדערן די נעמען אין ארץ-ישראל

רוים, (יט"א) „אָבסערוואַטאָרע ראָמאַנאָ" דער אָפיציעלער אָרגאַן פון דער קאַטוילישער קירכע, בעריכטעט אין אַ לאַנגען אַרטיקעל וועגען די לעצטע וויכטיגע געשעהענישען אין א"י און שטעלט זיך בעזונדערס אָפּ אויף דעם פאַקט, וואָס די יודישע עולים ענדערן זייערע ביז-איצטיגע דייטשע אָדער סלאַווישע נעמען אויף העברעאישע. „די יעניגע, וועלכע ווילען ענדע-זייערע נעמען – שרייבט דער „אָבסערוואַטאָ-רע ראָמאַנאָ" – זענען אַנשטענדיגע מענשען אין יעדער הינזיכט און ווילען נישט בלייבען ביי זייע-ר אַלטע נעמען נאָר דערפאַר, ווייל זיי ווילען פער-געסען די ליידען פון גלות. צוריקקעהרענדיג אין דעם לאַנד פון זייערע אבות, ווילען זיי אויך פער-לאָזען די נעמען, וועלכע זיי האָבען גענומען אין יאָהרען פון דער וואַנדערשאַפט אין פרעמדע לענדער און פערטרעטען זיי מיט נעמען פון סע-מיטישער אָפּשטאַמונג, וועלכע דאַרפען בעווייזען דאָס עס הויבט זיך אָן פאַר זיי אַ נייע עפּאָכע. אָהן אויסנאַהמגעזעצען און פערפאָלגונגען".

DR. MED. H. LUBICZ
פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפּפאַנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 אָוענד.
זונטאָג און יום-טוב פון 9–11 בייטאָג
און יו"ט 9–1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-זאַל

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
שערפּיעץ 37 (בענעדיקטאַ) 6.
נעהמט אָן פון 5–7 נאָכמ.

ענדעקישע „טעראָריסטען" פאַר'ן ווילנער געריכט

ווילנע. דאָנערשטאָג, האָט זיך אָנגעהויבּען אין ווילנער קרייז-געריכט דער סענסאַציאָנעלער פּראָצעס קעגען אַ גרופּע ענדעקישע טעראָריסטען, אָנגעקלאָגטע אין אָנגעצייגען אַ פּעטאַרדע ביי דער טיר פון פּאָפּלאַווער בית-המדרש.

נאָך 9 ווערען אַריינגעפיהרט אין געריכטס-זאַל די אָנגעקלאָגטע, וועלכע זענען געבראַכט גע-וואָרען צום פּראָצעס פון לוקישקער טורמע.

די בעשולדיגונגס-באַנק פערנעמען די אָנגע-קלאָגטע, דער סטודענט פון ווילנער אוניווערזיטעט זדזיסלאַוו וואַרדיין — אַ זוהן פון דעם בישט לאַנג פערשטאָרבענעם דירעקטאָר פון דער ווילנער „באַנק – פּאָלסקי" די 2 מערדער פון יאַן באַבּראָוויטש און עדוואַרד לעאָשקאַ און די סטודענטען לעאָן ריבקעוויטש — סודניק, וואַלדעמאַר אַלשעווסקי און יאַן דראַווניעל.

אַלע 6 אָנגעקלאָגטע פערהאַלטען זיך רוהיג. זדזיסלאַוו וואַרדיין האַלט אפילו פערריסען דעם קאָפּ. ער שפּילט זיך מעשה העלד און קוקט אַרויס אויפ'ן זאַל. ווי ס'אַרט איהם נישט, וואָס ער זיצט אויף איין בעשולדיגונגס-באַנק מיט בעסטיאַלישע רויבער-מערדער.

דעם פאָרזיץ פיהרט ריכטער קאַדושקעוויטש.

נאָך די פאָרמאַליטעטען גייט מען איבער צום לייענען דעם בעשולדיגונגס-אַקט.

די באָוועמבּער-טראַדיציע

די ענדעקישע יוגענד, וועמענס השפּעה ס'האַלט פון יאָהר צו יאָהר, האָט שוין איינגעפיהרט אַ טראַ-דיציע צו „דעמאָנסטרירען" יעדען נאָוועמבער בכדי צו דערווייזען, אַז זי לעבט נאָך. די דאָזיגע „דע-מאָנסטראַציעס" פלעגען זיך אויסדריקען אין פער-שידענע אַנטי-יודישע אַרויסטרעטונגען.

אין נאָוועמבער אין יאָהר 1934 האָט די יו-גענד-סעקציע פון דער ענדעקישער פּאַרטיי בעשלאָסען צו דעמאָנסטרירען אויף אַנ'אַנדער שטייגער, נעמליך, דורך אונטערוואַרפען פּעטאַרדעס אין יודישע בתי-מדרשים. לויט די אינפאָרמאַציעס וועלכע די זיכערהייטס-מאַכט האָט דערנאָך בעקומען האָ-בען זיי געפּלאַנט אונטערצוואַרפען פּעטאַרדעס אין די בתי-מדרשים אויף ציאַסנע גאַס (לוקישקער קלויז) פּאָפּלאַווע (פּאָפּלאַווער קלויז), קאַלוואַריסקע און פּילסודסקי גאַס, די האָבען אויך געפּלאַנט

אונטערצוואַרפען אַ פּע-טאַרדע אין באָר-שול

דער דאָזיגער ריכער פּראָגראַם איז אָבער נישט רעאַליזירט געוואָרען דורך די פּעטאַרדע-טעראָריסטען בלויז טיילווייז.

דער אויפרייס אין פּאָפּלאַ-ווער שוהל

אין דער ערשטער ריהה האָט עקספּלאָדירט אַ פּעטאַרדע אין דער שוהל אויף ציאַסנע גאַס, וואו ס'זענען אַרויסגעריסען געוואָרען פון וואַנט עט-ליכע ציגעל. פון קנאַל האָבען זיך שטאַרק איבער-געשראָקען עטליכע פּרושים, וועלכע זענען געזעסען אין קלויז און געלערנט.

דעם 9-טען נאָוועמבער פ. י. איז פאָרגעקומען דער פּעטאַרדע-אויפרייס אין פּאָפּלאַווער קלויז.

ס'האָט אויפגעריסען ביי דער טיר פון קלויז אַ שראַפּנעל. דער אויפרייס איז געווען זייער אַ שטאַרקער. די קלויז איז דעמאָלירט געוואָרען. די טיר איז אַרויסגעריסען געוואָרען. ס'איז פערנוכ-

טעט געוואָרען די איינריכטונג און ס'זענען אויס-געזעצט געוואָרען 16 שויבען.

צום גליק האָט דער פּאָפּאַל נישט פערוראַזאַכט קיין מענשליכע קרבנות, מחמת צוליב'ן גרויסען פראָסט האָבען די מתפללים מקבל שבת געווען אין דער ווייבערשער אָפּטיילונג (אין עזרת נשים). איין דורכגייענדיגער יוד איז אָבער יאָ לייכט פערוואונ-דעט געוואָרען דורך אַ גלאָז-שפּליטער אין פּנים.

די ערשטע אויספאָרשונג איז נישט געפאַלען אויף די שפּורען פון די פּעטאַרדע-וואַרפער און ערשט דעם 30-טען נאָוועמבער פ. י. איז דורך אַ נישט געווענליכען צופאַל געלונגען צו דעמאַסקירען די פּעטאַרדע-וואַרפער.

דער מאָרד אויף פּאַלאַצ-קער גאַס

דאָס איז געווען דער שרעקליכער מאָרד אי-בער דער 75-יאָהריגער מיכאַלינאַ יערעמיבאָוויטש.

דער פּאַפּאַל איז געווען סענסאַציאָנעל צו-ליב דעם, וואָס די מערדער זענען פערהאַלטען גע-וואָרען, איידער מ'האָט זיך דערוואוסט וועגען מאָרד.

געשעהען איז עס ביי פאָלגענדע אומשטענדען:

דעם 30-טען נאָוועמבער פ. י. זענען אין איינער פון די אכסניות בעפּען וואָקזאַל אַריינגעקומען 2 יונגע שקצים, מיט וואַליזעס. צופעליג האָט די פּאָליציי גלייכצייטיג דורכגעפיהרט אַ רעוויזיע אין דער דערמאָנטער אכסניה. צווישען אַנדערע האָט מען אויך רעווידירט די וואַליזעס פון די 2 שקצים און געפונען דאָרט פּליאַטע-געשיר, גאָלד-רובּלס און א... פערבלוטיגטע פרויען-העמד.

אויפ'ן קריק-פערהער האָבען די פערהאַלטענע ערקלערט קורץ:

— גייט אַוועק אויף פּאַלאַצקער 12, וועט איהר קלאָהר ווערען די געהיימניש פון דער פער-בלוטיגטער העמד.

די פּאָליציי איז טאַקע אַוועק אַהין און גע-פונען דאָרט דעם טויטען קערפּער פון דער 75-יאָה-ריגער מיכאַלינאַ יערעמיבאָוויטש.

„מיעטשיקי כראָברעגאָ"

איז קעשענע פון מערדער יאַן באַבּראָוויטש האָט מען געפונען דעם עמבלעם פון דעם ענדעקישען יוגענד-קלוב „מיעטשיקי כראָברעגאָ" און ביי איי-נעם פון די פּאָליציי-פונקציאָנערען איז דערביי ענטשטאַנען אַ געדאַנק, צו האָבען נישט די מער-דער אַ שייכות צו דעם פּעטאַרדע-אויפרייס אין פּאָפּלאַווער קלויז.

די אויספאָרשונג האָט בעשטעטיגט די השערה און זיי האָבען זיך מודה געווען בעת'ן פערהער, אַז די האָבען אָרגאַניזירט דעם פּעטאַרדע-אויפרייס אין דער פּאָפּלאַווער קלויז.

ווי די ווייטערדיגע אויספאָרשונג האָט פעסט-געשטעלט האָבען באַבּראָוויטש און לעאָשקאַ זיך געפונען אין קאָנטאַקט מיט די סטודענטען פון ווילנער אוניווערזיטעט-מיטגלידער פון יוגענד-קלוב פון דער ענדעקישער פּאַרטיי לעאָן ריבקעוויטש-סודניק און וואַלדעמאַר אַלשעווסקי.. ביידע אויבענדערמאָנטע סטודענטען האָבען די אַגיטירט די זאָלען עס אונטערוואַרפען די פּעטאַרדעס אין די קלויזען. מ'האָט זיי אַריינגענומען אין יוגענד-קלוב, געגעבען די עמבלעמען און פאַר'ן אויס-פיהרען דעם פּעטאַרדע-אַטענטאַט אויך גוט בע-צאָהלט.

די סטודענטען האָבען צוגעשטעלט זיי די שראַפּנעלען און געגעבען זיי געלד אויף הוצאות אויסצובויען אין שראַפּנעלען אַ עפּנונג בכדי דורכ-צופיהרען דאָרט דעם קנויט. די דאָזיגע עפּנונג אין שראַפּנעל האָט זיי געמאַכט אַ בעקאַנטער שמיד פון פּאַרטאָווע גאַס, וועלכער האָט דערפאַר אויך גע-נומען ביי זיי אַ שיינע מטבע

געוואָלט אונטערציגדען די שוהל

ווי די מערדער און פּעטאַרדע-וואַרפער באַבּ-ראָוויטש און לעאָשקאַ האָבען אַליין דערקלערט, האָ-בען די סטודענטען געגעבען זיי אויך 2 פלאַשען אָנגעפילט מיט לייכטע ברען-שטאָפען און פערזעהן מיט אַ קנויט. זיי האָבען געדאַרפט דאָס „פייער-פּעטאַרדעס" אַריינוואַרפען אין פּאָפּלאַווער שול.

ביי די „אַטענטאַטערס" האָט אָבער אויסגע-פעהלט מוט אויסצופיהרען די פערענונג מיט אַלע פיטשעווקעס, זיי האָבען בלויז אונטערגעלייגט דעם שראַפּנעל. די פלעשער האָבען זיי שוין מורא געהאַט אַריינצוואַרפען און האָבען די פלעשער בעגראָבען אין דער ערד אין הויף נומער 9 אויף פּאָפּלאַווסקע גאַס, נעבען בית הכיסא, וואו די פּאָליציי האָט זיי צוריק אַרויסגעגראָבען.

די פלעשער שטייען אויפ'ן ריכטער-טיש, אַלס זאַכליכע בעווייזן.

זדזיסלאַוו וואַרדיין — די נשמה פון די ענדעקישע „טעראָריסטען"

די ווייטערדיגע אויספאָרשונג האָט אַרויסגע-וויזען, אַז דער הויפּט-אָנפיהרער און די נשמה פון די „פּעטאַרדעס-טעראָריסטען" איז געווען דער ענ-דעקישער סטודענט זדזיסלאַוו וואַרדיין, וועלכער האָט זיך שוין בערימט געמאַכט מיט זיינע אַנטיסעמיטישע אַרויסטריטען און איז שוין עטליכע מאָל געמשפּט געוואָרען דורכ'ן סטאַראָסטע-געריכט פאַר דעם.

וואַרדיין האָט אויך סובסידירט די פּעטאַרדע-אַקציע. אַלס פערמיטלער צווישען וואַרדיינען און די פיר טעראָריסטען יאַן דראַווניעל, וועלכער האָט געשפּילט די ראָל פון אַ „לאַנטשניק".

אַלע אויבענדערמאָנטע זענען אַרעסטירט גע-וואָרען.

ס'זענען פערצייכענט געוואָרען איינציגע פּאַלען פון וואַרפען פּעטאַרדעס נעבען יודישע געשעפטען. מיט'ן ציל צו בעווייזען, אַז די פערהאַלטענע זע-נען נישט שולדיג.

אין געריכטס-זאַל ציהען צו אַלעמענס אויפ-מערקזאַמקייט די זאַכליכע בעווייזען".

די אָנגעקלאָגטע האָבען נאָכדעם געגעבען זיי-ערע ערקלערונגען און מען האָט אויסגעהערט אַלע 30 עדות.

פון די אָנגעקלאָגטע האָבען זיך מודה גע-ווען ריבקעוויטש-סודניק און באַבּראָוויטש.

די געריכטס-פערהאַנדלונגען האָבען זיך פער-צויגען ביז שבת.

עס איז אַרויסגעטראָגען געוואָרען דער אורטייל, לויט וועלכען עס זענען פערמשפּט גע-וואָרען:

זדזיסלאַוו וואַרדיין אויף 2 יאָהר טורמע; יאַן באַבּראָוויטש – 5 יאָהר, עדמונד לעאָשקאַ — 4 י. וואַלדעמאַר אַלשעווסקי — 3 י., און לעאָן ריבקעוויטש — 1 יאָהר. יאַן דראַווניעל איז פריי-געשפּראָכען געוואָרען.

די ארעסטאנטען פון עכו

קענען בעפרייט ווערען געגען קויציע. — פארוואס האלט מען די עולים אין תפיסה?

ירושלים, 16 (יט"א טעלעגראפיש)

אין צוזאמענהאנג מיט דעם הונגער-שטרייק אין דער עכו'ער תפיסה, שרייבט די העברעאישע פרעסע, אז די „אומלעגאלע“ עולים זיצען אין תפיסה דערפאר, כדי זיי זאלען זיך מודה זיין פון וואנען זיי שטאמען מ'זאל זיי קענען ארויסשיקען.

דער גענעראל-סעקרעטאר פון דער רעגירונג האט געמאלדען, אז די עולים קענען בעפרייט ווערען פון תפיסה, אויב יעדער וועט ארייננטראגען צו 100 פונט קויציע און אויב מ'וועט ערוב זיין, אז זיי וועלען זיך אין משך פון 2 חדשים מעלדען אין דער פאליציי.

דער ועד הלאומי האט ארויסגעשיקט א דעלעגאציע קיין עכו.

וויצמאן קומט צוריק קיין ארץ-ישראל

ירושלים, 16 (יט"א טעלעגראפיש)

חיים וויצמאן קומט דעם 25-טען ד. ח. צוריק קיין ארץ-ישראל.

א שולע אויף דיזענהאפס נאמען

תל-אביב, (יט"א טעלעגראפיש)

אין תל-אביב ווערט געבויט א שולע אויף דיזענהאפס נאמען.

געריכט-זיצונג וועגען ענין ראסנער

איז נישט צושטאנד געקומען

ווארשא, 16 (יט"א טעלעפאניש)

די זיצונג פון געריכט וועגען ענין ראסנער איז נישט צושטאנד געקומען, ראסנער האט צוגע-

שיקט א בריף, אז צוליב זיין קראנקהייט קאן ער נישט קומען צום געריכט.

די זיצונג איז אפגעלעגט געווארען אויף א וואך.

פערברענט געווארן א פאסט-וואגאן צוזאמען מיט אלע זענדונגען

פון דאנציג ווערט מיטגעטיילט, אז פרייטאג אין אווענד איז אין דעם פאסט-צוג, וועלכע איז געגאנגען אויף דער ליניע פון דאנציג נאך קראקא ארויסגעבראכען א שרפה.

מען האט די שרפה ערשט בעמערקט ביי גלעטקאו אויפ'ן וועג נאך טשעוו און עס איז דערווייל פערברענט געווארען א וואגאן צוזאמען מיט אלע זענדונגען.

עס זענען דעלעגירט געווארען נאך טשעוו אגענטען פון דער אויספארשונגס-מאכט בכדי פעסטשטעלען אויפ'ן ארט די צאהל און די ווערט פון די פערברענטע זענדונגען.

מיאוסע אויסגעלאסענקייט אין דייטשלאנד

פראג, 16 (ספ. טעל.)

פון דער טשעכיש-דייטשער גרעניץ, ווערט מיטגעטיילט וועגען א נייער „טשיסטקא“ אין דער דייטשער נאצ.-סאציאליסטישער פארטיי. דאס דארף זיין א פארטזעצונג פון די דערווייטערונגען פון דער פארטיי נאכ'ן 30 יוני 1934 פאר נישט נאר-מאלע נייגונגען ביי פארטיי-מיטגלידער.

ביז איצט זענען ארעסטירט געווארען לויט די פרעסע-ידיעות פון פראג 600 מאן. אלע ווע-רען בעשולדיגט אין 175 פאראגראף פון דייטשען שטראף-קאדעקס, וועלכער רעדט וועגען פעדעראס-טיק. צווישען די ארעסטירטע געפינען זיך פיל הויכגעשטעלטע פערזענליכקייטען.

גריפע, פערקיהלונג און קאטארען

זייער גרעסטער אנגריף בעת די שארפע וועטערונג-ענדערונגען.

ס'ווערט בעשטעטיגט בענצליך די טעזע פון אונזערע עלטער-זיידעס, אז די גריפע, פערקיהלונג, קאטא-רען א. ז. וו. ענטשטעהען צום גרעסטען טייל פארפאלען פון קעלט און פייכטקייט ביי א פלוצים'דיגער וועטערונג-ענדערונג. צוליב דעם טרעטען ארויס ענדערונגען אין די שלוו-בלאנעס, וועלכע ווערען וואס אמאל מעהר דורכלאזבאר פאר די קליינע באקטעריען. מ'דארף דערביי נישט פערגעסען, אז די בע-טאנטע לײדען זענען איבערטראגענד און מ'קען זיך אנשטעקען אויך, נישט זייענדיג פערקיהלט, נור פערקעהרענדיג אדער טרעפענדיג זיך מיט פערזאנען, וועלכע האבען א קאטאר, א הוסט אדער פער-קיהלונג. היינטיגע צייטען איז מען אין א בעסערער סיטואציע ווי אמאל, ווייל מיר בעזיצען א סך אויסגעפרובטע און ווירקזאמע מיטלען צוגעפאסט בעת א גריפע און פערקיהלונג. איינס פון זיי זענען די טאבלעטקעס טאגאל, וואס מ'קען בעקומען אין יעדער אפטייק.

גענ. בליכער שנעל ארויסגע-פאהרען אויפן ווייטען מזרח

ריגע, 16 (ספ. טעל.)

פון מאסקווע מעלדעט מען, אז דער אנפיה-רער פון דער רויטער ארמעע אויפן ווייטען מזרח גענ. בליכער און דער שעף פון דער פאליטישער אפטיילונג ארגאנשטאם, וועלכע געפינען זיך אין מאסקווע האבען בעקומען א בעפעהל תיכף צוריק צוקעהרען אויפן ווייטען מזרח.

צוויי פראנצויזישע פליהער ארויסגעפלויגען איבערן אקעאן

מארסעל, 16 (ספעציעל) די בעקאנטע פראנ-צויזישע פליהער קאדאס און ראסי זענען היינט האלב זיבען אין דער פריה ארויסגעפלויגען אויף א רייזע איבערן אטלאנטיק קיין ריא-דע-זשאנעירא.

א אמעריקאנער איינפאל...

פלעמאנגטאן, 16 (ספעציעל)

א דירעקטאר פון א טעאטער, האט פארגעלעגט די געשוואוירענע פון געריכט אין האופטמאן-פראצעס אנטיילצונעמען אין א טורניר איבער'ן לאנד פאר א האנאראר פון 300 דאלאר א וואך.

דער טורניר דארף דויערן 12 וואכען. די ריכ-טער האבען גערופען א בעראטונג וועגען דער פראגע, ביז איצט איז נאך נישט פארהאן קיין תשובה.

בילדער-אויסשטעלונג פון יאנקעל אדלער אין ווארשע

ווארשע, (יט"א) אין ווארשא געפינט זיך איצט דער בעקאנטער יודישער קונסט-מאלער יאנקעל אדלער, וועלכער האט פיל יאהרען גע-וואוינט און געארבייט אין דייטשלאנד. צוליב דער היטלעריסטישער איבערקעהרעניש איז אדלער גע-ווען געצוואונגען צו פערלאזען דייטשלאנד און האט זיך בעזעצט אין פאריז, איצט איז ער געקו-מען קיין פוילען, וואו ער האט, צום לעצטען מאל, מיט 15 יאהר צוריק, אויסגעשטעלט זיינע בילדער.

דער פראאייניגטער קאמיטעט צו בעקעמפען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד האט בעשלאסען איינצוארדנען א בילדער-אויסשטעלונג פון יאנקעל אדלער. דער קינסטלער האט געבראכט מיט זיך אנ'ערך 60 בילדער, וועלכע וועלען געבען א פו-לען בעגריף פון אדלערס שאפונג און וועלכע וועלען זיכער זיין א געשעהעניש אין די יודיש-קולטורעלע קרייזען.

די אויסשטעלונג פון יאנקעל אדלער'ס בילדער ווערט געעפענט היינט, זונטאג, דעם 17-טען ה.ח. אין לאקאל פונ'ם פעראייניגטען קאמיטעט צו בעקעמפען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד (גיעצאלא 8).

GABINET KOSMETYCZNY
I. NAMIOTOWEJ
ul. Narutowicza 11 front, I piętro
przyjm.: 10–3 i 5–8.
Masaż twarzy, maquillage,
trwałe przyciemnianie
brwi i rzęs, usuwanie
brodawek oraz zbędnego
owłosienia.
Porady bezpłatne.
Ceny przystępne.

Dr. med. P. Braun
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר הויט- און וענערישע קראנקהייטען
נעהמט אן פון 8 ביז 1 און פון 4 ביז 8 אוועגד.
Cegelniana 4, tel. 216=90.

Dr. Zygmunt Henrykowski
ספעציאל-ארצט פאר וענערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוואכע
האט זיך איבערגעצויגען אויף פיעטריקאווער 86
טעל. 143-63
נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אווענד.
פאר פרויען א ספעציעלערווארטע זאל.

„ישיבת חכמי לובלין“ ווערט געשלאסען אויף אנ'אונבעשטימטער צייט

אפקלאנגען פון די געשעהענישען. — דער קאמוניקאט אין דער פוילישער פרעסע. — מיסטיק און קבלה אין דער ישיבה. — 75 תלמידים ווערען אויסגע-שלאסען. — נייע רעגיסטראציע פון תלמידים, — מען בעט שויז מחילה

דער לובלינער רב איז איהם געקומען צו חלום און בעפוילען איינצונעהמען די ישיבה...

סענסאציאנעלער בריף פון ר' שימעלע זשעלעכאווער צום באיאנער רב

„לובלינער טאגבלאט“ שרייבט:

אין די ארטאדאקסישע קרייזען האט מען זיך שטארק בעאונרוהיגט און מען האלט, אז נאכדעם ווי עס זענען סאנירט געווארען די פינאנציעלע פער-העלטענישען פון דער ישיבה און דער בנין איז געווארען אפגעראטעוועט, איז איצט געקומען די ערנסטע צייט דורכצופיהרען אנ'איבעריליכע סאָ-ציאלע אויך צווישען די תלמידים און אומעגליך מאכען אויף להבא אזעלכע אדער ענליכע אינצי-דענטען.

די בעשלוסען, וואס זענען וועגען דעם אנגע-נומען געווארען אויף דער בעראטונג פון רבנים-קאלעגיום אין קראקא, ווערען דערווייל געהאלטען בסוד. מען ווייסט אבער, אז זיי זענען ווייטגעהענד און עס איז שוין פארהאן א רשימה פון 76 תלמידים, וועלכע ווערען אינגאנצען בעזייטיגט פון דער ישיבה. אזוי ארום וועלען אין ישיבה בלייבען נאר די תלמידים, וועלכע האבען זיך קיינמאל נישט געמישט אין קיין זייטיגע ענינים, נאר אפגעגעבען זיך אויסשליסליך דעם למוד.

אז עס איז ריכטיג די בעהויפטונג דאס דער-געזען מנהל, שימעלע ענגעל אין דער שורש פון די אלע אינצידענטען, בעווייזט אויך דער פאקט וואס ערשט איז די לעצטע טעג האט שימעלע צוגעשיקט פון זשעלאכאוו קיין קראקא צום באיאנער רבי'ן, דעם נשיא פון דער ישיבה, א בריף אין וועלכען עס ווערען פערזענליך בעליידיגט א רייהע רביים און רבנים, וואס שטעהען נאהענט צו דער ישיבה.

אינטערעסאנטער איז אבער די צווייטע טייל פון בריף, אין וועלכען שימעלע איז מודיע, דאס דער לובלינער רב איז איהם געקומען צו חלום און איהם געזאגט:

— געה, שמעון, און נעם אין די ישיבה!...

אזא חלום איז פאר איהם א בעפעהל און ער גלויבט, אז ער מוז „איינגעהמען“ די ישיבה, ווען אפילו די גאנצע וועלט זאל נישט וועלען.

דער באיאנער רבי האט דעם דאזיגען בריף איבערגעשיקט קיין לובלין אין דער ישיבה..

די לובלינער ישיבה האט אין די פוילישע צייטונגען ... געלליכט א קאמוניקאט, אין וועל-כען עס ווערט אויפגעקלעהרט די סיבה פון די לעצטע אינצידענטען.

אינ'ם קאמוניקאט ווערט די הויפט-שולד אויף געווארפען אויף דעם זעלבען שמעון ענגעל און עס ווערט דערצעהלט, אז אבגעשטעלט איהם איז זיין טעטיגקייט אין דער ישיבה האט נאך דער לובלינער רב ר' מאיר שפירא ז"ל, ווייל דער רבנים-קאלעגיום האט געהאלטען, אז שימעלע פערנעמט זיך נישט מיט די למודים צו וועלכע ער איז איינגענט ליך בערופען געווארען, נאר ער פערנעהמט זיך מיט קבלה און ציהט אריין גרופען פון תלמידים אין א כלומרשטע מיסטיק.

ר' שימעלע האט אזוי ארום צוגעצויגען צו זיך עטליכע צעהנדליג תלמידים, מיט וועלכע ער שטעהט אויך איצט אין קאנטאקט און אזוי ארום האט זיך דאס ארגאניזירט דער בונד פון די תל-מידים געגען דער ישיבה-לייטונג.

עס איז שוין פעסטגעשטעלט געווארען נא-מענטליך, וועלכע שילער עס האבען דאס ארגאני-זירט די געשעהענישען.

ווייטער ווערט אין קאמוניקאט דערצעהלט וועגען דער רבנים-בעראטונג אין קראקא, אין וועל-כער עס האט זיך בעטייליגט אויך דער פיהרער פון דער ישיבה, דער לובלינער רבי, ר' שלמה'לע אייגער און עס ווערט צוגעגעבען, אז דער לובלינער רבי איז זעהר אינטענסיוו אין זיין ארבייט פאר דער ישיבה, א דאנק איהם איז די ישיבה אפגעראטעוועט געווארען אין דער צייט פון איהר פאטאל-

סטען קריזיס און אז דאס אלץ טוט ער אהן שום פערזענליכען אינטערעס און אהן שום מאטעריעלע בעפרידיגונג.

פון ... קאמוניקאט איז אלזא קלאהר, אז די ישיבה-לייטונג מאכט קאנקרעט פעראנטווארטליך דעם ר' שימעלע ענגעל, אז דאס האט ער אזוי צו-בונטעוועט די תלמידים און געווירקט אויף זיי מיט זיין מיסטיק און קבלה, וועלכע שטויסט איהם אזש צו פערלאנגען מען זאל איהם אבגעבען די ישיבה, ווייל אזוי האט מען איהם בעפוילען אין חלום.

ווי מיר דערוויסען זיך איז אין קראקא אנגע-נומען געווארען א בעשלוס אבצושטעלען די למודים אין דער ישיבה אויף אנ'אומבעשטימטע צייט און דורכצופיהרען א נייע רעגיסטראציע פון די תלמידים.

די ישיבה ווערט דעריבער געשלאסען איבער-מארגען דינסטאג. אלע תלמידים פאהרען זיך פונאנדער און נישט פריהער ווי אין 3 חדשים ארום וועלען די למודים בענייט ווערען.

במשך דער דאזיגער צייט וועט דורכגעפיהרט ווערען די נייע רעגיסטראציע פון די תלמידים.

ווי מען גיט איבער האבען א רייהע תלמידים פון די קאנדידאטען אויסצושליסען שוין געוועגדעט זיך מיט בריף אין וועלכע זיי בעטען מען זאל זיי מוחל זיין און ווייטער איבערצולאזען אין דער ישיבה.

BANK HANDLOWY w ŁODZI
Spółki Akcyjnej
Al. Tadeusza Kościuszki 15
ma jeszcze do wynajęcia
SAFES
na dogodnych warunkach, poczynając od 4 złotych miesięcznie.
Korzystajcie z Safesów,
gdyż jest to najpewniejsze miejsce
przechowywania Waszego majątku

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז, 17 פעברואר 1935

שרעקליכע פאָלגען פון דער בעגרעניצטער עליה
טויזענט היימלאָזע קינדער אין ארץ-ישראל

די טעג איז פון ארץ-ישראל אנגעקומען א לאַקאַנישע ידיעה, אז אויף דער לעצטער זיצונג פון דער עיריה אין תל-אביב האט די לייטערין פון ערציהונגס רעסאָרט פרוי שושנה פערסיף אריינגעטראָגען א פאָרשלאַג צו שאַפען א פאָנד לטובת די היימלאָזע קינדער פון תל-אביב. דער פאָרשלאַג איז אָנגענומען געוואָרען און דער תל-אביבער שטאָט-ראַט האט אויף דעם ציל בעשטימט א ספּעציעלען פאָנד. פון דער דאָזיגער קורצער ידיעה האט דער לעזער נישט די מעגליכקייט צו אָריענטירען זיך אין דעם דאָזיגען דראַסטישען און אַנגעווענדעטען פּראָבלעם פון יונגען יודישען ישוב אין ארץ-ישראל. פאַר א דורכשניטליכען לעזער איז אומפערשטענדליך דער פאַקט, אז אין תל-אביב, אין דער ערשטער יונגסטער יודישער שטאָט, אין א שטאָט, וואָס צעהלט נאָך נישט קיין גאַנצע צוויי צעהנדליג יאָהר פון איהר עקזיסטענץ זאָל אין איהר גאַנצער שאַרפקייט ענטשטעהען א פּראָבלעם, וואָס ביז איצט האָבען מיר עס געקענט נאָר אַלס פּראָדוקט פון די גרויסע אַלטע שטעט מיט מיליאָנען בעפעלקערונג. אין שטעט, וואו עס הערשט הונגער און ארבייטסלאָזיגקייט, וועלכע זענען די הויפּט-סיבות צו דער פערוואָהרלאָזונג פון די קינדער, אָבער אז אין ארץ-ישראל אין דעם לאַנד, וואו עס הערשט „פּראָספּעריטי" פון וואו עס קומען כסדר אָן ידיעות וועגען מאַנגעל פון אַרבייטער, און תל-אביב וואָס האט שוין א שם דערמיט, וואָס כלערליי נאַציאָנאַלע פּראָנאַ= שטאַלטונגען ווערען געמאַכט, נישט געקאַרגט און מיט א ברייטער האַנד — איז באמת א וואונדער.

עס איז דעריבער כדאי צו ציטירען איינינע אינפאָרמאַציעס וואָס עס האט וועגען דער פּראַגע דערהאַלטען פון ארץ-ישראל די „ווינער נייע וועלט".

די צייט-שריפט שרייבט: „היימלאָזע קינדער(!) עס איז נישט פערהאַן עפּעס אזוינס, וואָס זאָל זיין מסוגל צו ערשיטערען אונזערע הערצער, ווי דאָס וואָרט. ווייל זייט וויסען: הונדערטער היימלאָזע יודישע קינדער וואַלגערן זיך אויף די גאַסען פון תל-אביב. ביינאַכט שלאָפען זיי אויף די בענק פאַר דער שוהל, אָדער אין ראָטשילדס אַלעען. בייטאָג פערקויפען זיי צייטונגען, שנוראַוואַדלעס. זייערע בעשעפטיגונגען הויבען זיי אָן מיט זובען-אויפגאַנג. ד. ה. ווען אַנדערע קינדער שלאָפען נאָך. א סך פון זיי טשאַטעווען אויף די הויפּט-צופוהר-אָרטער-יפּס פון תל-אביב אויף די קאַראַוואַנען מיט סחורות, בכדי אין א פּאַסינען מאָמענט אָראָפּצוּ= שלעפּען עפּעס א זאַק מיט פרוכטען אָדער אַנדערע לעבענס-מיטעל... די שומרים פון די סחורות-קאַראַוואַנען זענען הילפלאָז געגען די דאָזיגע פערוואָהרלאָזטע קינדער.

עס איז אין תל-אביב פערהאַן א גאַנצע אַרמעע פון פערלאָזענע אומגליקליכע קינדער. שוין זייט א לענגערער צייט האָבען א קליינע גרופּע מענשען פון גוטען ווילען, לעהרער, דאָקטוירים און פּעדאַגאָגען זיך פערנומען מיט דעם דאָזיגען אונאַנגענעהמען פּראָבלעם.

עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אז דאָס רוב „היימלאָזע קינדער" זענען אין עלטער פון 8 ביז 12 יאָהר און אז די יונגלעך פערנעהמען זיך מיט גנבות, די מעדלעך מיט פּראָסטיטוציע. עס זענען רעגיסטרירט געוואָרען 110 אַזעלכע פאַלען. מען רעדט וועגען זיי, ווי וועגען אַלע שמעוודיגע פּראָבלעמען זעהר נישט גערן, אָבער מען דאַרף גיכער וועגען דעם רעדען און פּרובירען אָקעגענצוווירקען, איידער פערדעקען די פּראַגע מיט א פלאַסטער פון שעדליכען פערשווייגען.

קודם כל האַנדעלט עס זיך אין פעסטשטעלען דעם מקור פון דער קראַנקהייט. די ארץ=ישראל'דיגע פּרעסע האט שוין פון לאַנג פערנומען וועגען דער פּראַגע א שטעלונג, אָבער די אָקציע פון דער העברעאישער פּרעסע האט נישט געפינען קיין אָפּקלאַנג נישט אין ארץ=ישראל און נישט אין גלות. און דאָך האט די אויספאָרשונג פון דאָזיגען פּראָבלעם געגעבען רעזולטאַטען, וואָס וואַרפט א קלאָרע און שרעקליכע בעשולדיגונג: די דאָזיגע פערוואָהרלאָזטע, אומגליקליכע, דעגענערירטע קינדער, דאָס זענען נישט קיין אונלעגאַלע, נישט אונטערגעוואָרפענע און אויך נישט פערלאָזענע קינדער. זיי זענען נישט קיין פּראָדוקט פון די אָרימע מאַסען קוואַרטאַלען. פון די היילען פון זינד אָדער פערברעכען. ניין, זיי שטאַמען פון עהרליכע, הגם אָרימע גריכישע, פוילישע, רומענישע עלטערן, וואָס האָבען נישט געקענט צוקוקען ווי זייערע קינדער פייניגען זיך אין די קוואַלען פון הונגער. און זיי האָבען זיך בענוצט מיט אַנ'אוואַנטוריסטיש הילפס=מיטעל: געוועהנליך ווערט א קינדער-רייכע פאַמיליע, וואָס האט דאָס גליק צו קענען פאָהרען קיין ארץ-ישראל צוגענומען אַנ'אייגען קינד מיט דער בקשה עס „אַדורכצושמוגלען" דורך דער גרעניץ, וואָס ווערט שטאַרק גע= היטען דורך די ענגלענדער. ביי דער קאָנטראָל פון די פּאַספּאָרטען איז שווער זיך פאַר א דערוואַקסענעם אַדורכצוקומען דורך דעם ענגען נעץ. אָבער דאָס איז נישט שווער פאַר א קליין קינד. שפּעטער לאָזט מען עס שוין איבער זיין אייגענעם גורל, דאָס קינד איז אַדורכגעשמוגעלט און עס הערט אויף יעדע פערפליכטונג.

די שטאָט תל-אביב קען זיך נישט מיט דער דאָזיגער פּראַגע פערנעהמען צוליב מאַנגעל אין געלד. אין יאָהר 1923 האט תל=אביב בעשלאָסען צו שאַפען אַנ'אָפּטיילונג פאַרן שוץ פון היימלאָזע קינדער. עס איז געשאַפען געוואָרען אַנ'אינטערנאַט פאַר 50 קינדער און אין בודזשעט אויפ'ן יאָהר 1934 איז אויף דעם ציל בעשטימט געוואָרען א געוויסע סומע אין בודזשעט. עס איז אויך אונטערנומען געוואָרען אַנ'אַקציע און ביז צום סוף 1934 איז פאַר דעם אינטערנאַט געזאַמעלט געוואָרען 1,160 פונט, אָבער מיט דער סומע איז דאָס פּראָבלעם נישט געלעזט. לויט דער שאַצונג פון ענגלישען ריכטער באַדילי אין יפו, איז די צאָהל פון אַזעלכע יודישע גאַסען קינדער איבער טויזענד: קינדער וואָס הונגערען, קינדער בעדעקט מיט שמאַטעס, וואָס קוקען מיט פיבערנדע אויגען פון הונגער אויף דער וועלט.

זיי האָבען אין זייער לעבענס וועג אין זייער קאָנטאַקט מיטן לעבען פון פערברעכען, און דאָך וואָלט זייער ענערגיע געקענט אויסגענוצט און אַנגעווענדעט ווערען אויף שעהנע און גוטע מעשים" אָבער תל-אביב אַליין איז נישט בכח צו לעזען דעם פּראָבלעם.

אין די קאַסעס פון דער ענגלישער רעגירונג אין ארץ-ישראל ליגט א בודזשעט-עודף פון פיר מיליאָן פונט. אָבער די דאָזיגע רעגירונג איז דאָך די רעגירונג, וואָס האט די עלטערן פון אומגליקליכע קינדער נישט אריינגעלאָזט אין לאַנד. פאַרוואָס זאָל זי זיך פערנעהמען מיט די קינדער פון די דאָזיגע עלטערן? פאַרוואָס זאָל זי זיי אָפּהאַלטען פון פערדאַרבענקייט און אומקום?

אויף אַזאַ אופן ווערט אונטער דער פיהרונג פון מאַנדאַטאַר מצד דער פעלקער-ליגע, געשאַפען א נייער, ביז איצט אין דער יודישער נאַציאָנאַלער היים אונבעקאַנטער טיפּ: „דער יוגענדליכער יודישער פערברעכער".

סאוו. רוסלאַנד—אונטערן צייכען פון מלחמה צוגעגרייטקייט

אין דער נעכטיגער „גאַז. פּאָל." שילדערט דער מאָסקווער קאָרעספּאָנדענט אָטמאַר דער בעקאַנטער קענער פון די סאָוויעטישע פערהעלטנישען זיינע איינדרוקען וועגען דעם 7-טען אַלפערבאַנדיישען צו־זאַמענפאָהר.

אָטמאַר שרייבט: „דער קאָנגרעס פון די סאָ־וויעטען, מאַכט צייטענווייז דעם איינדרוק, ווי ער וואָלט פאַרגעקומען ערב א מאָבּיליזאַציע. אַנהוי־בענדיג פון די אַנגעזעהענסטע פּאָליטישע טוער און ענדיגענדיג מיט די געוועהנליכע ארבייטער און קאָלאָ־כאָזניקעס, רעדען אַלע וועגען קריג.

פון מיליטערישען שטאַנדפּונקט ווערען בע־האַנדעלט אפילו אַזעלכע, וואָלט זיך געדוכט, פּראָ־גען פון פרידליכען כאַראַקטער, ווי דאָס האָדעווען בהמות. דער קלו פון דער דיסקוסיע איבער די רע־פאָרמען וועגען דער לאַנדווירטשאַפט און מלוכ'שע גיטער, איז געווען די רעדע פון פּאָפּולערען קאָמאַנ־דאַר בודיענני, וועלכער האט פון שטאַנדפּונקט פון דער סאָוויעטישער קאַוואַלעריע אויפגעפאָדערט די פערד זיי זאָלען ווי אַמשנעלסטען זיך פערמעהרען, וואָס איז דורך דעם אַודיטאָריום אויפגענומען גע־וואָרען דורך א דונער פון אַפּלאָדיסמענטען.

צייטענווייז ווערט דער מענש פשוט מיטגערי־סען פון קנאה, און נישט איינער פון די אויסלענדי־שע אָבסערוואַטאָרען פיהלט זיך פשוט אביסעל „באָלשעוויזירט"... פון ריין מיליטערישען שטאַנד־פּונקט. דער ענטוזיאַזם, מיט וועלכען דער איבער צוויי־טויזענט קעפּיגער אַודיטאָריום האט אויפגע־נומען די ידיעה וועגען דער פערגרעסערונג פון דער רויטער אַרמעע פון 600 טויזענט אויף 940 טויזענט מאַן, ווי אויך די פערגרעסערונג פון קריגס־בוד־זשעט פון 1.665 טויזענט רובל אין 1933 אויף 6,5 מיליאַרד רובל אין 1935, איז איבערגעגאַנגען יעדע גרעניץ. די אָוואַציעס לכבוד דער רויטער אַר־מעע און איהרע פיהרער האט געדויערט (אויפ'ן זיי־גער) 20 מינוט.

ווייל, שטעלט אויך נאָר פאָר: א יונגע, פּרעכ־טיג בעוואָפענטע אַרמעע, מיט א איבערוויגענדער מעהרהייט פון אַנפיהרער, וואָס שטאַמען פון דער סאָמע געדיכסטער פאָלקס־מאַסע, און וואָס זענען פון דער דאָזיגער מאַסע נישט אָפּגעריסען, א אינדוס־טריע און טראַנספּאָרט, וואָס זענען פאַקטיש שוין אין פרידענס־צייטען מיליטאַריזירט. א מעכאַניזירטע לאַנדווירטשאַפט, וואָס אז צוגעפּאַסט צו דעם, אין מלחמה־צייט געוועגליכען מאַנגעל, פון ארבייטס־הענט, ווי אויך א בעפעלקערונג, וואָס איז אין משך פון 12 יאָהר צוגעוואוינט געוואָרען איבערצוטראָ־גען די פערשידענע ענטפּעהרונגען.

א חוץ דעם, וועגען וועלכען מען טאָר אויך נישט פערגעסען, האט די רויטע אַרמעע א „נייע אידעע". עס איז נישט נויטיג — שרייבט ווייטער אָטמאַר — וואָס די דאָזיגע אידעע האט זיך אין משך פון איהר 17־יעהריגער עוואָלוציע, אין א סך פאַלען שטאַרק קאָמפּראָמיטירט. ווי עס זאָל נישט זיין, שטעלען מיט זיך די סאָוויעטען פאַר א גרויסע מיליטערישע פערטיידיגונגס־מאַכט, און ווען זיי ווע־לען זיך אַנ'עצה געבען אויך מיט'ן טראַנספּאָרט, ווע־לען זיי אויך ווערען א אַנגריפענדע מאַכט. קאַלקו־לירענדיג נאָרמאַל קען מען די צייט בערעכענען אויף עטליכע צעהנדליג יאָהר, מען דאַרף אָבער נישט פערגעסען, אז דאָס איז א לאַנד פון פיאַטי־לעטקעס, וואָס ווערען אויסגעפיהרט אין פיר יאָהר...

מען מוז אויך רעכנען זיך דערמיט, אז פאַר די סאָוויעטען האט זיך די דירעקטע מלחמה־געפאַהר פערשטאַרקט. „נישט זעהן דאָס אַנרוקען פון א נייער מלחמה, וואָלט בעדייט פערמאַכען די אויגען אויף דער הויפּט־סכנה" — האט ערקלערט פון דער קאָנגרעס־טריבונע דער פּאָרזיצענדער פון די פאָלקס קאָמיסאַרען מאָלאָטאָוו.

„די סכנה פון דער קומענדיגער מלחמה מצד די קאַפּיטאַליסטישע מלוכות אונטערליגט נישט קיין שום ספק... די מלחמה געגען אונז ווערט צוגעגרייט אין א פערשנעלטען טעמפּאָ... די רויטע אַרמעע אַר־בייט בוכשטעבליך בייטאָג און ביינאַכט" — האט ערקלערט דער וויצע־קאָמיסאַר פאַר פערטיידיגונג טוכאַטשעווסקי.

„די ליפערונגען פון דער שווערער אינדוסטריע פאַר דער רויטער אַרמעע זענען אין די לעצטע יאָה־רען געוואַקסען פינפאַך... די שווערע אינדוסטריע וועט אַלץ צושטעלען, וואָס איז נאָר נויטיג, בכדי די קרעדיטען פון אונזער גרויס פאַטערלאַנד זאָלען זיין נישט צוגענגליך פאַר אונזערע שונאים" — האט געדונערט דער קאָמיסאַר סערגאָ אָרדזשאָני־קידזע.

„פון יעדער פאַבריק און יעדען קאָלכאָז — ווע־לען מיר מאַכען א פערטיידיגטע פעסטונג" — האָבען ערקלערט די געוועהנליכע פשוט'ע דעלעגאַטען.

קריג־אַלאַרמען הערט מען אין סאָוויעט־רוס־לאַנד שוין נישט פון היינט, אָבער דער איצטיגער קאָנגרעס מאַכט דעם איינדרוק, אז מען האט דאָ אויף אַנ'אמת אָנגעהויבען צו גלויבען אין דער נאָהענטער סכנה פון א מלחמה.

דער פּראָצענטועלער וואוקס פון אַלע אַרטען גע־וועהר איז געוואַלדיג. אין פערגלייך מיט'ן יאָהר 1931 איז די צאָהל אעראָפּלאַנען געשטיגען אויף 330 פּראָצענט, אויף 600 פּראָצענט איז געשטיגען די בעוואָפנונגען פון דער אוויאַציע מיט מאַשינען־געוועהר. מיט 350 פּראָצענט די שווערע אַרטילע־ריע, מיט 1.900 פּראָצענט די פעלד און לופט־ראַדיאָ סטאַציעס, מיט 2,475 די טאַנקס, מיט 760 פּראָצענט לייכטע טאַנקען, און מיט 792 פּראָצענט שווערע טאַנקען.

די צאָהל אונטערוואַסער־שיפלעך איז געשטי־גען אויף 535 פּראָצענט, די וואַך־שיפען אויף 1.100 פּראָצענט און די טאָרפּעדאָ־מאָטאָר־שיפען אויף 470 פּראָצענט.

אָפּגעלעגט די וואַהלען אין אמעריקא
צום אמעריקאַנער יודישען קאָנגרעס און צום יודישען וועלט-קאָנגרעס

נ י ו - י אָ ר ק (יט"א) די וואַהלען צום דעם פער בריטערטען אמעריקאַנער יודישען קאָנגרעס, וואָס זענען זיינערצייט בעשטימט געוואָרען אויף דעם 28. אַפּריל ה. י. און האָבען געזאָלט זיין פערבונדען מיט די וואַהלען צום יודישען וועלט־קאָנגרעס, זע־נען אָפּגעלעגט געוואָרען.

אויף דעם 16־טען מערץ ה. י. איז צונויפגערו־פען געוואָרען קיין פילאַדעלפיע אַנ'אויסעראָרדענטלי־כע קאָנפערענץ, וואָס וועט בעהאַנדלען די געשאַפע־נע לאַגע. די אויסעראָרדענטליכע קאָנפערענץ וועט בעהאַנדלען די פּראַגע צי איז מעגליך דורכצופיה־רען דעמאָקראַטישע וואַהלען צום אמעריקאַנער יו־דישען קאָנגרעס און צום יודישען וועלט־קאָנגרעס און וועט בעשטימען א נייעם טערמין פון די וואַה־לען.

פּאָדערונג צו בעפרייען געגען קויציע
די יודישע אַרעסטירטע
אין דער עכו'ער תפיסה, וועלכע פיהרען א הונגער-שטרייק

י ר ו ש ל י ם (יט"א) יודישע דעלעגאַציעס האָ־בען איבערגעגעבען דער ארץ־ישראל־רעגירונג א מעמאָריאַל, אין וועלכען עס ווערט פערלאַנגט צו בעפרייען געגען קויציע די יודען, וועלכע זיצען אַרעסטירט אין דער עכו'ער תפיסה, אונטער דער בעשולדיגונג פון אונלעגאַלער עליה.

די אַרעסטירטע יודען אין דער עכו'ער תפיסה פיהרען, ווי בעקאַנט, זייט איניגע טעג אַנ'ענטשלאָ־סענעם הונגער־שטרייק, וואָס האַלט אין שפּאַנונג דעם גאַנצען ישוב.

די ארץ־ישראל־רעגירונג האט ביז איצט נאָך נישט פערעפענטליכט איהר בעשלוס וועגען דעם ענין.

א"י-רעגירונג וויל שטערען צו פלאַנצען
נייע פּרדסים אין ארץ=ישראל

י ר ו ש ל י ם (יט"א) וו די יודישע טעלעגראַפען אַגענטור ווערט געוואָהר, האט די א"י־רעגירונג בדעה אַנצונעמען שריט מיט'ן צוועק אָפּצושטעלען אָדער בעגרעניצען אויף א רייה יאָהרען די פער־גרעסערונג פון פּלאַנטאַציע־שטח פון די פּרדסים אין א"י. די רעגירונג בעאָבאַכטיגט צו דעם צוועק אַרויפצולעגען הויכע שטייערן אויף נייע פּלאַנטאַצעס, וועלכע וועלען זיך אַזוי אַרום נישט רענטירען.

וועגען דעם ענין איז שוין פאַרגעקומען א קאָנ־פערענץ פון דער יודישער אַגענץ מיט די פיהרענדע ווירטשאַפטליכע פערזענליכקייטען, ווי דער פּרעזעס פון דער תל־אביב'ער האַנדעלס־קאַמער הופיען, פּאָל קאַוווסקי און ווייטעלס, וועלכע האָבען זיך אַרויסגעזאָגט ענטשידען געגען דעם רעגירונגס־פּראָיעקט, בע־טאָנענדיג, אז די רעגירונג דאַרף נישט זיך מישען אין דער ספערע פון פּריוואַטער איניציאַטיוו.

פעליקס וואַרבורג אָפּגעפאָהרען קיין ארץ-ישראל

נ י ו - י אָ ר ק (יט"א) פעליקס וואַרבורג איז אויפ'ן שיף „קאָנטע דע סאַוואָיאַ" אָפּגעפאָהרען קיין א"י. פעליקס וואַרבורג האט בדעה צו פאָרשען אַלזייטיג די איצטיגע לאַגע אין ארץ ישראל.

יודישער שומר שווער פערוואונדעט דורך אראַבישע רויבער

י ר ו ש ל י ם (יט"א) א באַנדע אראַבישע רויבער האט אויסגעפיהרט אַנ'איבערפאַל אויף דער יודישער קאָלאָניע רמת־קאָיעש (?). דער יודישער שומר צבי כאַריפקאַ איז דערביי שווער פערוואונדעט געוואָרען.

איינער פון די רויבער איז אַרעסטירט.

רוטענבערג-געזעלשאַפט לאָזט אַרויס נייע אַקציעס אויף אַ סומע פון העכער א מיליאָן פונט

י ר ו ש ל י ם (יט"א) די דירעקציע פון דער א"י־דיגער עלעקטריציטעט־געזעלשאַפט (רוטענ־בערג־קאָנצעסיע) קינדיגט אָן א נייע אַקציען־סעריע אויף א סומע פון א מיליאָן 200 טויזענט פונט.

איצטיגע יודישע גהעטא אין דייטשלאנד

צו וואס וועט דאס פיהרען?

אכציג טויזענד יודען פון דייטשע שטעט זענען פעראייניגט אין א „קולטור־בונד". — האבען אייגענע טעאטערס. וואו מען פיהרט אויף דראמעס פון יודישע געשיכטע. — אפערעס און קאנצערטען, וואו קריסטען טארען נישט אריינקומען. — דייטשע פרעסע פערבאטען וועגען דעם צו שרייבען

פון ה. לאנג

די וועלט מאכט איצט א סך־הכל פון צוויי יאהר היטלער. דער חשבון געהט אויפ'ן לעבען אין דייטשלאנד גופא און אויף דער פאזיציע פון דייטשען פאלק צווישען אנדערע פעלקער. רעכענונגען, וואס קומען ארויס פון א לאנד אונטער א דיקטאטור, זענען נישט קיין אפגערעקטע; ציפער ווערען פערשלייערט, מ'זאל נישט קענען דערגעהן דעם פולען אמת. איהר טרעפט־אן מעלדונגען, וואס דערצעהלען, אז אין דייטשלאנד איז איצט די בעסטע פון אלע בעסטע ארדענונגען, אז די ווירטשאפטען פעהלט גארנישט, אז דאס גאנצע לעבען דארטען איז גוט, נארמאל, בעסער פון נארמאל. מעגט אהער עס געוויס נישט גלויבען. אין די זעלבע מעלדונגען, וואס דערצעהלען פון היטלערס טריומפען, געפינט מען א השערה, א ווארט, וואס איז א וואונק: פערלאזט זיך נישט אויף דאס, וואס מען זאגט אייך. איין פונקט אין. אלע אפשאצונגען פון צוויי יאהר היטלער איז יא דורכאויס אמת — דער פונקט וועגען די דייטשע יודען. דערין איז שוין היטלער געגאנגען פון זיג צו זיג. יודען זענען איזאלירט, אויסגעטיילט, אויסגעשניטען פון דער דייטשער געזעלשאפט, פאליטיש, ווירטשאפטליך, קולטורעל — די דייטשע יודען זענען אין א געטא. און געבילדעטע מענשען פון אנדערע פעלקער וואונדערן זיך, פרעגען זיך: צו וואס וועט עס פיהרען?

פערהאן א „קולטור־בונד דויטשער יודען" מיט 80 טויזענט מיטגלידער. דער קולטור־בונד האט אייגענע טעאטערס, פיהרט אויף אפעראס, פיהרט דורך קאנצערטען — טאקע אלץ אויף דייטש, אבער נאר פאר יודען. דער „קולטור־בונד" איז דער שארפסטער אויסדרוק פון דער יודישער „קולטור־געטא" וואס די איצטיגע דייטשלאנד האט געשאפען. דייטשע קריסטען טארען נישט געהן צו די טעאטערס פונ'ם „קולטור־בונד", טארען זיך נישט ווייזען ביי זייערע אפעראס און קאנצערטען. זאל פאסירען אז א דייטשער קריסט זאל יא אהינגעהן וועט ער ווערען בעשטראפט און נאך שווערער וועט פאלען די שטראף אויף די פערוואלטער פון די געטא־טעאטערס, אויף די אנפיהרערס פון די געטא־קולטור.

יודישע געטא־טעאטערס אויף דייטש זענען פערהאן איבער גאנץ דייטשלאנד, אין אלע אפגעטיילטע און צושראקענע דייטש־יודישע געמיינדעס און דערצו איז פערהאן אנ'ארומרייזענדע געטא־טעאטער־געזעלשאפט, אויך א וואנדערנדע געטא־אפערע. דייטש יודישע קינסטלער, אויסגעטיילט פון גאנצען לאנד, אריינגעצוואונגענע אין א חרם, פאהרען פון געטא צו געטא — צו די בעזייטיגטע ברידער יודען, וועלכע זענען אין פונקט אזא חרם.

בערלין האט 30 טויזענט מיטגלידער פונ'ם „קולטור־בונד". ווען דער געטא־טעאטער קומט אן צו זיי איז ביי זיי א יום־טוב. די פארשטעלונגען זענען איבערגעפאקט, ס'ווערען אויפגעפיהרט דראמעס פון דער יודישער געשיכטע זיי רעדען צום הארצען פון די דייטשע יודען. זיי ווירקען, אז די דייטשע יודען זאלען זיך נישט פיהלען פער'יתומ'ט. די דייטשע יודען זעהען זיך דורך זיי אינ'ם שפיגעל פון געשיכטע: זיי זענען אייניקלעך פון פריהערדיגע דורות א רויסגעשלאגענע פון דער וועלט איצט אין אין דער בערלינער „קולטור־געטא" פאפולער א פארשטעלונג „יוסף בן מתתיהו".

אויפ'ן אינהאלט פון זייער געטא קולטורלעבען האבען נישט די דייטשע יודען אויף וואס זיך צו בעקלאגען. די נעמען פון די אנפיהרערס פון „קולטור־בונד" ווייזען, אז דאס בעסטע, וואס איז דא אין דער דייטש־יודישער קולטור־וועלט, קומט צו זיי. דער הויפטפערוואלטער פונ'ם „קולטור־בונד" איז ד"ר קורטזינגער. איידער די היטלערס צייטען זענען אנגעקומען איז ער געוועזן דער דירעקטאר פון דער גרויסער בערלינער אפערא־הויז. די אפעראס און סימפאנישע קאנצערטען, וואס די געטא־קינסטלער ברענגען צו זייערע ברידער געטא־יודען, זענען אונטער דער אויפזיכט פון יאזעף ראזענסטאק, וועלכער איז אמאל געווען דער אפערא־דירעקטאר אין דער שטאט מאנהיים. דער טעאטער און קונסט־קריטיקער מאקס אסבארען, און דער שריפטשטעלער יוליוס באב, דאס זענען אלס נעמען, וואס דערצעהלען, אז די דייטש־יודישע „קולטור־געטא" האט געשמאק, גייסט. אבער דערביי איז פערהאן עפעס, וואס בעליידיגט אזוי טיף און וואס שרייט צו דער וועלט: קוקט זיך ארום, וואס אין דייטשלאנד קומט איצט פאר!

מ'זעהט עס און מ'הערט עס אין די מינוטען ווען די טירען פון דעם געטא־טעאטער עפענען זיך. קיינער קען נישט אריינקומען אין טעאטער סיידען אויף זיין בילעט, איז פאראן זיין פאטאגראפיע או זיין נומער אלס מיטגליד פונם „קולטור־בונד". אלס א איינוואוינער, אזוי צו זאגען פון דער „קולטור־געטא", דאס איז א פערלאנג פון דער רעגירונג, פון דער היטלער ארדנונג, עס הייסט, אז אויף אזא שטייגער קען זיין א קאנטראל אז א „אריער", דער טיפ דייטשער קריסט, וועמען היטלער אנערקענט זאל נישט מאכען א פערזוך אריינצוקומען אין טעאטער און זיך אויסמישען מיט די ודען, ו קרעציגע, ווי קראנקע חיות. זענען די יודען, און א היטלער־דייטש טאר זיך נישט דערנעהנטערען צו זיי. בערלין האט א שטענדיגען געטא־טעאטער, און שטענדיג, יעדען אוועגד, ווידערהאלען זיך ביי די טירען די סצענעס פון א נייעם מין „געלע לאטע" אויף די אפגעזונדערטע יודען — יעדער קומט מיט א טעאטער בילעט, מיט זיין פאטאגראפיע דערויף.

דאס איז אומעטום, וואו נאר א געטא־טעאטער קומט אן. דאס איז אויך ביי לעקציעס. דערזעלבער סיסטעם: בילעטען מיט די אייגענע פאטאגראפיעס און איהר האט דא א חשבון: אכציג טויזענט יודען זענען מיטגלידער אינם „קולטור־בונד"; געהען ארום אכציג טויזענט דייטשע יודען מיט עקסטרא געטא־צעטלעך מט זייערע פאטאגראפיעס אויף זיי.

און נאך טיפער איז דאס געטא לעבען פערגראבען. די דייטש־יודישע „קולטור־ געטא" איז נאך מעהר אפגעגרעניצט, נאך ווייטער פערטריבען פון אלגעמיינעם לעבען. די נישט־יודישע דייטשלאנד טאר גארנישט וויסען, אז עפעס אזוינס איז פאראן. היטלערס פראפאגאנדע מיניסטעריום האלט די גאנצע דייטשע פרעסע אונטער פערבאט — נישט זיי טארען דערמאהנען אפילו מיט איין זילבע וועגען דעם יודישען „קולטור־בונד". ס'איז געווען א בעשטימטע פאסירונג ארום דעם. א יונגער דייטשער זשורנאליסט האט דערזעהען אינם „קולטור בונד" און אין די געטא טעאטערס אנ'ענין צו בעשרייבען. עס האט איהם אויסגעקוקט אינטערעסאנט: ערשטענס דער ערפאלג פונם „קולטור בונד"; די יודען פון דייטשלאנד לעבען זיך איין אין אנ'אייגענער וועלט. צווייטענס, די סצענעס ארום די געטא טעאטערס און קאנצערט־ און פארלעזונגס־זאלען מיט די פאטאגראפיעס און נומערען אויף געטא צעטלעך. ער האט אנגעשריבען אנ'ארטיקעל וועגען דעם, און ער האט געבראכט אין רעדאקציע. מ'האט דעם ארטיקעל ניט געדרוקט, און די צענזור פון די רעדאקציע האט נאך דערצו בעפוילען, אז דער יונגער זשורנאליסט זאל זיך אליין איבערגעבען צום פראפאגאנדע מיניסטעריום. וואס דאס מיינט, ווייסט מען. דער יונגער זשורנאליסט איז שוין איצט אוודאי אין א קאנצענטראציע לאגער.

קלאהר, דייטליך, נישטא דערביי קיין טרעפעניששען, — א יודישע געטא אין דייטשלאנד איז א פאקט. זי האט פארם און אינהאלט פון די געטאס אין מיטעלאלטער. זי איז נאר אנדערש אויף וויפיל די מענשליכע בעדערפענישען זענען היינטיגע צייטען אנדערש. און א גרויסע ניו־יארקער צייטונג „העראלד טריביון" האט ארויסגעזאגט א מיינונג — צי היטלער שלאגט דא נשט זיין אייגענע „פילאזאפיע".

וואס איז זיין פילאזאפיע? „אריער" מוזען זיך אפטיילען פון יודען, כדי די יודען זאלען ווערען שוואך, אויסגעצעהרט, נישט האבען קיין עקאנאמישע פעלדער און זיין פעראָרימט, נישט קענען זיין מעהר קיין קולטור קראפט מיט איינפלוס, מיט ווירקונג, זייער ענערגיע זאל זיך אויסלעשען, זייערע פעהיגקייטען זאלען ווערען אפגעטויט! און וואס טוט ער, היטלער? ער פערטרייבט די יודען אין א געטא וואו זייערע כוחות שטארקען זיך ערשט, וואו זייער לעבען ווערט קאנצענטרירטער און דורכדעם וואגיגער!...

וועלט־געשיכטע בעווייזט עס — גיט אן די „העראלד טריבון". ס'איז געווען די געטא, וואס האט געמאכט דעם יודען בוויגיג, סיי פיזיש, סיי מאראליש, און נישט צו ווערן איבערגעבראכען, קענען אויסהאלטען יעדע בייטש, יעדע האק, וואס איז געפאלען אויף איהם. היטלער שטארקט דעם יודען, וועמען ער וויל פערניכטען. היטלער וויל לערנען דאס דייטשע פאלק צו פעראכטען ד יודען; אן דער אמת'ען בעשאפט ער א לאגע, שטעלט אויס אומשטענדען, אז אינם דייטשען פאלק זאל זיך ענטוויקלען קנאה צו יודען — קנאה און מורא. ווארום דער דייטש וועט זעהען ווי ערשט אונטערן שרעקליכסטען צושטאנד וועקט זיך אויף אינם יודען אנ'ענערגיע, א קראפט צו לעבען, און ווי ערשט א פערטריבענער, פון דער אלגעמיינער אומגעבונג אנ'אריינגעיאגטער אין זיך שאפט ער דעם יוד, נייע שעהנקייטען פאר זיין לעבען, וואס די וועלט נעמט זיי שפעטער אויף...

א ריכטיגע אפשאצונג, אויף צו שטרייטען אנט קעגען פיזישע געוואלט האבען נישט די יודען קיין אייגענע פיזישע כוחות; אויף פאליטישע פערפאלגונגען קענען יודען מיט אנ'אייגענער פאליטישער מלחמה, נישט ענטפערען; אפילו שלאגען צוריק אויפן עקאנאמישען פעלד זענען יודען וו ענטוואפענט. עס איז געווען די געטא, וואס האט אלעמאל ענטוויקעלט ביי די יודען גרויסע גייסטיגע קרעפטען, פונוואנען עס איז געקומען זייער שוץ. זיי האבען אפגעשלאגען מיט'ן גייסט, געגעהרט אין דער געטא יעדען פערזוך, וואס מ'האט פערמאכט זיי אויסצוראטען פיזיש, דור נאך דור איז דאס געוועזן; לאנד נאך לאנד קען דאס בעווייזען.

„וואלטען נאצים געווען בעקאנט מיט דער געשיכטע פון מיטעלאלטער" — זאגט זיך אין דער צייטונג — „וואלטען זיי גארנישט געוועזן צופרידען מיטן אנטיסעמיטישען פראגראם פון זייער פיהרער. זיי, די פיהרער, קען אויסקומען, אז יודישע „קולטור געטא" אין דייטשלאנד, וועט דינען זייערע צוועקען: אבער וואס מיינט עס, אויב נישט אנרעגען די יודישע פסיכאלאגיע צו האלטען זיך קולטורעל און סאצאל מעהר צוזאמען, מעהר געאייניגט, מיט א גרעסערער און א טיפערער סאלידאריטעט?"

א טרייסט צו די יודען, ארויסגעזאגט אונדירעקט, איז אויך פאראן אין דער אפשאצונג פון דער „קולטור געטא", וואס דער היטלעריזם האט בעשאפען. די ניו־יארקער „טריבון" זאגט: „אוודאי זענען יודען נישט צופרידען מיט אזא לאגע; אבער"... יא, ווידעראמאל, יודען טוט ווי ווען מען זונדערט זיי אפ, ווען מענשען פון אנדערע ראסען ווערען אוועקגעריסען פון זיי, אבער היסטאריש העלפט עס זיי. „דער יודישער אינטעלעקט, דער גייסט, ווערט דורכדעם אונצוברעכבאר, קריגט אריין נייע דערהאלטונגס־קרעפטען, אויף דורות ווייטער, אויף דורות אין די אייביגקייטען".

אזא טרייסט איז געוויס שווער צו פערנעהמען. גיכער וויל דאך א פאלק קענען שאפען אין זיין פולער פרייהייט, נישט אין א פערגראבענקייט, נישט אין קעלערען נישט אין געטאס. עס קומט אבער, פארט אויס, אז יודען זאלען זיך זאגען: מר וועלען ארויסגעבען דאס בעסטע פון זיך אויך אין געטא'ס...

נאר נישט וועגען דעם וואס די יודען אליין זאגען זיך האנדעלט זיך דא. עס האנדעלט זיך וועגען דעם, וואס די וועלט זאגט, ווי אזוי זי, די וועלט קוקט אויף דעם דייטש־ יודישער געטא. זי קוקט מיט פרעגענדיגע בליקען:

מען ווייסט, אז די אמאליגע יודישע געטאס האבען ארויסגעגעבען גרויסע, שטארקע, וואונדערליכע גייסט־מענשען; וועט מען זיי אויך זעהען ארויסוואקסען פון דער איצטיגער „קולטור־געטא" אין דייטשלאנד?...

ביים אורטיילען עס מיט ביישפילען פון דער געשיכטע, איז דער ענטפער — יא!

קיין פאלעסטינא

טוריסטישע רייזעס מיט דער שיף „Polonja"

אפפאהר דעם 27־טען פעברואר, דעם 13 און 27־טען מערץ.

רעזערווירט שלאף־פלעצער מיט דער III קלאס ווארשא — קאנסטאנצא.

הנחה־בילעטען קיין קאנסטאנצא.

שיף־קארטען פאר פאלעסטינישע בירגער און פאר בעזיצער פון אויסלענדישע פעסער ערלעדיגט

Wagons-Lits-Cook

Łódź, Piotrkowska 64.

6252

Dr. med.

R.Zalcwasser

כירורג

ציגעל־גאס 19, טעל. 125-17

נעמט אן פון 1—2 און פון 4—6 נאכמ.

אינדערפריה

(סקיצע)

פון ריאליא קויפמאן

דינה האט זיך אויפגעכאפט גאנץ פריה, אבער די אויגען האט זי אויפגעמאכט נישט מיטאמאל. נישט מיטאמאל! גלייך ווי זי וואלט מורא געהאט עפעס צו דערזעהען, האט זי לאנגזאם עטוואס געעפענט די אויגען.

און זי האט דערזעהען:

אין צימער איז געווען א מורא'דיגע אונארדנונג. פון דעם שטוהל האט מיט עפעס אזא אומבעהאלפענקייט ארונטערגעהאנגען איהר קלייד; דאס צוקניטשטע, ערשט נעכטען אויסגעפרעסטע, עלעגאנטע מיידעלשע קלייד איז איצט געהאנגען מיט פריקרע־נעבעכדיג ארונטערגעלאזענע הענט־ארבעל און מיט א מיאוס־פערקאשערטער פאלע... איהרע לאנגע, דינע זאקען, וואס זי טוט זיי אן מיט אזוי פיל פארזיכטיגקייט, האבען זיך איצט צוקנייטשטע און פערדרעהטע, געוואלגערט, אויפ'ן דיל, אזוי ווי צוויי טויטע שלאנגען. די קליינינקע שיכלעך איהרע, ווי אויסגעלידיגטע פלעשלעך פון וויין, האבען זיך געוואלגערט איבערגעקעהרטע, מיט די קנאפלען ארויף, ווי זיי וואלטען זיך אויף עפעס געקלאגט און געבעטען, און אונפערשעמט־צוווארפען איז אויף דער סאפע געלעגען איהר אונטערוועש.

דינה האט צוריק פערמאכט די אויגען און א האסטיגער ציטער איז איבערגעלאפען איבער איהר. גע־[illegible]

אט פאר דעם טאקע האט זי מורא געהאט — פאר דעם אויפכאפען זיך, פאר דער ערוואכונג. אבער אויפכאפען זיך האט מען געמוזט. דער טאג האט צודרינגליך גערופען און געוועקט. דורך די ארונטערגעלאזענע פארהענגלעך האבען זיך דורכגעשלאגען די פריהמארגענדיגע שטראהלען פון דער זון, בעלויכטענדיג מיט אזא אומ'ברחמנות'דיגקייט, אויף וועלכער בלויז די זון איז פעהיג, און אויפדעקענדיג אלע פלעקען, וואס די נאכט האט בעהאלטען.

און איצט, ביי דער ערוואכונג, האט זיך דינה'ן געדאכט, אז אלץ ארום איז בעדעקט מיט פלעקען, און אז זי אליין איז אינגאנצען בעפלעקט, ווארים די אפגעברענטע שטיקלעך פון די איסגערויכערטע סיגארעטען אויפ'ן טעפיך האבען אין איין קול געשריגען און פערראטען דינה'ן: — דא איז געווען א מאן.

און ליגענדיג איינגעקארטשעט, כדי זיך אליין אויסצוזעהן קלענער, האט זיך דינה'ן איצט, אין דער פריה, געדאכט, אז אומעטום, צו וואס נאר זיין האנט האט זיך צוגעריהרט, האבען זיך בעוויזען פלעקען.

ס'איז געווען אי שאנד, אי בעדויערונג פאר עפעס, וואס האט זיך דאס אלץ געענדיגט?...

איהר שעהנער ראמאן, די פיינע געפיהלען, דער איידעלער שפיל פון דער נשמה, דער הימעל־בלויער סוד, די מיסטעריע פון צוויי הערצער — אלץ האט זיך געענדיגט אזוי גיך און אזו פראסט, אט טאקע אין דעם צימער!

ער האט גענומען וואס ער האט געוואלט, און איז אוועק, איבערלאזענדיג נאך זיך עטליכע פערסמאליעטע, אפגעברענטע שטיקלעך פון אויסגערויכערטע סיגארעטען אויף דעם דיל. עס האט זיך אפילו געדאכט, אז איהר הארץ איז אויך אזא מין אויסגערויכערטער סיגארעט....

איהר האט זיך פערוואלט וויינען און זי האט זיך טאקע פונאנדערגעוויינט. זי האט געוויינט איבער זיך אליין, איבער איהר צובראכענער נשמה. זי האט אין אלץ בעשולדיגט איהם, וואס ער האט אזוי וואכעדיג געמאכט, אזוי פערגרעבט איהר צארטקייט צו איהם, און דערביי האט זי גאר אינגאנצען פערגעסען, אז זי איז אויך שולדיג...

וואו־זשע איז די פרייד? וואו איז דאס גליק, וואס האט זי געצוואונגען אוועקצולייגען אט דא, ביי גאנד מיט זיך, דעם גאנצען מיידעלשען שטאלץ איהרען, פערגעסענדיג אפילו, אז עס איז גאר פערהאן אויף דער וועלט אזא זאך ווי בושה? פארוואס־זשע שעהמט זי זיך אצינד צו קוקען אויף אט די צעווארפענע זאכען — די שטומע עדות פון איהר ליבע? אדער איז פערהאן אפשר א בעליידיגונג אין דעם, וואס א פרוי כאפט זיך אויף פון שלאף איינע אליין און בלויז די אפגעברענטע שטיקלעך סיגארעטען אויפ'ן דיל דערמאנען איהר וועגען עפעס? צי אפשר איז אין דעם גאר שולדיג דער פריה־מארגען, דער ליוטערער, דער קלארער, דער זוניגער פריה־מארגען, וואס קען נישט פערטראגען קיין שום געהיימנישען, קיין פערשלייערטע סודות, וואס טאנצען ארום ווי פלעקען איבער'ן צימער?....

דאס געפיהל פון בעליידיגונג איז אין איהר געוואקסען און געוואקסען, און איהר נשמה אנגעפיהלט ביז'ן ברעג. איהר האט זיך געדאכט, אז זי קען דאס אזו נישט לאזען, זי טאר נישט! זי מוז עפעס טון, אום צו ראטעווען דעם שטאלץ איהרען!

האסטיג האט זי זיך א ריס־געטון פון בעט, זיך אוועקגעזעצט ביים טישעל; זי וועט איהם שרייבען א בריף, אז אלץ איז צווישען זיי געענדיגט, ווייל ער האט אלצדינג פאליע געמאכט...

און וואס ביטערער, וואס שווערער איהרע ווערטער זענען, אלץ גרינגער ווערט איהר אויפ'ן הארצען. זי שרייבט, און זי דערפיהלט אין זיך ווידער די שטאלצע, פערשלאסענע, די נישט־דערגרייכבארע דינה.... יא, אלץ איז געענדיגט! זיי טארען זיך מעהר קיינמאל נישט זעהן, קיינמאל נישט!

אט דאס לעצטע ווארט שרייבט זי מיט בעגייסטערונג. זי פערגעסט גאר אינגאנצען, אז אט דער זוניגער טאג וועט זיך ווידער פערענדיגען מיט דער נאכט, אז איהר נשמה וועט ווידער אנהויבען צו נאגען און בענקען נאך איהם, אז עס וועלען ווידער אויסזעהען געהיימנישפול און סודות'דיג די אלע שאטענס אין צימער. און אז אין דער טונקעלקייט פון דער נאכט וועלען פערשווינדען אלע צווייפלען. אלץ וועט אויסקומען שעהן, געהיימנישפול, צויבערליך, און צויבערליכער פון אלץ וועט אויסקומען די נאכט אליין — די דרייסטע, געוואגטע, אל־ערלויבענדע נאכט...

מאקס ליבערמאן / פון העניך בארשטשינסקי

אין בערלין איז אין עלטער פון 87 יאהר געשטארבען מאקס ליבערמאן. דאכט זיך שוין א גרינג, א שיינע עלטער־דערלעבט, און דאך איז עס פאר אונז אלע אן איבעראשונג, אז ליבערמאן איז געשטארבען.

א גרויסער מייסטער ווי ליבערמאן קען גאר נישט געוויינג אלט ווערען.

דער ווענעציאנער מאלער טיציאן איז אלט געווארען 99 יאהר און געשטארבען איז ער פון דער פעסט, אן אומגליק געווען. עס דאכט זיך, אז ווען נישט דאס אומגליק, וואלט טיציאן נאך ביז היינט געלעבט און געמאלען זיינע פרעכטיגע ווערק. אויך ביי ליבערמאנען דאכט זיך אויס, אז ווען נישט די פאליטישע איבערקערעניש, וואלט ער נאך א סך לענגער געלעבט. טראץ זיין טיפען עלטער, האט ליבערמאן נישט אויפגעהערט צו זיין טעטיג. ער האט נאך טאג־טעגליך געמאלען און זיין גייסט איז נאך געווען ביז צו לעצט.

מאקס ליבערמאן האט דערגרייכט דאס העכסטע, וואס א קינסטלער קען דערגרייכען. געווען צעהן־יאהר רעקטאר פון א ריזיגע אוניווערסיטעטען, עהרען בירגער פון דער שטאדט בערלין, רייטער פון עהרען לעגיאן, פרעזידענט פון דער פריישער אקאדעמיע און נאך בעזעסען אונצעהליגע הויכע אויסצייכנונגען. שוין אלס יונגער קינסטלער האט זיך דער גרעסטער מאלער אין דייטשלאנד אדאלף פאן מענצעל, מיט ליבערמאנען שטארק אינטערעסירט און איהם פאראויסגעזאגט א גרויסע צוקונפט, וואס איז טאקע אינגאנצען מקוים געווארען.

אלס שילער פון די מייסטער סטעפעק און מאקארט, האט ליבערמאן גרינדליך ערלערנט די טראדיציעס פון דער אלטער שול און שפעטער אין פאריז זיך בעהאפטען מיט די בעריהמטסטע פראנצויזישע קינסטלער פון דער צייט, ווי מילער, קארא, קורבעט, דעגאס, מאנעט. אבער די הויפט־ווירקונג האט אויף איהם געהאט דער יודיש־האלענדישער קינסטלער יוסף איזראעלס, דער בעריהמטער פון ניינצעהנטען יאהרהונדערט. איזראעלס האט אויף ליבערמאנען געמאכט דעם גרעסטען איינדרוק, ער האט איהם פערעהרט ביז גאר אזוי ווי ער האט פריאנס האלס געליבט, און נאך איידער האלס טויט, איז די קרוין אריבער טאקע צו מאקס ליבערמאן, ער איז געווארען א גליד אין דער גאלדענער קייט, וואס ציהט זיך פון רעמבראנדט — איזראעלס, צו ליבערמאנען.

מיר האט אמאל א קונסטליבער קונסט־זאמלער אין האלאנד ערקלערט, אז ער שעצט און זאמעלט די ווערק פון 3 קינסטלער, דאס זענען די 3 זיילען אין דער קונסט: רעמבראנדט, איזראעלס און ליבערמאן.

הגם ליבערמאן שטאמט פון א בירגערליכער יודישער בערלינער פאמיליע, האט ער מיינסטענס בעציהונג געהאט צום סאציאלען לעבען. די מייסטע שילדערונגען פון זיינע בילדער זענען ארבייטס מענשען. זיין ערשטער פריב אויף דעם געביט זענען די געמעלפליקערינס, וועלכע הענגט אין דער נאציאנאל־גאלעריע אין בערלין. עס שטעלט פאר אלטע פרויען ציפען אפ לעבעדיגע גענז. נעבען דעם א צווייטע בילד, איינס פון זיינע גרעסטע ווערק און אויך איינס פון די בעסטע בילדער פון ניינצעהנטען יאהרהונדערט — „די פלאקסשפינערינס". דא האט ליבערמאן דערגרייכט גאר גרויסע רעזולטאטען פון ליכט און שאטען. עס איז א מאנומענט פון ערדליכער ארבייט. אויך דארט הענגט זיין בילד „שוסטער־ווערקשטאט", וואס נאך ליבערמאן אין אומשטאנד געווען אזוי צו מאלען דעם האנדווערקער וויטער א סעריע פעלדארבייטער. די פרוי מיט די 2 קאזעס און דער מינכענער פינאקאטעק (מוזעאום), אדער די „נעצבינדערינס" און די האמבורגער קונסטהאלע, בעשטעטיגען זיין סאציאלע איינשטעלונג. אויך האט ער געשילדערט יתומים און מושב־זקנים־הייזער, אדער די אמסטערדאמער בילדער פון די ארימע יודענגאסען שפילען אין ליבערמאנס קונסט א גאנץ גרויסע ראל. ער האט דערמיט געוויזען ביידע וועגען אין דער קונסט פון שיינקייט פון דער מאלעריי.

אבער ליבערמאן איז אויך געווען א זעלטענער פארטרעטען־מאלער, די גרעסטע פערזענליכקייטען זענען דורך איהם פאראייביגט, פראפ. ערליך, ראטענוי, עקסעלענץ פאן באלזע, ריכארד שטרויס, פראפ. איזראעל, פראפ. איינשטיין, פראפ. זויערברוך, ביאליק, הינדענבורג, דעם האמבורגער סענאט, פראפ. ווירכאוו, קאוטסקי, נאך אונצעליגע אנדערע. פיל אויטאפארטרעטען זיינע זענען צעשפרייט איבער אלע גרעסטע מוזעאומס אין דער וועלט. אויך אלס קופערשטעכער, ראדירער און צייכנער, איז ער גאנץ אונפערגלייכליך.

ליבערמאן איז א לעבען פון ארבייט, שאפען און הענקען. ער איז אויך געווען אייבער פון די געצעהלטע געהטע־קענער אין גאנץ דייטשלאנד. זיינע אויסדריקען און געדאנקען איבער קונסט זענען פערל אין דער ליטעראטור. ער האט ווערטפולע בראשורען איבער איזראעלס און איבער דעם פראנצויזישען מאלער הענאס געשריבען. ער איז געווען דער גייסטיגסטער קאפ צווישען די מאלער. מיט זיין קולטורעלען עספרי. אין יודישען אינטעלעקט, האט ער פערשטאנען געגען אלע פערוויקלונגען רכילות און פיינד צו קעמפען און אין שטענדיג געווען דער קלוגערער, איבערלעגענער און שטענדיג ארויס אלס זיגער איבער זיינע געגנער. דערביי איז ער געווען אויך זעהר וויציג גאנץ איגענארטיג און די אויספאסונג זיי כאראקטעריזירען איהם און זיין אינערסטען אמבעסטען.

מען דערצעהלט, עס האט איהם א בעקאנטער אנטיסעמיט געזאגט, ווען אלע יודען זאלען זיין ווי ער, ווי ליבערמאן, וואלטען קיין אנטיסעמיטען נישט געווען. דערויף האט איהם ליבערמאן געענטפערט, אז ווען אלע קריסטען זאלען זיין ווי ער, ווי ליבערמאן, וואלטען קיין אנטיסעמיטע נישט געווען. אדער מען שלאגט פאר ליבערמאנען ער זאל געהען אויף דער אויסשטעלונג פון א מאלער וואס ליבערמאן האלט נישט פון איהם, ליבערמאן וואַרפט אפ דעם פארשלאג מיט דער בעגריינדונג: ער וויל נישט געהען צו דער אויסשטעלונג, ער האט מורא, אפשר וועט איהם די אויסשטעלונג דאך געפעלען.

ליבערמאן האט געהאט א רייכע זאמלונג פון די גרעסטע מייסטער ביי זיך אינדערהיים. עס קומט צו איהם א פריינד זיינער, קוקט דורך ליבערמאנס זאמלונג און פרעגט פערוואונדערט: „פון אלע גרויסע מאלער האט איהר דא בילדער, פארוואס האט איהר גארנישט קיין בילדער פון ליבערמאן? ליבערמאן ענטפערט: „איך מאל מיינע זאכען, אז זיי זאלען הענגען ביי אנדערע אין די סאלאנען און נישט ביי מיר, דעם לוקסוס קען איך מיר נישט ערלויבען.

ליבערמאן האט, פאר אלעם וואס איז שעהן, געהאט אינטערעס, ער איז געווען צו זעהען אויף קאנצערטען, קינא און טעאטער־פרעמיערעס, אויך אין יודישען טעאטער ביי גראנאווסקי איז דער אלטער מייסטער געקומען און זיך ענטציקט מיט די לייסטונגען פון די יודישע שוישפילער.

ליבערמאן איז נישט מעהר דא, זיין גייסט וועט לעבען אזוי לאנג, ווי עס וועט לעבען די קולטור ביי מענשען. און מיר יודען דארפען שטאלץ זיין אויף אונזער גרויסען מאקס ליבערמאן.

די זינגער פון באלוט / פון אלי בארוכין

די גרויסע נויט פון די יודישע מאסען אין לאדז האט געבוירען א נייעם פרנסה־צווייג, מיטיינס געזאגט: גאסען־זינגער. וואו איהר געהט, און וואו איהר שטעהט בעגעגענט איהר די דאזיגע ביקע „פער־דינער" און פון באלד אינדערפריה אן ביז צום צופאלען פון דער נאכט בייטען זיך די קאנצערטען אין אייער הויף. אמאל איז עס א בלינדער אהן א פידעלע וואס זינגט אפ א „כבקרת", „א ביוועלע, דער מאמען", אדער די „יתומה" און אמאל איז עס סתם א זעהעוודיגער מיט א קול פון א „עגלה ערופה" א יוד, וואס טאנצט מיט א שטעקעלע, א יוד, וואס האלט א הויכע דרשה מיט'ן ניגון פון א פארטייטעדנער: יודען די נויט איז גרויס, יודען בעדענקט זיך, יודען ס'איז ביטער, ראטעוועט אנ׳ ארימאן און נאך און נאך און נאך.

עס האבען זיך צו דער פרנסה גענומען יונג און אלט, ווייבער און מיידלעך, זקנים און יודען אין די מיטעלע יאהרען, באבעס און גאנץ יונגע מיידעלעך און צי מען האט א קול צו זינגען, צי מען קרעכצט אפ מיט א צובראכענעם שטים, וואס גרילצט און אויער — מען זינגט און רק מען זינגט. אז דאס איז א קאנידקטור, א מאדע־זאך איז דאך נישט שייך.

די צושטעלערין פון די זינגער און שפילער־אנסאמבלען און פון די איינצעלנע הויף־זינגער איז באלוט, דער גרויסער רעזערוואר פון יודישער ארימקייט אין לאדז. באלוט — דער זיץ־ארט פון די האנדווערקער, וואס שטארבען זיבען מאל א טאג פאר הונגער, פון די דראשקאזשעס, בעל־עגלות, וועגעלעך־פיהרער, קאטאריניאזשעס, שאכער, קרעמער, ארבייטער און שנארער. באלוט שיקט איהרע זינגער אויף די הויפען אין די גאסען פון דער שטאט, פון „ווילקע" וואו עס וואוינען די גבירים; באלוט שטעלט צו אהין דאס בעסטע, וואס זי פערמאגט, ווייך צו מאכען זייערע גבירישע הערצער, איהרע בעסטע זינגער און דעם בעסטען רעפערטואר לידער וועגען א מוהא'דיגער שרפה, לידער פון דער גרויזאמער מלחמה, לידער פון נויט, עלענד, יתומים און פון מאמעס פערלאזענע פון זייערע קינדער.

יעדען טאג 8 אינדערפריה לאזען זיך ארויס פון די באלוטער הויפען די זינגער בחבר'תא און איינצעלנער און מען געהט אוועק מוכת זייה „ווילקע" מיט געזאנג. אין דער לעצטער צייט האט דאס פאך, ווי עס ווייזט אויס נישט צו פערצייכנען קיין גרויסע קאסע־פאלגען און באלוט און געפאלען אויף א בייער המציאה: מען שיקט קיין „ווילקע" די קינדער.

ווען איהר געהט אדורך איינע פון די יודישע גאסען אין צענטער פון שטאט קענט איהר זעהן אזא בילד: אויף א טראטואר שטעהען 3 קינדער א מיידעלע מיט צוויי יונגלעך, אדער 2 יונגלעך מיט איין מיידעלע, עס ווענדט זיך דערין צי די באלוטערין האט מעהר יונגלעך אדער מעהר מיידלעך. אלע 3 קינדער זענען פערבאבעלט איבער די אויערען אין אלטע אפגעטראגענע שאלען מיט ווינטער־זיבצלעך, ביז די פינגער, מיט רויטע נעזלעך און געפרוירענע הענטלעך. און די דאזיגע קאמפאניע זינגער שטעהען אויפ'ן טראטואר און ציהען אויס זייערע דארע הענטלעך בריפענדיג און קוויטשענדיג: „אוי א יתום צו זיין איז דאך בעפעך שלעכט". דער קלענסטער פון דער קאמפאניע וועט אלט זיין זעכסטענס איאהר פינף און עס דאכט זיך, ווי עס שרייט ארויס פון זיין פנימ'ל די מינע: „די מאמע האט אונז געשיקט אין גאס ארייין זינגען, מיר'ן אהיים ברענגען א פאר גילדען, וועט מען קויפען קויהלען, וועט מען קאכען באר'שט מיט קארטאפעל". א. אז.. ווי געהען אדורך יודען — סוחרים אין גאס, מיושב'דיגע יודען, וואס האבען קיין צייט נישט אפילו זיך אומצוקוקען און דערזעהען ווי אין מורא'דיגען גאסען־געטריש פון דראשקעס, ראלוועגען און אויטאמאבילען פרובען די דאזיגע ארימע קינדער איבערשרייען מיט זייערע קולכלעך דעם הורהא פון גאס, כאפט אן אזא יודען, צי א דורכגעהענדע חשובע בעל־הבית'טע ביים הארץ און זיי דערלאנגען אין הענטעל ארייין דעם עלטסטען, פון דער קאמפאניע א פאר גראשען. פארנאכט־צו קומען די קינדער אהיים מיט'ן פדיון און מען מאכט מישטיינסגעזאגט א לעבען.

און עס מוז זיין, אז דאס געשעפט לויפט בעסער, וואריום עס מערען זיך פון טאג צו טאג די קינדער־זינגער אין די גאסען און אין די הויפען. א נייע מאדע. א קאניונקטור אויף קינדער־זינגער... טיילמאל כאפט איהר זיך אויף פון שלאף אינדערפריה און איהר הערט שוין דאס געזאנג פון עטליכע אזעלכע בידנע קינדערלעך, טיילמאל דוכט זיך אייך ארויסצוהערען פון דעם געזאנג פון אט די עלענדע שעפעלעך די טרויעריגסטע גאמע פון אונארטיקולירטע רויהע. טענער פון דער יודישער נויט. מען דארף נישט זיין קיין ספעציעל ווייך־הערציגער כדי צו ווערען געריהרט פון דאזיגען געזאנג. ווען מען הערט אט דאס געזאנג און מען קוקט אויף די פנימלעך פון די דאזיגע קינדער־זינגער, דאן שטעלט מען זיך פאר, ווי אין א קעלער, צי אין א בוידעם־שטיבעל, ערגעץ אין א באלוטער געסעל זיצען טאטע־מאמע, וואס האבען שוין אויסגעפרובט אלע פרנסות אין דער וועלט, אפשר אליין אויך שוין געווען גאסען־זינגער און נישט קענענדיג מאיןאופן פערדינען די פאר גילדען אויף חיונה האט מען זיך ענדליך מישב געווען און מען האט ארויסגעשיקט די קינדער אין גאס. זיי — טאטע מאמע זיצען אין שטוב און ווארטען מיט הארץ־קלאפעניש אויפ'ן אהיימקומען פון זייערע יונגעטשקע פרנסה־געבער. די זעקס, זיבען און אכט־יעהריגע זינגער און קומען זיי אהיים גיט מען זיי עסען, מ׳לעגט זיי שלאפען, כדי צומארגענס אינדערפריה נישט קוקענדיג אויפ'ן פראסט און קעלט זיי ווידער ארויסשיקען אין גאס, ווייל אויב נישט וועט נישט זיין קיין שטיקעל ברויט אין שטוב.

די זינגער פון באלוט!
וואס פארא טרויעריגע איראניע!

שמשון הגבור

פון א. אוסטילער

(7

די פלשתים האבען זיך, פערשטעהט זיך זעהר געפרעהט מיט זייער זיג איבער שמשונ׳ען. ענדליך איז זיי געלונגען צו בעזייטיגען זייער גרעסטען שרעק. זיי האבען שוין געקאנט פריי אטעמען, האבען זיי אנגעהויבען פייערען זייער זיג מיט א גאנצער רייע פרעהליכע פעסטליכקייטען.

מען האט פעראנשטאלט קאנצערטען, בעלער, אונטערהאלטונגס־אווענטען. דאס גאנצע פאלק, רייך און ארעם, מאן און פרוי, קינד און קייט, אלע, אלע האבען זיך גענומען גרייטען צו דעם גרויסען פאלקס יום־טוב, וועלכען מען האט איינגעארדענט פאר זייער גאט דגון.

צו דעם גרויסען נאציאנאלען יום טוב זענען געקומען די גרעסטע לייט פון די פלשתים, די פירשטען די פיהרער, די רייכע און די אדעלינגע, אנ׳ערך דריי טויזענט אין צאהל זענען געזעסען אויף דער פלאטפארם אליין, און ארום און ארום זענען געשטאנען טויזענטער מענשען פון דעם פשוטען פאלק.

איז מען געזעסען און מען האט געשיכורט, ביז אין טאג אריין. און ווי דער שטייגער איז מיט פריי־צים ווען זיי צעהולען זיך, האבען די פלשתים געשיקט ברענגען זייער „מאשקא'ן", שמשונען, זיי זאלען זיך אביסעל אמוזירען איבער איהם.

און דער מענש פאר וועמעס נאמען א וועלט האט געציטערט, פאר וועמעס נאמען א וועלט האט געציטערט, פאר וועמעס בליק גאנצע בעוואפענטע אהמעיען פלעגען זיך צעלויפען, אט דער מענטש שטעהט איצט א געפאנגענער, מיט אויסגעשטאכענע אויגען און זיין בראך איז די שמחה פון זיינע שונאים, זיין בלינדקייט בעלייכט די פרייד פון זיינע ליבע־שונאים, יעדעם בייסענדע ווארט זייערס לעקט אין קערפער ווי מיט א שפיז, יעהער שפאַ־טישער ווייזט אויף זיין חשבון איז א פייל אין זיין נשמה.

אויך זיינע זכרונות פון אמאל, פון זיין גלאר־רייכער צייט, הויבען אן צו לעבערען זיין מוח און צו מאטערען זיין כח. אמאל, אט ערשט נישט לאנג צוריק איז ער געווען דער שרעק פון דער וועלט, און איצט א געקאוועטער אין קייטען, מוז ער אין געפענגניש מאהלען מיט מיהלשטיינער. צו וואס אי בערהויפט אזא לעבען? אין געפענגניש איז ער דאך נישט מעהר ווי א טויטער לייב, און א פינסטערער שטייג, און אויסערהאלב איז ער דאך שפאט און שאנד, ווי לאנג נאך זאל ער שמאכטען אין דעם שאטען פון בושה, בעליידיגונג און ערנידערונג?

נאך מעהר אויפגערעגט ווערט ער, ווען די פאלשע, פערדרעטערישע דלילה, געהט צו צו איהם, איז איהם מכבד מיט א גלאז וויין און רייצט זיך מיט איהם: „געדענקסטו וו דו פלעגסט מיך האלזען קושען, צערטלען אבער מיין ליבע צו דיר איז געווען בלויז א מיטעל צו דעם צוועק. איך האב נאר געוואלט דורך דעם ארויסקריגען פון דיר דעם סוד פון דיין גבורה, איך זאל זיך קענען נוקם זיין פאר מיין פאלק, יא, דיין הייסע ליבע האט דיר צוגענומען דעם שיין פון דיינע אויגען, דיין שוואך הארץ האט דיר צוגענומען דעם שיין פון די אויגען. דיין שוואך הארץ האט דיך געקאוועט אין קייטען".

אויך דער פלישתים־פריסטער מאכט חוזק פון שמשון און זיין גאט, :„אויב דיין גאט איז אזוי שטארק אדרבא, זאל ער דיך מאכען זעהעוודיג".

און שמשון טראכט זיך, זאל ער גלייבגילטיג זיין די אורזאך פון דעם כבוד, וואס די פלישתים גיבען אפ זייער אבגאט דגון? זאל ער שטעהן רוהיג און צוהערען ווי די פלשתים לויבען אגן פדייזען דורך זיין נידערלאגע, זייער אפגאט דגון, בעת זיין גאט דער האר פון דער גאנצער וועלט, ווערט געמאכט פון זיי צו שפאט און צו שאנד, זאל ער דאס צוהערען און שווייגען?

זיין הייסער פערלאנג זיך נוקם צו זיין פאר זיין פאלק, פאר זיין גאט, זיין חאס צו דער פעררעטערישער פרוי, וועלכע פייניגט נאך איהם איצט אויך מיט איהרע גלאטע און בייסענדע ווערטער: זיין צארן אויף די אלע, וואס זיצען יום טוב'דיג און פרעהען זיך אויף זיין בראך פון זיין פאלק, צעברענט אין איהם ווי א גהינום־פייער, יעדע גלאז וויין וואס זיי טרינקען פיהלט ער, אז דאס איז א גלאז בלוט פון זיין בלוט.

מען דארף גארנישט בעזיצען אזא געוואלדיג גרויסע פאנטאזיע, צו קאנען זיך פארשטעלען, וואס דער וועלט־גבור האט איבערגעלעבט אין יענע שרעקליכע מאמענטען.

ער, וואס פלעגט צערייבען גאנצע בערג מיט די הענט, ער, ביי וועמען פינפאונצוואנציג טויזענט מענשען זענען געווען פונקט ווי א פליג, זאל ער איצט פיהרען א לעבען פון א הונט? א, ניין! דאס קאן נישט זיין! עס טאר נישט זיין!

ער האלט נישט פון שלמה המלך'ס ווארט, אז עס איז בעסער צו זיין א לעבעדיגער הונט איידער א טויטער לייב, ניין, דאס איז פחדנים, פאר טרוסען אבער נישט פאר מענשען, נאך וויניגער פאר העלדען, און וויניגער נאך פאר איהם. פאר שמשון הגיבור.

ער וויל בעסער שטארבען ווי א לייב, איידער לעבען ווי א הונט, ער וויל נקמה, עס וואלט דאך געווען דער גרעסטער אומגליק פאר איהם, די גרעסטע בושה, יא, די גרעסטע ערנידערונגען פאר איהם פאר זיין פאלק, ווען ער זאל נישט פערטיידיגען זיין עהרע, אפילו ווען ער מוז דערפאר בעצאהלען מיט זיין לעבען. ער וויל בעסער, טויזענט מאל בעסער לעבען אין זיין טויט, איידער זיין טויט אין לעבען.

ער ווייסט דאך אז די פלשתים פייניגען איצט זעהר שווער זיינע ברידער, זענען זיך נוקם אן זיי פאר איהם, זאל ער דאס וויסען און גלייכצייטיג פערשווייגען? ניין, ער פיהלט אז ער האט א מיכיע צו דערפיהלען, און איצט, איז די צייט, די געלעגענהייט טאר ער נישט דורכלאזען.

און ער פאלט אויף א פלאן. ער זאגט צו דעם יונגעל וואס האט איהם גפיהרט, אז ער איז שטארק מיד, ער וויל זיך ערגעץ אביסעל אפרוהען, ער בעט איהם, ער זאל איהם צופיהרען צו די מיטעלסטע זיילען אויף וועלכע די פלאטפארם איז געבויט, וועט ער זיך דארט אביסעל צושפארען.

דער יונגעל האט זיין פערלאנג דערפילט, ווי נאר שמשון איז אהין צוגעקומען, האט ער אנגעהויבען בעטען גאט און געזאגט: „האר פון דער וועלט! בעצאהל מיר שכר פאר איין אויג אויף דער וועלט, און שכר פאר דעם אנדערען אויג וועסטו מיר בעצאהלען אויף יענער וועלט. געדענק מיר, אז אין משך פון די צוואנציג יאהר, אין וועלכע איך האב געמשפט דיין פאלק ישראל, האב איך ביי זיי קיינמאל גארנישט צוגענומען; איך האב אפילו קיין אייזיגען מאל נישט מטריח געווען איינעם פון זיי אפילו מיט דער גרעסטער זאך".

און ארומנעהמענדיג מיט ביידע הענט די צוויי מיטעלסטע באלקענס, האט ער אויסגעשריגען: „געה ארויס פון מיר מיין נשמה און בעדויער עס נישט, שטארב מיין קערפער און בעקלאג זיך נישט, לאמיר שטארבען צוזאמען מיט די פלשתים".

ער האט מיט אזא גבורה א טרייסעל געטון די באלקענס, אז די גאנצע פלאטפארם איז איינגעפאלען, אלע געסט וואס האבען זיך געפינען אויבען און ארום זענען אויפ'ן שטעל אומגעקומען, און די צאהל פון די מענשען וואס ער האט אומגעבראכט ביי זיין טויט איז ווייט איבערגעשטיגען די צאהל פלשתים, וואס ער האט אומגעבראכט איז זיין גאנץ לעבען, א ערך פערציג טויזענט מענער און פרויען זענען דאן אומגעקומען.

דאס האט אנגעווארפען אזא שרעק אויף די פלשתים אז נאך זיין טויט האבען זיי גאנצע צוואנציג יאהר נשט געוואגט אנצופאלען אויף די יודען.

אט אזוי האט געלעבט און געווירקט דער ריכטער שמשון הגבור — העלדיש געלעבט און נאך העלדישער געשטארבען. זיינע קרובים האבען איהם אוועקגענומען און בעערדיגט אין זיין פאטערס פאמיליען קבר, צווישען צרעה און אשתאול.

ע נ ד ע.

רעכט און לעבן

יורידישע בייילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

נאטיצען

די עלטערן זענען שולדיג און פון די קינדער מאהנט מען דעם חוב

דער דויערנדער קריזיס האט שמערצליך געטראָפען דעם יידישען קליינביזנעס.

די הונדערטער סוחרים און סוחר־מ'לעך זענען נישט בלויז עקאנאמיש צושמעטערט געוואָרען נאר ס'איז אויך אין זייער לעבענס־אנשויאונג, און זייער פסיכישער איינשטעלונג פארגעקומען א גאנצע איבערקערעניש.

אמאל האט א ייד, א סוחר געלאזט זיינע קינדער לערנען, בילדען, שטודירען, אלענפאלס זיי געהאלטען ביי זיך אינדערהיים, זעלטען געשיקט אויף אן ארבייטס־פאסטען אין א גרעסערע געשעפט אדער איז א בית־רע. וועגען מאכען זיי פאר בעלי מלאכות, פאר פשוטע ארבייטער האט ער קיינמאל נישט געטראכט. דאס וואלט דאך געווען פאר אזא בעל־בתישען ייד א פערשוועכונג פון זיין כבוד.

היינט האבען זיך אבער געשטעלט אזעלכע צייטען, אז די דערמאנטע יידען זענען שוין מער נישט ביכולת פון זייערע אפגעשטאנענע אדער גוססדיגע קרעמלעך אויסצוהאלטען די משפחות. די קינדער מוזען אלזא אנהייבען אליין פאר זיך צו זארגען און אפט אפילו נעמען אויף זיך דעם עול פרנסה פאר'ן גאנצען בני בית.

זענען טאקע אט די מענשען געצוואונגען זיך אויסצוטון דאס שעם־היטעל און אוועקצולייגען אלע איינרעדענישען און צו נעמען זיך גאר פשוט צו א מלאכה.

הונדערטער שעהנע, בעלי בתישע יונגעלייט האבען זיך שוין אויסגעלערענט מאכען זאקען, הענטשקעס אדער סוועטער׳ס. פאר די לעצטע פאר גילדען האבען זיי זיך געקויפט מאשינדלעך און אין א ווינקעל ביי די עלטערן אין שטוב זיך איינגעארדענט א ווערקשטאטעל און זיך אוועקגעשטעלט ארבייטען.

קיין גרויסע גליקען מאכען זיי נישט פון דער ארבייט. ביי א שווערער הארעוואניע קאנען זיי קוים ארויסברענגען א 15—20 זלאטעס א וואך. אט דער קארגער פערדינסט דארף געוועהנליך נישט בלויז פאר'ן איינענעם געברויך, נאר אין רוב פאלען אפילו אויך אויפ'ן אויסהאלט פון דער משפחה.

באוו בריה מוזען די דערמאנטע אפגעקומענע משפחות פערגעסען אין די אמאליגע פעטע צייטען און שלום מאכען מיט זייער הארבען גורל.

יא, די הײַיגע יידען וואלטען שוין אפשר לאנג געהאט פערגעסען, אז זיי זענען אמאל געווען סוחרים, געהאלטען געשעפטען און געפיהרט א לייטיש לעבען, קומט אבער דער מינאנץ־אמט און דערמאנט זיי אין דער אמאליגער גדולה זייערער. דאס דערמאנען דריקט זיך איינענטליך בלויז

ווייטערדיגע פארשריפטען וועגן די רעכט און פליכטען פון איבערפיהרער

לויט'ן נייעם האנדעלס־קאדעקס

א טראנספארט־אונטערנעהמער טראגט פערענטווארטליכקייט, אויב ס'איז פערלוירען געגאנגען אדער צושעדיגט געווארען פון א פאקעט געלד, ציהרונג, ווערט־פאפירען אדער טייערע חפצים נאר אין דעם פאל, אויב ער האט איהם ביים דינגען אדער ריכטיגער געזאגט, ביים שליסען דעם טראנספארט אפמאך בפירוש געמאלדען וועגען אינהאלט פון בעטרעפענדען פאקעט.

דער טראנספארט־אונטערנעהמער איז פעראנטווארטליך פאר אלע פערזאנען, וועלכע זענען ביי איהם בעשעפטיגט און מיט וועלכע ער בענוצט זיך ביים איבערפיהרען דעם טראנספארט. ער מעג אויך איבערגעבען דעם אנגענומענעם טראנספארט איבערצופיהרען אן אנדערען אונטערנעהמער אויפ'ן גאנצען מהלך אדער בלויז אויף א געוויסען אפשניט, ער טראגט אבער פאר די אלע ווייטערדיגע איבערפיהרער די פולע פעראנטווארטליכקייט כל זמן דער טראנספארט איז נישט איבערגעגעבען געווארען דעם אדרעסאט. די פעראנטווארטליכקייט פון יעדען איבערפיהרער פאר'ן איבערגענומענעם טראנספארט איז א סאלידארע פאר'ן גאנצען שטח לויט'ן אינהאלט פון פראכט. פונדעסטוועגען איז אן איבערפיהרער, וועלכער האט אויפ'ן סמך פון סאלידארע פעראנטווארטליכקייט פאר'ן גאנצען טראנספארט אויסגעצאהלט וועלכע אן ענטשעדיגונג, בערעכטיגט צוריקצומאהנען פון ווייטערדיגען איבערפיהרער, צוליב וועמענס שולד דער שאדען איז פערגעקומען. קוים לאזט זיך נישט פעסטשטעלען דורכ'ן שולד פון וועלכען איבערפיהרער דער שאדען איז פארגעקומען, זענען אלע איבערפיהרער פעראנטווארטליך פאר'ן שאדען פראפארציאנעל צום אויסגעפאלענעם אויף זייער חלק טראנספארט־געלד.

פון פעראנטווארטליכקייט און אלענפאלס פריי דער איבערפיהרער, וועלכער בעווייזט, אז דער שאדען איז נישט ענטשטאנען אויף זיין אפשניט.

די פרעטענזיעס פון אן איבערפיהרער, וועלכע שטאמט פון טראנספארט־קאסטען, לאגער־געלד צאל־אפצאהל און אנדערע אויסגאבען, וועלכע זענען מיט טראנספארט פערבונדען און דעסגלייכען אויך פון ערטיילטע הלואות, ווערט בעפארצוגט לגבי אנדערע חובות אזוי לאנג, כל זמן דער טראנספארט געפינט זיך אין רשות פון איבערפיהרער. די בעפארצוגליכקייט דריקט זיך אויס אין די רעכט איינצוהאלטען דעם טראנספארט אלס משכון אויף דער שולדיגער סומע.

אויב ס'האט אפגענומען דעם טראנספארט און בעצאהלט די טראנספארט־קאסטען, הערען אויף אלע טענות צום איבערפיהרער. ס'בלייבען אבער דאך ווייטער אין קראפט די פרעטענזיעס צוליב אינמערקבארע צושעדיגונגען, אויך ווייל דער אפנעהמער קומט מיט אזא פרעטענזיע אין משך פון א וואך צייט.

וואס שייך די פעראנטווארטליכקייט־טערמינען גילטען לגבי איבערפיהרער די זעלבע כללים, ווי לגבי עקספעדיטארען. אלזא, אין פאל אין פאל פון פערלירען אדער צושעדיגט ווערען ווערט די פרעטענזיע פערעלטערט נאך א יאהר. דער זעלבער טערמין גילט אויך, ביי א תביעה צוליב פערשפעטיגטען צושטעלען דעם טראנספארט.

די געגענזייטיגע צוריקמאהנונגען פון דער אויסגעצאהלטער ענטשעדיגונג צווישען די איבערפיהרער ווערט פערעלטערט נאך 3 חדשים.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

קוויטירען א חוב

ווען עמיצער ענטזאגט זיך צו קוויטירען דעם האלטען געלד פאר א חוב, מעג ער האבען הערביי זיינע כוונות, בעגייט ער נאך נישט הערמיט קיין שום פערברעכען.

איינציגע שפייזער

אן אזוי גערופענע אפיעקאנסטווא גילט נאר פאר אזעלכע עלטערען, וועלכע זענען נישט ארבייטספעהיג, פיהרען נישט קיין שום אונטערנעה־מונג און בעזיצען אויך נישט קיין שום פערמעגען, פון וועלכען זיי זאלען קענען ציהען חיונה, נאר זענען אנגעוויזען אויסשליסליך אויף די פערדינסטען פון זוהן, דעם רעקרוט.

קהלה־עטאט

עטאט לטובת די רעליגיעזע קהלות זענען מחויב צו צאהלען נישט בלויז די קעפ פון די פאמיליעס, נאר אויך אלע פולי עהריגע קינדער (טעכטער און זיהן) אליין איינס, צי זיי וואוינען צוזאמען מיט די עלטערן אדער נישט, אויב זיי האבען נאר א זעלבסטשטענדיגע הכנסה.

בילדונגס־צענז פון אנגעשטעלטע

דער בילדונגס־צענז, וואס ווערט געפאדערט פון אן אנגעשטעלטען בכדי אנערקענט צו ווערען אלס גייסטיגער ארבייטער איז נאר בלויז פערקויפער און עקספעדיענטען, אבער נישט איינקויפער, מאר גאזיניערען — עקאנאמען.

וואס הייסט דאס אזוינס דעטייל־פערקויף?

דעטייל־פערקויף הייסט פערקויף צו קליינע סוחרים.

אינדוסטריע־שטייער

אומזאץ־שטייער פאר שפייז־ארטיקלען צאהלט מען טאקע 1 פראצ.. פון אומזאץ, אויף וויפעל ס'האנדעלט זיך וועגען איגלענדישע פראדוקציע. דער זעלבער כלל גילט אויך פאר קעפיר.

אויס אין פריבען אויפצומאהנען דורך די געשיקטע סעקוועסטראטארען די פערלעגענע שטייער־חובות. די טרחה איז אבער אן אומזיסט. פון די יודען לאזט זיך שוין נארנישט ארויסקוועטשען.

ווארפען זיך דאך די סעקוועסטראטארען אויף די לעצטע און איינציגע פערהאנגענע אין שטוב מאשין. ס'העלפען נישט די ערקלערונגען און בעוויזען, געשרייען און געוויינען פון זוהן אדער טאכטער פון בעל־חוב, אז די דערמאנטע מאשין איז זייער פערזענליך אייגענטום, אז דאס איז די לעצטע און איינציגע מעגליכקייט צו דערהאלטען זיך און די עלטערן מיטין בני בית ביים לעבען און אז ס'קומט זיי אנדערש אויס אויסצוגיין פשוט פון הונגער.

אויף דער אויסגעווייטער מאשין ווערט געלייגט אן ארעסט און דיקה און אזא פארם, אז מ'קאן שוין אויף איהר דערווייל נישט ארבייטען. אויב דער זוהן אדער די טאכטער נעמט זיך נישט אונטער פון זייערע גראשענדיגע פערדינסטען אפצוצאהלען די עלטערענס פערלעגענע שטייער־חובות, ווערט די סעקוועסטרירטע מאשין טאקע פערקויפט.

דאס איז נישט קיין פערענצעלטער פאל, נאר א מאסען־ערשיינונג אין אונזער טריבער ווירקליכקייט.

א—ד.

פאר דעם קינה־ספעציעלע קינדער־זייף BEBE SZOFMANA

ר. איזראעל
דער בערזען־סוחר
שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

118

דאס מיידעל איז געווען צומישט. די דאזיגע שנעלע דעציזיע פון דער פרוי רובין האט זי איבער־ראשט. זי האט גוט געקענט איהר ברוטגעבער־ין געוואוסט, אז זי איז ענע־גיש און קלוג, אז זי טוט אלץ מיט א געוויסען ציל און אויסרעכענונג און אויב זי האט אזוי פלוצלינג בעשלאסען צו פערלאזען לאנדאן, אויב די דאזיע איז געקומען איז פערלויף פון פינף מינוט אין א סימן אז דא קומען אין שפיל גאר וויכטיגע ענינים.

— גוט, האט מערי געענטפערט, איך וועל אפהיטען איערע בריף און זיך בעמיהען אויסצו־פיהרען גענוי און מיט דער גרעסטער פינקטליכקייט אלץ, וואס איהר וועט הייסען.

די פרוי רובין האט זיך במעט ווי נישט גע־זעגענט מיט מערי'ן און אין א־וים. ווען זי האט אבער געעפענט די טיר, האבען איהר פערהאלטען דעם וועג צוויי מענער, וועלכע זענען געשטאנען אויף דער טרעפ.

— עקסיוזמי, ענטשולדיגט, האבען די צוויי מענער געזאגט. מיר געהען טאקע צו אייך, אפשר וועט איהר מיט איבן צוריקגעהען צו אייך אין דער וואוינונג.

הגם שולמית האט שוין אין ערשטען אויגענבליק אריענטירט וועגען וואס דא האנדעלט זיך, האט זי אבער איבערגעפרעגט.

— מיט וועמען האב איך דעם כבוד?

— מיר זענען בעאמטע פון דער פאליציי, האבען די צוויי מענשען העפליך געזאגט.

שולמית האט געוואוסט, אז ס'האט נישט קיין זין זיך אריינצולאזען אין א דיסקוסיע מיט שלוחים פון דער פאליציי אדער זיך מאכען תמ'עוואטע.

— און מיט וואס קען איך אייך דינען, האט זי געזאגט, צוריקציהענדיג זיך צו זיך אין דער וואוינונג און אריינפיהרענדיג דארט די צוויי פא־ליציי־בעאמטע.

— מיר דארפען ביי אייך אדורכפיהרען א רעוויזיע, האט איינער פון זיי געזאגט.

— און איך ארעסטירען, האט שולמית גע־מיינט, אז זיי וועלען צוגעבען, דאס איז אבער נישט געקומען, זיי האבען דאס נישט צוגעגעבען.

— מיט וואס פארא צוועק?

— מיר זוכען קאמפראמיטירענדע מאטעריאל מעגען א מעש, וועלכער איז ארעסטירט געווארען און ווי שטענדיג אין אזא פאל, זוכען מיר בע־שולדיגונגס־מאטעריאל.

— דארף איך דען זיין דערביי? איך דארף איצט דרינגענד אוועקפאהרען מיס'ן. קינד, איך וואלט געקענט טרויען דער פאליציי אדורכצופיהרען די רעוויזיע אהן מיין אנוועזענהייט.

— דאס וואלט געווען זעהר שווער, ס'וואלט מיר אונז ליבער געווען ווען איהר וואלט דערביי אסיסטירט.

— און וואס וואלט געווען ווען איהר וואלט מיך נישט אנגעטראפען אינדערהיים, האט די פרוי רובין געפרובט איבערצייגען די בעאמטע, אז זי קען אוועקגעהען.

— מיר וואלטען געווארט ביז איהר וועט קומען מיר האבען נישט קיין רעכט אדורכצופיהרען רעוויזיעס אין הייזער אהן איבערצוגעבען דער פאר־אינטע־רעסירטער דעם בעפעהל וועגן דער רעוויזיע.

— נו גוט, האט איהר מיר שוין איבערגעגעבען וואס נאך דארפט איהר מיך?

די פרוי רובין האט געלאכט מיט דעם טיוור־לאנישען געלעכטער, מיט וועלכען זי האט שטענדיג געפאנגען יערען וועמען זי האט נאר געוואלט פאנ־גען. איהר געלעכטער האט שטענדיג די אנוועזענדע געגעבען א שטאך, ווי אן עלעקטרישער שטראם וואלט אדורכגעגאנגען איבער'ן קערפער. איך דאס מאל האט די פרוי רובין געפרובט איהר לעצט מי־טעל — איהר געלעכטער. און אין אמת'ן האט דאס געלעכטער אנגעהויבען צו ווירקען. איינער פון די בעאמטע איז געבליבען שטעהן ווי איינגעגראבען.

— וואס לאכט איהר מאדאם?

— איך לאך פון דער נאאיווקייט פון די פאלי־ציי־בעאמטע, די זענען אזוי נאאיוו, אז עס דערגעהט פשוט צו געלעכטער. די וועלט קען מיינען, אז די פאליציי איז די קלוגסטע און דורכגעטריבענסטע אינסטיטוציע. ס'ווייזט זיך אבער ארויס, אז ס'איז גאר אזוי. מ'קען מיט דער פאליציי טון, וואס מען וויל..

— וואס מיינט איהר דערמיט צו זאגען?

— איך מיין דערמיט צו זאגען, אז איהר האט מיך דא אויפגעהאלטען, קאנפערירט מיט מיר און איהר ווייסט נישט אפילו צי איך בין דאס די זעלבע, צו וועמען איהר זענט געקומען.

די צוויי בעאמטע האבען זיך אנגעקוקט איינער דעם אנדערען אזוי ווי זיי וואלטען זיך ווירקליך גע־פיהלט פאר שולדיג.

— ענטשולדיגט, ס'איז ווירקליך א פערזעהען פון אונזער זייט, אונזער האנדלונג איז באמת א נאאיווע.

די פרוי רובין האט זיך נאך שטארקער צו־לאכט.

— אט זעהט איהר. נו קען איך שוין איצט געהען פון דאנען?

— געוויס, אויב איהר זענט נישט די פרוי רובין קענט איהר רוהיג אוועקגעהען.

— און אייך, אין איינגעפאלען, אז איך בין די פרוי רובין? ביין, מיינע טייערע, איך בין איהר'ס א שוועסטער, א גאסט געקומען מיט מיין קינד פון מאנטשעסטער נאר אויף עטליכע טעג, מיין שוועס־טער שולמית רובין קומט אהיים אין אן ערך 15 מינוטען, אויב איהר ווילט ביטע, קענט איהר דא זיצען און ווארטען.

מערי, האט זי ווייטער געזאגט, די הערען וועלען דא ווארטען ביז שולמית וועט צוריקקומען.

מערי האט זיך אריינגעמישט. זי האט פערשטאנען וועגען וואס עס האנדעלט זיך און געשוויגען, הגם זי האט געוואוסט, אז זי שטעלט אין איהר אייגענע פערזאן, אז זי ריזיקירט זעהר פיל..

— גוט, מאדאם.

— ענטשולדיגט, האט איינער פון די בעאמטע געענטפערט, ס'איז ווירקליך געווען א מיספער־שטענדניש, פאר וועלכער איהר מוזט מוחל זיין..

— נו, ס'מאכט נישט, איך האב זיך נאך אמאל איבערצייגט, אז די פאליציי איז זעהר נאאיוו און מ'קען זי שטענדיג אריינגענאַרען אין זאק.

די פרוי רובין האט גענומען דאס קינד פאר'ן האנד און איז אוועק. אויפ'ן גאס האט זי זיך ארייג־געזעצט אין דער ערשטער אנגעטראפענער טאקסאַ־קע און זיך געהייסען פיהרען צו דער באהן. זי האט נישט געוואוסט אפילו וואס פארא באהן עס געהט אדער וואס געהט בכלל איצט אוועק א באהן. ס'איז אבער איהר נישט געווען קיין אונטערשיד. זי האט גערעכענט זיך אריינצוזעצען אין דער ערשטער אנ־געטראפענער באהן און אוועקצופאהרען און ערשט וואוהין זי וועט קומען זאל זי זיך אריענטירען אין דער לאגע און דעצידירען וואס ווייטער צו טון. אויף מערי'ן איז נישט געווען וואס צו רעכענען. מערי איז שוין געווען פערלוירען. איהר איז אויך נישט געווען קיין אונטעשיד, צי מערי וועט זי פער־ראטען אדער נישט. דאס איז שוין געווען אלץ איינס. פערראטען איז זי שוין געווען און דאס איינציגע מיטעל, וועלכעס איז איהר פערבליבען איז געווען אנטלויפען, וואס ווייטער און ווייטער. דאס האט זי נאך געקענט אמאל ראטעווען.

(פארזעצונג קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

פעברואר	זונטאג 17
זון־אויפגאנג 6:56	יד
זון־אונטערגאנג 4:45	אדר א׳ תרצה

שטארק זיך פערקלענערט דער סחורות־אויסטויש צווישען לאדז און די מערב־וואיעוואדזטוועס

(לאג) ווי בעוואוסט זענען די מערב קהפּסען פאר דער לאדזער טעקסטיל־אינדוסטריע געווען א זעהר בעדייטענדער אפזאץ־מאַרק, אויף וועלכען עס איז אנגעשטעלט די פּראָדוקציע פון א סך פאבריקען סיי פון דער גרויסער ווי אויך מיטעלער אינדוסטריע. עס דאַרף באַהן בעטאָנט ווערען, אַז אַ חוץ מאַנופאַקטור איז באַהן די פּוזענער און פאמאַרזשער געגענד געווען א גרויסער אפזאץ געביט פאר טעקסטיל גאַלאַנטעריע, ספּעציעל זאָקען. זייט 192 איז דער סחורה׳ן אויסטויש צווישען לאדז און די מערב וואָיעוואָדזטוועס געווען זעהר א לעבּהאַפטער. א רייהע לאדזער פירמען האָבען געהאַט זיכערע שטענדיגע אַגענטען, וואָס האָבען פערזעהען די פּוזנער און פאמאַרזשער הורטאָווניקעס מיט סחורה׳ן. א חוץ דעם זענען א רייהע קאָמיוואָיאַזשערען בעוועזען אין א שטענדיגען קאָנטאַקט מיט די דאָרטיגע סוחרים.

אין דער לעצטער צייט איז אָבער פאַרגעקומען אַ ענדערונג אין דער לאַגע. די אומזאַצען צווישען לאדז און די מערב וואָיעוואָדזטוועס זענען שטאַרק געפאַלען, אין פערגלייך מיט׳ן יאָהר 1933 כמעט אויף 30 פּראָצענט. אין שייכות דערמיט איז שטאַרק געוואַקסען די קאָנקורענץ צווישען די פערשידענע אַגענטען און זעהר אָפט לאָזען זיי אַראָפּ פון די פרייזען, נאָר בכדי צו קענען רעאַליזירען די טראַנזאַקציעס.

איבערמארגן ציהונג!

עס ווערט בעקאנט געמאכט אלע שפּילער, דאס שוין דינסטאג הויבט זיך אן די ציהונג פון דער 1־טער קלאס מלוכה־לאטעריע. עס וועלען ווערען אויסגעלאסוועט 13.000 געווינסען מיט דעם געווינס 100.000 זל. אין דער שפּיץ. לאסען דארף מען קויפען אין דער בעריהמטער קאלעקטור נ. יאטקא, פּיעטריקאווער 22 און 66 ווי אויך נאוואמיעסקא 1. געדענקט — די צייט איז קורץ!

א בעקער און א סוחר פערמשפט אויף 1 און א האלב יאהר תפיסה פאר שליסען „נישט פינקטליכע” טראנזאקציעס

(א) מיט א צייט צוריק האט דאס געריכט פערעפענטליכט אנ׳אופּדלאַשטש דעם בעקעריי־בעזיצער כילינסקי (פינא 49). אלס סינדיק איז בעשטימט געוואָרען זיגמונט פריטש. נאָכ׳ן איבערגעמען דעם אמט, האט דער סינדיק פעסטגעשטעלט, אז צוויי טעג פאר׳ן פערעפענטליכען דעם אופּדלאַשטש, האט כ. געשלאָסען א פיקטיווע טראנזאקציע מיט א געוויסען יצחק ענגעל פון לענטשיץ. דער מקח איז געווען טאַרף אויף טויזענט זל. אין דער צייט ווען דער פאקטישער ווערט פון דער טראנזאקציע איז געווען פון 10 ביז 15 טויזענד זל.

אין שייכות דערמיט האט דער סינדיק פריטש דעם ענין אנגעמאלדען אין דער פּראָקוראַטור. דאס קרייז־געריכט האט בעשטראפט איינאַצי כילינסקי׳ן אויף 6 חדשים און יצחק ענגעל אויף 1 יאהר תפיסה און 2 טויזענד זל. שטראף.

א „בעאמטער”, וואס קען „מאכען” קלענערע שטייערן פערמשפט אויף 6 חדשים תפיסה

(א) די לאדזער סוחרים איז בעקאנט א געוויסער „מאגיסטראט־בעאמטער”, וועלכע איז ארומגעגאנגען פון געשעפט צו געשעפט און געמאסטען די שילדען, דערביי האט ער בעמערקט, אז די סוחרים דראָהט גרויסע שילדען־שטייערן, און איין וועג קען ער „מאכען” אפצוריבען פאר 44 זל. אזוי איז ער אנומעלטען געקומען צום קרעמער קראוועשיק (סטאַ דאַלניאַנאַ 16) און ערקלערט, אז לויט זיינע שילדען וועט ער מוזען צאהלען 400 זל. נאָר ער וועט דאס מאכען פאר 44 זל.

צומארגענס איז ק. אוועק אין מאגיסטראט און דא האט ער זיך דערוואוסט, אז אזא בעאמטער איז אין מאגיסטראט נישטא. ווי ס׳האט זיך ארויסגעשטעלט איז דאס א געוויסער פראנטשישעק וואַטשעך.

נעכטען איז דער „בעאמטער” פערמשפט געווארען אויף 6 חדשים תפיסה.

ווער איז שולדיג די מוטער צי די אקושערקע?

(א) אין קרייז־געריכט איז נעכטען פארגעקומען א פּראָצעס געגען דער אקושערקע ווראָניא מאַרשאַל, וועלכע איז אנגעקלאַגט געווארען, אז צוליב איהר שולד, איז א ניי־געבוירען קינד געבליבען בלינד אויף איין אייגעל.

די מעשה איז אזוי געווען:

דעם 21־טען יאנואר 1933, איז די אקושערקע מאַרשאַל געשיקט געווארען פון דער קראנקען־קאסע צו דער פרוי גנאַוועפאַ קאַטשעק, וועלכע האט בעקומען געבורטס־ווערען. 6 טעג נאָכ׳ן געבורט, האט דאס קינד בעקומען א שטארקע ענטצינדונג אין די אייגעלעך. לויט א מעדיצינישער פעסטשטעלונג, איז דאס קינד אנגעשטעקט מיט א־ווענערישער קראנקהייט. ווי ס׳האט זיך ארויסגעשטעלט, איז די מוטער געווארען אנגעשטעקט מיט דער חולאת בעת׳ן געבורט. דאס קינד איז אפּגעשיקט געווארען אין א קליניק, וואו ס׳איז געלונגען איין אייגעל אפּצוראַטעווען, אויפ׳ן צווייטען אייגעל איז דאס קינד געבליבען בלינד.

די „אובעזפּיעטשעלניע” האט זיך געווענדעט מיט א פארשלאג צו דער סטאַראָסטווע, צוציהען די אקושערקע צו געריכטליכער פעראנטוואָרטליכקייט פאר נישט אנווענדען די נויטיגע פערהיטונגס־מיטלען, צו פערהיטען די קראנקהייט בעת׳ן געבורט. די סטאַראָסטווע האט די אקושערקע פערמשפט מיט 50 זל. שטראף. דאגעגען איז די אקושערקע בעזוירטיגט געווארען פון דער קראנקען־קאסע.

געגען דעם פסק־דין, האט די אקושערקע אפּעלירט צום קרייז־געריכט, און נעכטען איז פארגעקומען דער פּראָצעס. אויף דער געריכטס־פערהאנדלונג, האט די אקושערקע ערקלערט, אז די עלטערן פון דעם קינד האָבען פאר איהר פערהוילען, אז זיי זענען אנגעשטעקט מיט א ווענערישער קראנקהייט, אָבער נישט קוקענדיג דערויף, האט זי גלייך נאָכ׳ן געבורט דעם קינד אויסגעוואשען די אייגעלעך מיט פּראָטאַרגאָל (פערהיטונגס־מיטעל געגען ווענערישע קראנקהייטען).

דאס געריכט האט נאָכ׳ן אויסהערען די מיינונג פון דאָקטוירים, בעשלאָסען מבטל צו מאכען דעם ערשטען אורטייל, און די אקטען איבערשיקען דער פּראָקוראַטור ביים קרייז־געריכט, אויף צוציהען די אקושערקע צו געריכטליכער פעראנטוואָרטליכקייט, אלס שולדיגע אין קערפּער־בעשעדיגונג פון א ניי־געבוירען קינד.

אנפאלען פון מעסער־שטעכערייען

(א) אויף דוג קאַננע און בראַטערסקע, זענען אומבעקאנטע פערשוינען בעפאלען דעם דורכגעהער מאריאן וויטקאָווסקי פון יאנינא 5 און איהם מערדערליך צושלאָגען. אין אנ׳ערנסטען צושטאנד איז ער אפּגעפיהרט געוואָרען אהיים.

א צווייטער אנפאל איז אויסגעפיהרט געוואָרען אויף זשעלאַנאַ פאר׳ן טויער נומ. 8 אויף א געוויסען בּאָריס בינקא. די איבערפאלער האָבען איהם געמאכט עטליכע וואונדען אין קאָפּ.

צוליב א קאפּ־שווינדעל

ארויסגעפאלען פון טראמוויי און בעקומען שווערע וואונדען

(א) אויפ׳ן פאביאניצער טראמוויי איז געפאָהרען דער 39־יעהריגע שאָפער, גוסטאוו לאנש פון רודע־פאביאניץ. פּלוצים האט ער בעקומען א קאָפּ־שווינדעל און איז ארויסגעפאלען פון טראמוויי און בעקומען שווערע וואונדען אויפ׳ן גאנצען קערפּער. פּאָגאָטאָוויע האט איהם אין א שווערען צושטאנד אפּגעפיהרט אין אהיים.

א קרבן פון דער גליטש

(א) אויף זשעראָמסקיעגאָ 45, האט זיך אויסגעגליטשט דער 5־יעהריגער ... , און ער האט בעקומען א שווערע וואונד אין קאָפּ. די ארויסגערופענע פּאָגאָטאָוויע האט איהם געגעבען הילף.

יודיש פאלקס־טעאטער

זגערזשער 17 — זגערזשער 17

הונדערטער מענשען זענען אוועק פון קאסע נישט בעקומענדיג קיין בילעטען. אלע זענען בעגייסטערט און ענטציקט פון דער פלאם־פייערדיגער, זינגענדיגער, טאַנצענדיגער און פריילעכער

רעגינא צוקער

2 גרויסע שלאגער־אפערעטען

היינט זונטאג 4 נמ. רעגינא צוקער׳ס רעקארד־שלאגער

דאס חזנ׳דל

אין 3 אקטען מיט געזאַנג און טאַנץ מיט א ספּעציעלען קינדער־כאָר

היינט, זונטאג, 9 אווענד, קארל צימבאַליסט׳ס אויפפיהרונג

ציפּקע פייער

אין 4 אקטען 15 נומערן געזאַנג.

ס׳נעמען אנטייל: בעזמאן סאָניע, פאָדערמאן חנה, ראָזענבערג ליובאַ, ראָזענצווייג רעגינא, באַלבירסקי הערש, נייהויז וואָלף, פאַלאַנסקי חיים, רייכענבערג נתן א. א. כאָר און אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון קאָמפּאָזיטאָר דוד בייגעלמאן. ביים קלאַוויר: ש. בלומשטיין.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פאלקס־טעאטער.

לעצטע זיצונג פון דער הויפּט וואהל־קאמיסיע צום לאדזער שטאט־ראט

(א) אין שייכות מיט דעם רעסקריפּט פון וואָיעוואָדע ווענען אויפלעזען די הויפּט־וואהל־קאמיסיע צום שטאָט־ראט, איז אונטער׳ן פּאָרזיץ פון פּרעזעס מאָסקווא צוזאמען מיט די קאָמיסיע־מיטגלידער פארגעקומען א זיצונג אויף וועלכער ס׳איז בעשלאָסען געוואָרען אויפצולעזען די הויפּט־וואהל־קאָמיסיע.

נעכטען האָבען אלע קאָמיסיע־מיטגלידער דערהאלטען מיטטיילונגען, אז זיי ווערען בעפרייט פון זייערע אמטען אלס קאָמיסיע־מיטגלידער. מארגען וועט די הויפּט־קאָמיסיע איבערשיקען אלע מאטעריאלען דער שטאָט־פערוואַלטונג, כדי עס איבערצושיקען דעם שטאָטישען ארכיוו.

אויף „5 פאר א גילדען” זענען אייך נישטא קיין בעלנים!...

(א) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, האט די אדמיניסטראַטיווע מאכט רעגולירט דעם פּרייז פון פּאָמעראַנצען. אזוי איז בעשטימט געוואָרען פאר שפּאַנישע פּאָמעראַנצען — 1.55 זל. פּאַלעסטינער — 1.77 זל. איטאַליענישע — 2.29 זל.

ווי מ׳טיילט מיט, זענען לעצטענס די פּרייזען אויף פּאָמעראַנצען שטארק געפאלען, ווייל ס׳זענען דא ווייניג בעלנים. צוליב דעם האָבען די פּרייזען גענומען פאלען מיט 20 פּראָצ. פון פעסטגעשטעלטען צענניק. א צווייטע סיבה איז דאס, וואָס לעצטענס זענען אנגעקומען גרויסע טראנספּאָרטען פּאָמעראַנצען.

א נייע פערוואלטונג אין זשורנאליסטען סינדיקאט

אויף דער אלגעמיינער פערזאמלונג פון זשורנאליסטען־סינדיקאט, וואָס איז פארגעקומען דעם 10־טען ד. ח. זענען געוועהלט געוואָרען: פּרעזעס: ה׳ גומקאָווסקי, אלס פערוואלטונגס־מיטגלידער: די ה״ה באַלסקי, דראָזדאָווסקי, פּאַבּישעווסקי, האַלבערשטאַט און קאַזיעלסקי.

קינא־טעאטער

„MIRAŻ”

ליסטאָפּאַד 14 (קאָנסטאַנט.) 16

היינט פּרעמיערע!

פילם, וואָס האט בעוואונדערט די וועלט

Markiza Yorisaka

אין די הויפּט־ראָלען:

Annabella, Charles Boyer, Inkiszyńow.

אויסער׳ן פּראָגראַם: אַקטועליטעטען פּאַראַמאָנט און P.A.T.

פּרייזען פון די פּלעצער: III פּל. 54 גר., II פּל. 85 גר., I פּל. 1,09 זל. באַלקאָן 75 גר.

דער זאַל איז גוט בעהייצט.

פערוואלטונגס־מיטגלידער פון „ברידער זייבערט” בעפרייט געווארען פון יעדע שטראף

(א) דעם 18־טען דעצעמבער 1933. האט אנ׳ארבייטער־דעלעגאַציע פון דער פירמע „ברידער זייבערט”, אריינגעטראָגען צום ארבייטס־אינספּעקטאָר אנ׳אנקלאַגע געגען דער פירמע, מחמת זי האט נישט אפּ דעם לוין־טאריף לויט דעם קאלעקטיוו אפּמאַך.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אנקלאַגע, זענען פיער פערוואלטונגס־מיטגלידער פון דער פירמע זלאַטע דיסלאַוו קאַשטשעלני, אהרן בצלאל זייבערט, אהרן דוד ווינדמאן און דניאל בערקאָוויטש פערמשפט געוואָרען צו 2 טויזענד זל. שטראף יעדער.

געגען דעם אורטייל האָבען די פערמשפטע אפּעלירט צום קרייז־געריכט, וועלכער האט דעם געלד־שטראף פערקלענערט אויף 1800 זל. דער פערטיידיגער האט דאן אריינגעטראָגען א קאסאַציע און דאס העכסטע געריכט האט דעם אורטייל אפּגעוואָרפען.

נעכטען איז דער פּראָצעס ווידעראמאל פאַרגעקומען אין קרייז־געריכט.

אויסהערענדיג די מיינונגען פון ארבייטס־אינספּעקטאָר, עדות און פערטיידיגונג, האט דאס געריכט אלע אנגעקלאָגטע בעפרייט פון יעדער שטראף.

Dr. Wołkowyski

האט זיך איבערגעצויגען אויף

ציגעל־גאס 11, טעל. 238־02

נעמט אן אין הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען. מענער־שוואכע

נעמט אן פון 8־11 בייטאג און פון 4־9 אווענד.

גרויסע קאנפערענץ מיט דער באהן-מאכט וועגן דעם נייעם פאהר-פלאן

פאסטולאטען פון לאדז ווערען בעריקזיכטיגט

פרייטאג איז אין דעם קאנפערענץ-זאל ביי דער פאבריקס-באהן פארגעקומען א גרויסע בעראטונג וועגען נייעם פאהר-פלאן אויפ'ן יאהר 1935.

אין דער קאנפערענץ האבען זיך בעטייליגט פארשטעהער פון קאמוניקאציע - מיניסטעריום, ווארשאווער דירעקציע, וואיעוואדשאפט, סטאראסטווא, מאגיסטראט, האנדעלס און אינדוסטריע-קאמער, ארטיגע רייזע-ביוראס פון עטליכע לאדזער קינאס - באהן-סטאציעס, פרעסע א. א.

די קאנפערענץ האט געעפענט הער דירעקטאר פון דער מלוכה'שע באהן - דירעקציע אין ווארשא לייטער איבוש. דיאקעוויטש, וועלכער האט ערקלערט, אז דאס באהן-מיניסטעריום שטרעבט צו א בעדייטענדער פערבעסערונג פון דער קאמוניקאציע אין די בעזונדערע קרייזען. נאך דעם האט דער פאריצער רעפערירט דעם נייעם פאהר-פלאן אויפ'ן זומער-סעזאן און וועלכען עס זענען אדורכגעפיהרט געווארען א רייהע בעדייטענדע ענדערונגען ספעציעל אויפ'ן געביט פון דער מאטאר-קאמוניקאציע און דירעקטע פערבינדונגען.

עס זענען איינגעפיהרט געווארען א רייה נייע מאטאר - פערבינדונגען מיט ווארשא. אנשטאט צוויי מאטאר-פעדראס וועלען פון 15 מאי קורסירען 4 מאטאר-פעדראס אין יעדע זייטען.

עס וועט קורסירען א נייער צוג אויף דער ליניע לאדז-קוטנא, וועלכע וועט פערבינדען לאדז מיט די אינטערנאציאנאלע צוגען. דאס וועט זיין א מאטאר-צוג, וועלכער וועט ארויספאהרען פון לאדז האלב 2 ביינאכט. די מאטאר-קאמוניקאציע מיט קוטנא, וועט נאך מעהר אויסגעברייטערט ווערען, ווייל די דירעקציע האבען בעקומען צו איהר דיספאזיציע א גרעסערע צאהל מאטאר-פעדראס פון פוילישער אויסארבייטונג.

נאך קריניץ וועט איינגעשטעלט ווערען בעדייטענד בעסערע וואגאנען. אויפ'ן שטח לאדז-גראבניקי — אזארקאוו זענען די פערבינדונגען שטארק אויסגעבעסערט געווארען.

אלס פאזיטיווער ווערט דארף בעמערקט ווערען דאס איינפיהרען א דירעקטען וואגאן נאך שטראסבורג, וועלכער וועט פערבינדען ווערען מיט'ן דירעקטען צוג פאריז — סטאלפצע און קאלושקי.

די פאהר-צייט פון לאדז נאך לעמבערג וועט פערשנעלערט ווערען מיט 2 שעה און 48 מינוט ווי ביז איצט. פון לעמבערג נאך לאדז אבער וועט די צייט פערשנעלערט ווערען מיט 3 שעה און 11 מינוט.

פון 15 יוני ביז דעם 7 אקטאבער, וועט קורסירען א דירעקטער וואגאן נאך קריניץ, וואס ביז איצט, איז עס נישט געווען.

נאכ'ן רעפערירען די ענדערונגען אין פלאן, האט דער פארשטעהער פון האנדעלס-און אינדוסטריע-קאמער אנגעוויזען, אז דער פרייז פון די מאטאר-בילעטען אויפ'ן שטח לאדז—ווארשא, איז פערהעלטנישמעסיג טייערער, ווי אויפ'ן וועג קראקא — זאקאפאנע. און ער בעט ווי אמגיכסטען דאס אויסצובעסערען דער פארשטעהער פון דע" באהן-מאכט האט פערזיכערט אריינצוטראגען א ענטשפרעכענדען פארשלאג אין מיניסטעריום.

דאן זענען ארייגעטראגען געווארען ווייטערע וואונשען איינצופיהרען מאטאר-פערבינדונגען אויף די וועגען לאדז—קוטנא און לאדז—לאסק, וואו עס געפינען זיך פיל זומער-וואוינונגען.

עס איז אונטערגעשטראכען געווארען, אז פאהרענדיג פון גדיניע נאך לאדז, מוז מען ווארטען אין קוטנא אויף די פערבינדונג א גאנצע שעה און עס איז פארגעלעגט געווארען ארויסצולאזען א טאר-פעדרא פון לאדז נאך קוטנא אויפצונעמען די פאסאזשירען נאך לאדז. ענדליך איז פארגעלייגט געווארען, אז די פערבינדונגען צווישען לאדז און זאקאפאנע זאלען זיין דירעקטע און עס זאלען איינגעשטעלט ווערען טעגליכע פערבינדונגען מיט לעמבערג.

דער פארשטעהער פון דער האנדעלס-און אינדוסטריע-קאמער פרעזעס מ. הערץ, האט דאן געשילדערט די סצענעס, וועלכע קומען פאר זומער אויף דער ליניע לאדז—קאלושקי. טראץ די גרויסע צאהל וואגאנען, זענען זיי תמיד איבערפולט, ער ליגט דעריבער פאר, אז כאטש אין צוויי צוגען, וועלכע גייען נאך קאלושקי זאלען אפגעשאפט ווערען די סטאציעס בין אנדזשעוב.. עס איז בעשלאסען געווארען אפצושאפען דאס פערהאלטען זיך פון ווייטפאהרענדע צוגען אין אנדזשעוב.

צום סוף, האט דער פארשטעהער פון „נייעם פאלקסבלאט" פערלאנגט, אז פרייטאג באכמיטאג, זאלען געלאזט ווערען פיל מעהר צוגען אויף די ליניעס, וואו ס'געפינען זיך זומער-וואוינונגען דירעקטאר דיאקעוויטש, האט צוגעזאגט ענטקעגענצוקומען די דאזיגע פאדערונגען.

צום קארנאוואל

עמפפעהלט די בייסטע פאריזער

פערפומען

די איינציגע קאנקורענץ-פערפומעריע

J. DRUKIER

5 ZAWADZKA 5
TEL. 175-99.

די פיינסטע טואלעט-זייפען, פודערן, ווי אויך אלערליי קאסמעטיק אין און אויסלענדישע

בעמערקונג: ענגראסיסטען בעקומען א ספעציעלען ראבאט.

דריי ברידער אונטער'ן שלאס

זיי האבען זיך פערנומען מיט „לינקע" זאכען

(א) די פאליציי האט שוין מיט א צייט צוריק געהאט אנ'„אויג" אויף די דריי ברידערלעך: פראנטשישעק, מיכאל און יוזעף בלאך פון דארף עוועמין הינטער בזשעזשין, אויף וועלכע ס'איז געפאלען א חשד, אז זיי פערנעמען זיך מיט „לינקע" זאכען.

עהערנעכטען ביינאכט, האט פאליציי אדורכגעפיהרט א רעוויזיע ביי זיי אין וואוינונג, וואו ס'איז טאקע געפונען געווארען גע'לקחנ'טע סחורה, וואס שטאמט פון פערשידענע גנבות און אנפאלען.

אלע דריי „בראטשיקעס" זענען ארעסטירט געווארען און איינגעזעצט געווארען אין תפיסה.

פארוואס קויפט די פראווינץ וועניג טעקסטיל-סחורות?

(אג) אלע די היגע קרייזען פון דער טעקסטיל-אינדוסטריע ווערט בעריהרט די פראגע פארוואס, עס האט זיך אין דער לעצטער צייט פערקלענערט דער סחורות-אויסטויש מיט דער פראווינץ. לויט דער מיינונג פון די פעראינטערעסירטע קרייזען איז די הויפט סיבה דאס געוואלדיגע פאלען פון דער קויפס-קראפט פון דער דארפישער בעפעלקערונג ווי אויך דער מאנגעל פון פערטרויען פון די פאבריקאנטען צוליב וואס די קרעדיט-בעדינגונגען זענען זעהר פערשארפט געווארען. ווי בעוואוסט פלעגט מען פריהער פאר סחורה נעהמען וועקסלען און אפילו לאנג-טערמיניגע וועקסלען. איצט האט זיך די לאגע געענדערט. די פאבריקאנטען ווילען איצט נישט נעמען קיין וועקסלען. די סוחרים בעגרעניצען דעריבער זעהר שטארק זייערע קניות קויפענדיג באר דאס נויטיגסטע אויף וועלכען ער האט שוין א בעשטעלונג, אדער אזא סחורה, וואס ער קען צו יעדער צייט פערקויפען. אזא סוחר קומט צופאהרען קיין לאדז האלט פאר'ן סעזאן אדער אפילו ווען דער סעזאן האט זיך שוין אנגעהויבען און אויך דאן ווען ער האט שוין נישט אויף לאגער קיין אייו שטיקעל סחורה.

פאפולערע אויספלוגען אויף די אינטערנאציאנאלע ירידן אין וויען

אין צוזאמענהאנג מיט די אינטערנאציאנאלע ירידן, וועלכע קומען פאר אין וויען אין דער צייט פון 10 ביז'ן 17 מערץ, ארגאניזירט דער היגער „וואגאן-לי-קוק" א פאפולערען אויספלוג.

דער פרייז פאר איינטיילנעמער אין דעם אויספלוג בעטרעפט פון קאטאוויץ קיין וויען און צוריק קיין קאטאוויץ 98 זל. און פון לאדז קיין וויען און צוריק קיין לאדז 122 זל.

דער דאזיגער פרייז נעמט ארום: באהן-רייזעס אין ביידע זייטען, אויסלענדישער פאס, וויזעס און א קארטע וואס בערעכטיגט א פרייען איינטריט אויף די ירידן.

אלע פעראינטערעסירטע דארפען זיך אומבעדינגט ווענדען וועגען איינשרייבען זיך אין רייזע-ביורא פון „וואגאן-לי-קוק" פעטריקאווער 64, ווייל צוליב דער בעגרעניצטער צאהל פלעצער אין די פארויסגעזעהענע פראקוויטנ'ץ אין געוואונשען וואס פריהער זיך צו ווענדען.

רעפערזענטאנץ-טעאטער
„ראזמאיטאשטשי"
ציגעל-גאס 27, טעל. 112-25.
דירעקציע: ר ור צעלמייסטער.

גאסטשפילען
פונ'ם בערימטען יודיש-דייטשען קינסטלער, פרעמיער פון ריינהארד- און פיסקאטאר-טעאטערען

אלעקסאנדער
גראנאך

היינט זונטאג 2 פארשטעלונגען
היינט זונטאג, 4.30 נאכמיטאג
הנחה-פארשטעלונג
איינהייטס-פרייזען
אלע בילעטען אין פארטער נור 1 זל.
מיט אלעקסאנדער גראנאך
וועלט-געוויסען!

היינט, זונטאג, 9.30 אוונד
רעדוצירטע פרייזען
פון 80 גר. ביז 2 זלאטעס ערשטע רייה
צום לעצטען מאל
מיט אלעקסאנדער גראנאך
וועלט-געוויסען!

שוין דעם דינסטאג, ד. 19 פעברואר
גרויסע פייערליכע
פרעמיערע
שיילאק
מיט אלעקסאנדער גראנאך
אלס „שיילאק".

ווינטער-יום-טוב אין זאקאפאנע

אינדיווידועלע 66 פראצענטיגע באהן-הנחות

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט ווערט דער ווינטער-יום-טוב אין זאקאפאנע ארגאניזירט אין דער צייט פון 21 פעברואר ביז'ן 2 מערץ ד. י.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט דאס קאמוניקאציע-מיניסטעריום אנערקענט 66 פראצענט הנחה אויף דער אהין און צוריק-רייזע קיין זאקאפאנע פאר די אלע, וועלכע קויפען אויס קארטען אויף אנטיילצונעמען אין דעם יום-טוב.

די דאזיגע בילעטען גיבען דאס רעכט פאר אריינצוגיין אויף אלע נארטען-אימפרעזעס, אויך די האקעי-אימפרעזעס און גליטש-אימפרעזעס און 50 פראצענט הנחה אויף אלע אימפרעזעס, וואס האבען א שייכות מיט דעם דאזיגען יום-טוב.

די דאזיגע בילעטען קאן מען בעקומען אין רייזע - ביורא „וואגאן-לי-קוק" פעטריקאווער 64 טעל. 77-170.

„פאלקס-טעאטער"

היינט זונטאג ווערט אין „פאלקס - טעאטער" זגערזשער 17 געשפילט 2 פארשטעלונגען 4 נאכמיטאג די בעליבטע אפערעטע „דאס חזנדל" 9 אוונט די קאמישע אפערעטע „ציפקע פייער" מיט די בעליבטע סוברעטין רעגינא צוקער אין די הויפט ראלען, דיריגענט דוד ביגעלמאן.

פון שפאטישען טעאטער „סקאלא"

היינט זונטאג 4 נאכמיטאג ווערט געשפילט „דער בלומען-וועג".

אין אוונט ווערט געגעבען די קאמעדיע „דער און יענער".

Dr. med. **L. Berman**

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוואכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט.
זונטאג פון 9–1 פארמיטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען

קלאנג-קינא-טעאטער
Zachęta
זגערזשער 26

היינט און פאלג. טעג!
גרויסער דאפעלטער פראגראם
— I —
„פאריזער משוגעת"
אין די הויפט-ראלען:
Charles Farrell
און Marguerite Churchill
— II —
„BURZA"
מיט A. Tarasowa אין דער הויפטראלע
אויסערן פראגראם: ספארט-פאראד אויפן רויטן פלאץ אין מאסקווא.
אנהייב 4 נ. מ. שבת און זונטאג 12 בייטאג

ראטעוועט אייער געזונד

קראנקע אויף רופטורעז (ברוך-קראנקהייטען)

ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס פון אלע מינים ברוך-קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

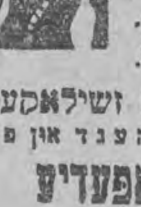

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך-באנדאזשען. אויך אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל-גארסעטן אויף ביינער-שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטאפעדישע הייל-אפאראטען אויף פלאטפוס.

ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלן, אויף זשילאקעס.
— גומי-זאקן לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל-ארטאפעדיע

Spec. Ortop. **O. PETRYKIEWICZ** אויס לעמבערג

לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)
(פראנט פארטער), טעל. 09-177 נאהנט פון לאדזער פאבריקס-באהנהויף

בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איזאומבעדינגט נויטיג.
צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק-בריף.
(אין זגערזש אויף טלאמאצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורע

היינט, ביינאכט, דיזשורירן פאלגענדע אפטייקען: קאפראווסקי (נאוואמיעיסקא 15), ס. טראוקאווסקי (בזשעזשינער 56), מ. ראזענבלום (שרודמיעיסקא 21), מ. בארטאשעווסקי (פיעטרקאווער 95), ה. סקווארטשינסקי (קאנטנא 54), ל. טשינסקי (ראקאטשינער 53).

אדוו. קאוואלסקי פערטיידיגט א יודישען פאבריקאנט

נעכטען איז אין שטאטישען געריכט פארגעקומען א פראצעס, וועלכע ס'האבען פערפיהרט 2 ארבייטער געגען דעם יודישען פאבריקאנט ה. ט.

א גרויסע סענסאציע האט ארויסגערופען דאס בעוויייזען זיך אין געריכט פון אדוו. קאוואלסקי אלס פערטיידיגער פון דער יודישער פירמע. אלס פערטיידיגער פון די ארבייטער איז ארויסגעטרעטען מצד דעם פראפעסיאנעלען פעראיין ה' סאכא, וועלכער האט אנגעוויזען אויף דער צוו־פנימ'דיגקייט פון אדוו. קאוואלסקי, ווען ס'האנדעלט זיך וועגען א פערדינסטעל.

אדוו. קאוואלסקי האט דעם פראצעס פערשפילט.

שאך-מעטש לאדז — ווארשא

דער איצטיגער צושטאנד פון מעטש 4:6 פאר לאדז

נעכטען איז פארגעקומען די פייערליכע עפענונג פון לאדזער שאך־קלוב מיט'ן אנטייל פון דער פערוואלטונג פון פוילישען שאך־פערבאנד אין די פערזאנען פון וואיעוואדע נאקאניעטשניקאוו־קלוקאווסקי, ה' קאזשימיעזש פילסודסקי, פולקאווניק שטיידער און מיניסטעריאל־ראט פאוולאווסקי. נאך דער ערעפנונג, האט זיך אנגעהויבן א טורניר לאדז —ווארשא, וועלכער האט געגעבען פאלגענדע רעזולטאטען: פשעפיודקא — רעגעזשינסקי (רעמי), אפעל — לאוויצקי (רעמי), הירשביין — קאראנאווסקי (רעמי), גרינפעלד האט געוואונען ביי קרעמער'ן, ד"ר שאפירא האט געוואונען ביי שטיקגאלד'ן, מלינעק האט געוואונען ביי שפירא, קאלסקי האט געוואונען ביי ניידערס, לאנדאו האט געוואונען ביי יאזענסקי, קלעפפיש האט געוואונען ביי פרידמאנ'ען.

דער שטאנד פון טורניר 4:6 פאר לאדז.

צופאל מיט א שאפער

(א) אויף זאקאנטנא 13. האט דער שאפער יונג ביים לאזען דעם מאטאר פון אויטא, בעקומען א זעץ אין קאפ אריין. אין א שווערען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין קריין־שפיטאל.

בריף אין רעדאקציע

ח' רעדאקציע!

איך בעט אפצודרוקען אין אייער ח' צייטונג פאלגענדע אויפקלערונג:

אין פרייטאג־נומער פון „נ. פאלקסבלאט" איז געווען אפגעדרוקט א בעריכט פון דער געשלאסענער זיצונג פון דער ביודזשעט־קאמיסיע און אינ'ם דאזיגען בעריכט ווערט איבערגעגעבען אז איך האב געשטימט געגען סובסידירען די יודישע וועלטליכע שולען.

איך ערקלער, אז איך האב נישט געשטימט געגען דער דאזיגער סובסידיע און עס איז נישט אויסגעשלאסען, אז די רעדאקציע איז דאס מאל אריינגעפיהרט געווארען אין א טעות דורך א צד, וועלכער האט דערביי זיכער געהאט א בייזוויליגע כוונה

ראטמאן מאיר זידע.

פעסטשטעלונג

וועגען רעזולטאט פון די וואהלען צום ארבייטערראט אין פתח-תקוה (בריף אין רעדאקציע)

דער לאדזער קאמיטעט פון „פועלי־ציון", בעט אונז פעסטצושטעלען, אז פון אויטענטישע ידיעות, וועלכע ער האט בעקומען פון ארץ־ישראל, האבען ביי די וואהלען צום ארבייטער־ראט אין פתח־תקוה פיגורירט די ליסטען פון דער יצחקי־ווערער־גרופע אונטערן נאמען קלאסען־אפאזיציע, וועלכע האט בעקומען 72 שטימען און אלס רעשטעל — 1 מאנדאט און די ליסטע פון לינקע „פועלי־ציון" (אנגעשלאסען אין וועלט־פערבאנד) וועלכע האט בעקומען 178 שטימען און 2 מאנדאטען.

אייער גליק געפינט איהר

אין דער קאלעקטור פון

י. א. פיינגאלד

8 שרודמיעסקא 8

פיל טויזענטער זלאטעס געווינסטען האבען מיר אויסגעצאהלט אונזערע ג' שפילער. דעריבער איילט צו קויפען א לאס צו דער I קלאס, 32 מלוכה־לאטעריע.

די ציהונג קומט שוין פאר דעם 19־טען ד. ח.

2 לעצטע פארשטעלונגען צו ביליגע פרייזען

פון אלעקסאנדער גראנאך אין „וועלט-נעוויסען".

היינט זונטאג ווערען אין „ראזמאיטאשטשי" געגעבען 2 פארשטעלונגען: 4,30 נאכמיטאג און 9,30 אוונד פון קאציזנעס רעפארטואז „וועלט־געוויסען!" וועלכער האט געמאכט א געוואלדיגען רושם אין די היגע ברייטע קרייזען סיי צוליב דעם אינהאלט פון דעם שטיק גופא און סיי צוליב דעם שפילען פון די ארטיסטען מיט אלעקסאנדער גראנאך בראש.

ראדיא-פראגראם

זונטאג, דעם 17-טען פעברואר

9 פריהמארגען־אודיציע, 9,03 פליטען 9,07 גימנאסטיק, 9,22 פליטען, 9,40 פליטען 10,30 גאטעסדינסט, 11,57 צייט־סיגנאל, 12,03 ידיעות, 12,05 טאטער־איבערזיכט, 12,15 פריה־מארגען־קאנצערט, 2 קאנצערט פון לאדזער פילהארמאנישען ארקעסטער, 3 פעליעטאן וועגען לאדז, 3,15 פליטען, 4 „די היץ" — פעליעטאן, 420 געזאנג־רעציטאל, 4,45 אודיציע פאר קינדער, 5 מוזיק צום טאנץ, 5,50 „בוך און וויסען" 6 הערשפיל, 6,45 רעפעראט, 7 קאנצערט פון פוילישער מוזיק, 7,50 אקטועלער פעליעטאן, 8 אויף דער פרעהליכער לעמבערגער כוואליע, 8.30 אוועגד־ידיעות, 8,40 ספארט־ידיעות, 8,55 טעכנישע פאסט־קעסטעל, 9,10 רעקלאמע קאנצערט, 9.30 טראנסמיסיע פון בודאפעשט, 11 ידיעות, קאמוניקאטען, 11,05 סאלאן־מוזיק.

ביי פערגיפטיגונגס-ערשיינונגען

ארויסגערופען דורך פערדארבענע נאהרונגס־מיטלען בילדעט די זאפארטיגע אנווענדונג פון נאטירליכען ביטערוואסער **Franciszka Józefa** א וועזענטליך הילפס־מיטעל, פרעגט דאקטוירים, צו בעקומען אין אלע אפטייקען און סקלאד־אפטעטשנעס.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	—	—	99.50
3 פראצענטיגע	בודאוולאנע	—	47.50
4 „	דאלארובקא	—	54.50
7 „	סטאבילויזאציע (אמ.)		73.13
5 „	ווארשאווער ש.־ב.	1934	62.25
5 „	לאדזער		54.25
ענגלישער פונט	—	—	25.82
דאלאר אפיצ. 5.29	נישט אפיצ.	—	5.26
גאלד־דאלאר	—	—	8.88
גאלד־רובל	—	—	4.56
דייטשער מארק	—	—	2.02

אויספלוגען קיין פאלעסטינע

פון — .630 זל. אן

ארגאניזירט:

„ארביס" פיעטריקאווער 18, טעל. 149־33

„ 65, „ 201־20

KINO

EUROPA

היינט און לעצטען טאג

פון דעמאנסטרירען דעם פילם

די

שווארצע פערל

נאסט־אויפטריטען פון

Eugenjusz BODO

וועלכער וועט נאך יעדען סעאנס זינגען די שענסטע פילם־לידלעך

מארגן גרויסע פרעמיערע פון פילם

דאס קאזאקען-ליד

אין דער הויפטראל JOSE MOJICA

אין דעם פילם וועט דער

אויבערקאנטאר ראבינאוויטש זינגען דאס ליד „אלי, אלי"!

שרודמיעסקא 7 איז צו פער־מיטען פון זאפארט: א פראנט־געוועלב מיט א צימער, איינצעלנע לאדען אין הויף, פארטער, 3. 4 און 2 צימער און קיכע מיט אלע בעקוועהמליכקייטען, פראנט 3. שטאק, ווי אויך אפיצינע 2. און 3. שטאק — א בעקעריי אין פולער ארדנונג 2 אויוועגס, אויך אויף מצות. 6279

שטאפערינס

ווערען געזוכט

ציגעלנאם 23 ביי נייפעלד. 6279

צו פערמיטען א געוועלב מיט א שטוב אויף זגערזשער 52. צו ערפאהרען ביי בערלינער קילינסקיעגא 47, עלעגאנטע מעבעל, פ א ק ס פאמארסקא 41A. 364

שייטלען

טוט פאריזער שריגדען צו בעקומען ביי

קערש,

סקווערנאווא 15

פאר גאלד,

בריליאנטען

בזשוזשעטעריע

אין לאמבארד־קוויטעס צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

GABINET DENTYSTYCZNY

Lek. Dty

A. Struńskiego

פיעטריקאווער 43, טעל. 165-20.

איז טעטיג

Dr.

J·Neuman

כירורג

(וועלכער אורדינירט אין שפיטאל אויף דרעווגאווסקא)

נעמט אן אין דערהיים פון 5—8 אוועגד.

זאכאדניא 57, טעל. 128=95

AMBULATORJUM ZŁAMAN

(צובראכענע קנאכען)

מיט רענטגען־דורכלייכטונג אויפ'ן ארט

לעטשניצע־פרייזען

Dr. J. Lubicz

Południowa 9, tel. 183-17.

LABORATORJUM ANALIZ LEKARSKICH

„HIGJENA"

Gdańska 31a, tel. 192-64

עפען א גאנצען טאג. נעמט אן אלערליי אנאליזן פאר אונפערמעגליכע ־ ביליגערע פרייזן.

GABINET SWIATŁOLECZNICZY

עלעקטרישע בעשטראלונגען, קווארץ־לאמפען, סאלוקס, דיאטערמע.

Gdańska 31a, parter, tel. 192-64

עס ווערט ארויסגעבארגט קווארץ־לאמפען אהיים.

לעטשניצע

פון דאקטוירים • ספעציאליסטען

זגערזשער 17

טעל. 116=33

רענטגען־גאבינעט

ווענעראלאגישעס אמבולאטאריום

פון 9 פריה ביז 8 א זייגער אוונט.

וויזיט 3 זל.

ד"ר העללער

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער־שוועכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט זונטאג פון 11—2 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל. אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזן

Dr. med. **M. TAUBENHAUS**

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

זגערזשער 11, טעל. 246-09

נעמט אן פון 4—8 אוועגד.

לעטשניצע

פאר ווענעריש קראנקע

פון דאקטוירים־ספעציאליסטען

Poradnia Wenerologiczna

זשעלאזנא 2—פיעטריקאווער 47

טעל. 189-33

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוועגד

ווענעריש־קראנקע, מענער־שוועכע און הויט־קראנקהייטען.

אנאליזען פון בלוט און אורין.

פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי דאקטאר

א בעראטונג 3 זל.

לעטשניצע

פאר ווענעריש קראנקע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

לאדז, זאוואדזקא 1

טעל. 122-73

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוועגד.

ווענעריש־קראנקע, מענער־שוועכע און הויט־קראנקהייטען

אנאליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס־סטאציע

איז טעטיג א גאנצען מעת לעת

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל

א בעראטונג 3 זל.

פריוואט-קליניק

פון האלז־, נאז־ און אויערען־קראנקהייטען

86

Piotrkowska 55

Telefon 174-74

Dr. Dr. A. WOŁYŃSKI, J. IMICH

Dr.

S. Kantor

ספעציאליסט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (סיפילי און טריפער), היילט מענער־שוועכע

פיעטריקאווער 90

טעל. 129-45

נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג און יום־טוב פון 8—2 נאכמ

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען

Dr. med. **Niewiażski**

ספעציאליסט פאר סיפילים, טריפער און הויט־קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

פראנט, 1־טער שטאק.

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.

זונטאג און יום־טוב פון 9 - 1 פארמיטאג.

בעזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען.

MOTORY

elektr.

OKAZYJNE używane i nowe po cenach najniższych. Przełączniki gwiazda trójkąt i rozruszniki własnego wyrobu

WARSZTATY REPERACYJNE,

przewijanie maszyn. Instalacje elektr.

Reklamy neonowe.

Inż. J. Reicher i S-ka, Łódź

Południowa 28, tel. 21=000.

מודערנע ברוך-קראנקע!

ליידענדע אויף פערשידענע רופטורען. פערקרימונגען פון רוקען־ביין, פיס און הויקערס!

א הילף און א רפואה!

ביי ווינקעל, נאפעל, בויך און קיטבראכען אויך אין געפאהרליכסטען צושטאנד ביי מענער, פרויען און קינדער. ספעציעלע הילף ביי פרויען, מוטערברוך.

מאגען און נירען־ברוך!

ברוך־ליידענדע! איהר קענט געזונד ווערען אהן בלוטיגע אפעראציעס און געפאהר! פערנאכלעסיגט נישט און ראטעוועט אייער געזונט כל־זמן ס'איז נאך צייט, ווייל דער ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען־קאפ,

די קישקעס ווערען פערדרעהט און מ'קען בראנדיג ווערען. דורך מיין מעטאדע צרפונדענע ספעציעלע גומי־הייל־באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע געפעהרליכע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל־באנדאזשען און גארסעטען. נאך דעם סיסטעם פון פראפעסאר ד"ר האפפא, ד"ר העססינג און קאללאט. געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פלייצעס, פיס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פלאטפוס. פאר צעמפוטירטע אינוואלידען א מעריקאנישע קונסט־פיס (סאלאן־ארבייט).

ביים ארפלאזען זיך פון מאגען, קישקעס און געבירט־מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל־באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד.

דער אמת'ער בעריהמטער און גאנץ פוילען ספעציאליסט

פון אוניווערזיטעטס־פראפעסארען אנערקענט

Ortoped NATAN RAPAPORT

מיט 30־יעהריגער פראקטיק אין ווין, דייטשלאנד און לעמבערג, נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אוועגד

אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23

פערזענליכעס ערשיינען פון קראנקע ביי מיר אין אונבעדינגט נויטיג.

צאהלרייכע דאנקזאגונגען פון געהיילטע רבנים און צדיקים און פון פיל הויכגעשטעלטע פערזענליכקייטען.

געדענקט די אדרעס:

ארטאפעדישע אנשטאלט 23 פילסודסקיעגא 23.

איינציגער אמת'דיגער הייל־באנדאזשען־אינסטיטוט לויט'ן אויסלענדישען מוסטער.

Najpopularniejsza skrzypaczka wirtuozka POLSKIEGO RADJA
Halina Adamska-Grossmanowa i jej zespół po raz I-szy w Ziemiańskiej

„Shirley Temple"

היינט און פאָלגענדע טעג! 4-יעהריגע זשעני פון עקראַן א. נ.

ריהרענדע דראַמע פון דער קליינער Shirley אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבע. — אָנהויב 4.30 נאָכמיטאָג, שבת, זונטאָג און חגאות — 12.30 בייטאָג.

נעכסטער פּראָגראַם: „VERONIKA" מיט Franciszka Gaal

קלאַנג-קינא **CAPITOL** זאַוואַדזקאַ 16

קליינע אַנאָנסען! 1 זלאָטי אַנאָנס ביז 15 ווערטער

ראַקאַלע!

אָפּצוגעבען אַ צימער פאַר אַ סוב-לאָקאַטאָר מיט אַלע בעקוועהמליכקייטען אויך טעלעפאָן און בעזונדערער איינגאַנג פּאָמאַרסקאַ 41, וו. 9. 6279

אַנ'אָרט צו שלאָפען פאַר 1 אָדער 2 יונגעלייט און אַ בעזונדערע שטוב מיט אַלע בעקוועהמליכקייטען, ביליג, שרודמיעסקאַ 47, וו. 1. 6278

4-צימערדיגע וואוינונגען, פּראָנט, 1 שטאָק צו פאַרדינגען פּאָלודניאָווע 28

אין בעסטען צענטרום פון שטאָט צו פאַרמיטען אַ געוועלב. צו דערוויסען זיך ביים ווירט נאָוואָמיעסקאַ 22. 6276

אַנ'אָרט צו שלאָפען פאַר אַ יונגען מאַן פון זאַפאָרט, פּיעטריקאָווער 36 וו. 21. 6278

אַנ'אינטעליגענטער עלטערער חבר זוכט אַ צימער אין צענטרום מיט בעקעסטיגונג און בעדינונג ביי אַנ'אינטעליגענטער פאַמיליע מיט אַ בעזונדערען איינגאַנג. אָפּערטען אין אַדמיניסטראַציע אונטער A. R. 6284

פערשידענעס

איך זוך אַ שותּף מיט 2000 זל. צו אַנ'איינגעפיהרט געשעפט. צו ערפאַהרען פּולנאָצנאַ 19. פּראָנט, 1-טער שטאָק וו. 4.

אַ פּאַק-מאַשין פאַר בוימוואָל-גאָרן פאַר קורצע אָדער לאַנגע $^2/_2$ קג. פּעקלעך, אויך אַ מעסט-מאַשין דיגאָרן-נומערן פעסטצושטעלען, צו קויפען געזוכט. צו ערפאַהרען: טעל. 210-79 אָדער 229-86

סוחרים, פאַבריקאַנטען און אַנגעשטעלטע! בוכהאַלטער-בילאַנסיסט פיהרט האַנדעלס-ביכער לויט די שטייער-געזעצען פון אַלערליי בראַנזשעס, נעמט אָן נאָך איינציגע פירמעס; לערנט אויס בוכהאַלטעריע פאַר אַ קליינעם אָפּצאָהל. מאַשין-שרייבען-קורס 10 זל. אינפאָרמאַציעס אין ביוראָ צעגעלניאַנאַ 25. 6269

Zaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej za Nr. 52377 na Zł. 15.– z dn. 7/XI 1928 r. na imię M. Majek, Drewnowska 28. 6271.

אַ שותּף ווערט געזוכט צו אַנ'איינגעפיהרט מאַנופאַקטור-געשעפט אין בעסטען פּונקט מיט אַ סומע פון 10 טויזענד זל. אָפּערטען אונטער „שותּף". 6579

אַ קוואַליפיצירטער בוכהאַלטער בעקאַנט אין שטייער-ענינים זוכט אַ פּאָסטען אָדער אויף שטונדען פאַר אַ מעסיגען געהאַלט, אַדרעס שפּיראַ זאַוואַדזקאַ 6 אָדער טעל. 217,95. 6276

פרייע פּאָסטענס

ס'ווערט געברויכט אַ פריליין צו אַ קרענקלעכע מאַשין צו נייען ווי אויך אַ האַנד-נייהערין פּיעטריקאָווער 115 וו. 7. 6277

טריומף פון ביליגקייט!

אונזער

ווייסע וואָך

האָט זיך אָנגעהויבן!

KONSUM

PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.

ROKICIŃSKA 54. Dojazd Tramwajami 10 i 16

ברוך-קראַנקע!!!

J. Rapaport

ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט אין לאָדז, פון דעם אין גאַנץ פּוילן בעריהמטען ספּעציאַליסט אָרטאָפּעד דר. י. ראַפּאַפּאָרט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאָהר און איז געוואָרען אַנערקענט פון פיל בעוואוסטע פּראָפעסאָרען.

ברוך-ליידענדע! ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע גומי-הייל-באַנדאַזשען פון מיין אָרטאָפּעד. הייל-אַנשטאַלט בעזייטיגען אָהן שום אָפּעראַציע, ראַדיקאַל שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאָלג, די שווערסטע, נאָפּעהרליכסטע און פערעלטערטסטע ליידענדע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספּעציעלע אָרטאָפּעד. הייל-באַנדאַזשען פאַר צוריקנעקומענע ברוכען נאָך אָפּעראַציעס, ווי אויך ספּעציעלע אונדוראַנדיגעלע ציגעפּאַסטע אָרטאָפּעד. בויך-באַנדאַזשען נעגען אראָפּלאָזען זיך פון מאָגען און קישקעס.

פאַר קאַליקעס, הויקערס און אַלערליי פעהלער פון גוף!

אין מיין אָרטאָפּעד. הייל-אַנשטאַלט ווערען אויסגעפּערטיגט די הייל-באַרמטע און פון פיל פּראָפעסאָרען אַנערקענטע מעטאָדע ספּעצ. אָרטאָפּעד. הייל-גאָרסעטען פאַר פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינדזוכט, דערונגען, פערקריפּעלטע פיס ביי קינדער און ערוואַקסענע קינדער, אונד (פּראָטעזען) און פיס, ווי אויך די פּראַקטישסטע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען פאַר שטעהליכע פּלאַטפוס לויט גיפּס-מאָדעל.

אַכטונג! אַלע קראַנקע איך מיין אָרטאָפּעד. הייל-אַנשטאַלט, ווערען נאָר פון מיר פּערזענליך בעהאַנדעלט. 30 יעהריגע פּראַקטיק, פולע גאַראַנטיע! ערמעסיגטע פּרייזען! עמפּפאַנגס טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוו. עס ווערען אויך אָנגענומען מיטגלידער פון אובעזפּ. ספּאָל. (קאַסאַ-כאָריך). אַכטונג!

ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט אין לאָדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

דאַנקזאַגונג.

איך מאַך עפענטליך בעקאַנט, אַז איך בין געקומען צו פאָהרען פון בראָמלוי (דייטשלאַנד) נאָך לאָדז מיט אַ שווערען ברוך פון ביידע זייטען און ערשט דאָ האָט מען מיר פערלעגט אַנ'אָרטאָפּעדישען באַנדאַזש דורכ'ן בעקאַנטען ספּעציאַליסט-אָרטאָפּעד ה' דר. י. ראַפּאַפּאָרט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10. ער האָט מיר בעזייטיגט די רופּטור גאַנץ ראַדיקאַל אָהן אָפּעראַציע, פאַר וואָס איך דריק אויס מיין האַרציגסטען דאַנק און בין גרייט שטענדיג יעדען איינציגען ליידענדען אויף אַ ברוך-קראַנקהייט צו ערטיילען אינפאָרמאַציעס.

ש. שטיללער, נאַרוטאָוויטשאַ 18.

לאָדז, דעם 25 I 1935.

Dr. H. Szumacher

הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 56, טעל. 148-62
נעמט אָן פון 9 ביז 12; פון 2 ביז 4 און פון 7 ביז 9 אָוונט; זונטאָג און אַנדערע חגאות פון 11 ביז 2.
לעטשניצע-פּרייזען!

Dr. med.
Z. DATYNER

אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען, בלאָז און אורין-קראַנקהייטען
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אָן פון 2–3 און פון 6–8 אָוו.

פון 18 ד. ח. וועט ביי דער לאָדזער אָפּטיילונג פון דער

פּויליש-פּאַלעסטינער האַנדעלס-קאַמער

פּיעטריקאָווער 113 ערעפענט ווערען אַ לייען-זאַל פון אַלע פּאַלעסטינער צייטונגען אין ענגליש און העברעאיש, ווי אויך איני- און אויסלענדישע צייטונגען. טעטיג פון 10 פריה ביז 10 אָוונט.

ZAWIADOMIENIE.

Niniejszym podaje się do wiadomości, iż Leon v. Leib ORZEŁ przestał być ajentem naszego Towarzystwa.

Towarzystwo Ubezpieczeń „EUROPA"
Oddział w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Zarząd Miejski w Łodzi ogłasza przetarg nieograniczony na dostawę:

a) 1700 tonn krajowej kostki granitowej rzędowej o wymiarach 16 x 16 x (14 — 26) cm.;
b) 700 tonn krajowej kostki granitowej rzędowej o wymiarach 14 x 14 x (16 — 26) cm.

Warunki ogólne techniczne, wzór umowy i oferty otrzymać można w Wydziale Budownictwa, Plac Wolności No. 14, pok. No. 34, w godzinach od 11-ej do 13-ej.

Oferty z dołączeniem próbki i oznaczeniem ceny jednej tonny krajowej kostki granitowej rzędowej loco wagon stacja Łódź—Fabryczna składać należy w Wydziale Budownictwa, pokój No. 41 do dnia 5 marca 1935 roku do godz. 12-ej, w kopertach podwójnych, zamkniętych z napisem:

„Oferta do przetargu na dostawę krajowej kostki granitowej".

Koperta zewnętrzna powinna zawierać dowód złożenia wadjum do depozytu Zarządu Miejskiego oraz drugą kopertę zalakowaną, zawierającą ofertę, podpisane warunki ogólne, techniczne i wzór umowy.

Wadjum w wysokości 3% od oferowanej sumy może być złożone w gotówce lub w wartościach, wymienionych w warunkach ogólnych przetargu.

Oferty mogą być składane na całość dostawy względnie na jedną z podanej na wstępie ilości.

Otwarcie ofert nastąpi dnia 5 marca 1935 roku o godz. 12.15, w pokoju No. 44.

Zarząd Miejski zastrzega sobie prawo wyboru oferenta, prawo powierzenia tylko częściowej dostawy, jak również prawo odrzucenia wszystkich ofert.

Oferty, nieodpowiadające warunkom przetargu lub złożone po terminie, rozpatrywane nie będą.

Zaznacza się, że na kopercie zewnętrznej nie może być uwidocznione nazwisko oferenta.

Łódź, dnia 15 lutego 1935 roku.

402 **Zarząd Miejski w Łodzi.**

OGŁOSZENIE.

Zarząd Miejski w Łodzi niniejszem ogłasza, że zgodnie z § 2 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 czerwca 1924 roku (Dz. U. R. P. No. 51/1924 poz. 522) i stosownie do § 51 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 grudnia 1932 roku (Dz. U. R. P. No. 11/1933 poz. 71),

Preliminarz Budżetu Zakładów i Przedsiębiorstw Zarządu Miejskiego w Łodzi na rok administracyjny 1935/36

wyłożony zostanie do publicznej wiadomości na przeciąg 7-dni (z wyłączeniem dni świątecznych), t. j. na czas od dnia 18 lutego 1935 roku do dnia 25 lutego 1935 roku włącznie, w sali Głównej Kasy Miejskiej, okienko No. 1, Plac Wolności No. 14 w podwórzu, gdzie może być przeglądany przez płatników danin komunalnych celem wnoszenia spostrzeżeń i zarzutów.

Łódź, dnia 16 lutego 1935 roku.

Komisarz Rządowy m. Łodzi
401 (—) inż. Wacław Wojewódzki.

Ogłoszenie.

Zarząd Miejski w Łodzi ogłasza przetarg publiczny na dostawę artykułów kolonjalno-spożywczych na potrzeby instytucyj miejskich.

Oferty wraz z próbkami składać należy w Wydziale Gospodarczym, ulica Zawadzka 11, III piętro, pokój Nr. 50, do dnia 28 lutego 1935 r. godziny 12-ej rano, poczem nastąpi otwarcie ofert przy współudziale oferentów.

Warunki ogólne przetargu i wykaz artykułów są do przejrzenia w Wydziale Gospodarczym.

Łódź, dnia 16 lutego 1935 r.

403 **Zarząd Miejski w Łodzi.**

ס'ווערט געזוכט אַ הערן-שניידער

בעשטעלט מיט 3000 זל. אַלס שותּף צו אַנ'איינגעפיהרט פּאַנאַנט-געשעפט פון קינדער- און שילער-אָנציגער אין בעסטען צענטרום פון שטאָט מיט זעהר גוט איינגעפיהרטע קליענטעלע. אָפּערטען אין אַדמ. אונטער „צענטרום".

אַנאָנסען-פּרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה: פאָר'ן טעקסט—8 גר. פרייטאָג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער ווייטער שפּאַלטען; אין טעקסט—40 ... 60; הינטער טעקסט—12 ... 18. ניקראָלאָגען—20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט צושטעלען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקאַ—1 דאָל.

פּעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אַנאָנס אָדער צוריקצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר'ן אינהאַלט און סדר פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען טעגליך און ביינאַכט

פּרייז דער שטאָדט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

Ze wydawnictwa „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman